

ปีที่ 36 ฉบับพิเศษ 2556

พระสยาม

ISSN 1685-2559

เล่าเรื่ององค์กร
คิดให้ครบ พูดอย่างที่คุณคิด ทำอย่างที่คุณพูด

ปฐมบท 7 ทศวรรษ

จากการที่ประเทศไทยมีการค้าขายกับต่างประเทศมาก ส่งผลให้มีความพยายามของต่างชาติในการขอจัดตั้งธนาคารที่มีลักษณะเหมือนธนาคารชาติขึ้นในประเทศหลายครั้ง แต่ความพยายามดังกล่าวยังไม่เกิดผลจนกระทั่งเมื่อเกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 ในยุโรป รัฐบาลไทยได้ร่างกฎหมายจัดตั้งธนาคารชาติไทย และเปิดทำการในชื่อ ‘สำนักงานธนาคารชาติ’ ในปี 2483 และในปี 2485 คราวเกิดสงครามมหาเอเชียบูรพา รัฐบาลไทยจำเป็นต้องรักษาเอกราชทางการเงินของประเทศไว้ จึงได้ยกฐานะของสำนักงานธนาคารชาติไทยเป็นธนาคารกลางของประเทศ โดยมีการตราพระราชบัญญัติ ‘ธนาคารแห่งประเทศไทย’ ขึ้น โดยมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา

๐๐๐ บ.ก. แกลง

สถาบันที่อยู่ในสังคมไทยมานาน ทุกแห่งย่อมมีเรื่องเล่าแห่งองค์กรของตนเอง เป็นเรื่องเล่าที่แสดงถึงเส้นทางเดินและบทบาทหน้าที่ที่ได้ก้าวผ่านความท้าทายต่าง ๆ มาตลอดช่วงระยะเวลา ‘พระสยาม’ ฉบับนี้ จึงขอใช้โอกาสพิเศษเนื่องในปีที่ 70 ของ ธนาคารแห่งประเทศไทย ประมวลเรื่องราวและเกร็ดน่ารู้ต่าง ๆ มาเล่าขานตั้งแต่ ปฐมบท 7 ทศวรรษ สู่การดำเนินงานตามพันธกิจเพื่อความยั่งยืน

หากมองย้อนกลับไปอาจกล่าวได้ว่าปณิธานของ ธปท. ไม่เคยเปลี่ยนแปลง นั่นคือการมุ่งมั่น พุ่มเททำงานเพื่อให้ประชาชนคนไทยมีความเป็นอยู่ที่ดีอย่างยั่งยืน แม้ว่าในอดีตนั้นจะยังมิได้มีการกล่าวถึงเรื่องนี้อย่างชัดเจนเช่น 1-2 ปีที่ผ่านมา เป็นการทำหน้าที่ที่ต้องใช้ ‘ความเก่ง-กล้า-ดี’ ดังที่ อดีตผู้ว่าการ นุญถ ประจวบเหมาะ ได้กล่าวไว้ถึงหลักในการทำงานเพื่อประเทศชาติ ในขณะเดียวกัน ธปท. ไม่ได้อยู่ในโลกของนักวิชาการเพียงอย่างเดียวเท่านั้น เรายังมีการ ‘ยื่นมือ’ ไปสู่มิติต่าง ๆ ของสังคมด้วย ดังที่ ดร.ชัยวัฒน์ วิบูลย์สวัสดิ์ อดีตผู้ว่าการ อีกท่าน กล่าวไว้ว่า การยื่นมือเป็นสิ่งจำเป็นที่ ธปท. ต้องทำให้สมกับความคาดหวังของสังคมไทย ซึ่ง ณ วันนี้ ธปท. ได้ดำเนินการแล้ว ติดตามความคืบหน้าในเรื่องนี้ได้จากเรื่องผลงานของ ศคช. กับก้าวต่อ ๆ ไปในการให้บริการทางการเงิน

ตลอด 70 ปีที่ผ่านมา การสื่อสารถือเป็นปัจจัยสำคัญของการทำงานธนาคารกลาง ในการสร้างความเข้าใจที่ดี ยิ่งยุคสมัยที่เปลี่ยนไป คนบริหารงานสื่อสารจำเป็นต้องพัฒนาช่องทางการสื่อสารใหม่ ๆ ขึ้นมารองรับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป ในปีที่ผ่านมา จะเห็นการคัดเลือก BOT Ambassador ที่เป็นสื่อบุคคลในการเชื่อมโยงความเข้าใจเข้าด้วยกัน ติดตามแนวความคิดของ Ambassador ที่น่าสนใจได้ในฉบับ นอกจากนี้ การจะเล่าเรื่องขององค์กรได้ดี ต้องมีความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องเศรษฐศาสตร์ด้วย โปรดอ่านแนวคิดการทำหนังสือเรื่อง ‘เศรษฐศาสตร์...เล่มเดียวพอ’

การเล่าขานเรื่องราวของ ธปท. คงไม่ใช่ทำผ่านเพียงคำพูด แต่จะต้องสร้างประสบการณ์ที่ดีในทุก ๆ มิติ โปรดอ่านการ Rebrand งานตอบปัญหาเศรษฐกิจการเงินกับ ธปท. เป็น BOT Challenge & Experience 2012 ที่นำการสอบ Online ที่ Gen Y รุ่นเคยมาร่วมกับกิจกรรมเข้าค่ายเพื่อเรียนรู้เรื่องทางการเงินสู่การปฏิบัติจริง หรือจะเป็น แนวคิด BOTDiscovery ที่พหามพิพิภักษ์เงินตรา และนิทรรศการกิจการธนบัตรที่ไม่เพียงจะได้รู้เรื่องของเงินเพียงอย่างเดียว แต่ผู้ชมต้องมีความประทับใจกลับไปด้วย

วารสาร ‘พระสยาม’ ฉบับพิเศษนี้ เราได้ทำหน้าที่เป็นส่วนเล็ก ๆ ส่วนหนึ่ง ในการขับเคลื่อน เชื่อมโยงและสร้างความน่าเชื่อถือ ผ่านการเล่าเรื่องราวต่าง ๆ ขององค์กร แต่พลังของการขับเคลื่อนนี้จะเกิดขึ้นได้ด้วยทุกคนที่มีความเข้าใจตรงกันในเรื่องเล่า... เรื่องเดียวกัน

วิภาดา เรณิพงศ์

Contents

3

22

16

42

12

38

58

Cover Story

บทบาท ธปท. กับอนาคตประเทศไทย 3

The Mentor

จดหมายจากผู้ว่าการ ถึง อาจารย์ป๋วย 8

Our Pride & Heritage

BOT Policy Forum ครั้งที่ 3 ว่าด้วย
ความท้าทายของธนาคารกลาง 12

Alumni's Wisdom

เก่ง-กล้า-ดี ชีวิตที่น่าเอาอย่างของ
'นุกุล ประจวบเหมาะ' 16

The Knowledge

- เศรษฐศาสตร์...เล่นเดียวอยู่
บทบาทที่ 'ติดดิน' ของ ธปท. 20
- BOT Discovery สัมผัสประสบการณ์
ธปท. แบบรู้สึก รู้จริง 22
- ศคช. เพิ่มพูนความรู้
และปลูกฝังวินัยทางการเงิน 28
- ก้าวแรกสู่การสร้างนักร้องเพลงองค์กร 30

The Database

สถิติพนักงานใหม่ ธปท. ปี 2555 32

HR Talk

BOT Campus Visit
เพาะเมล็ดพันธุ์ใหม่ ธปท. 34

Gen Y's Idea & Voice

BOT Ambassador
ถ่ายทอดเรื่องราว ธปท. สู่ภายนอก 36

Relax @ เรือนิพ

มุขสบาย ๆ ของ 'วินนี่ เดอะ บี'
ดร.ชัยวัฒน์ วิบูลย์สวัสดิ์ 38

Special Scoop

เรื่องเล่าน่ารู้ 7 ทศวรรษ ธปท. 42

BOT Society

ประมวลภาพข่าว
รอบรั้ว ธปท. ในรอบปี 2555 52

Shoot & Win

BOT Day...Love is all around 58

เจ้าของ : ธนาคารแห่งประเทศไทย
ที่ปรึกษากิตติมศักดิ์ : ดร.ประสาร ไตรรัตน์วรกุล
ที่ปรึกษา : ทองอุไร ลิ้มปิติ, ขาญชัย บุญฤทธิไชยศรี
บรรณาธิการ : จิรเทพ เสนีวงศ์ ณ อยุธยา

กองบรรณาธิการ : นันทวัฒน์ สังข์หล่อ, ทศนีย์ ลาภศิริวัฒน์, กวีวุฒิ สุมาวงศ์,
ปราณี รัตนชัยสุขจิ, ประกอบ ตอสุวรรณ, ศุภพร โชควิวัฒน์, ทิพวรรณ ศรีรุ่งเรือง, นฤพนธ์ วัชรพงษ์

ออกแบบและจัดทำ : บริษัท จีเอ็ม มัลติมีเดีย จำกัด (มหาชน)

บทบาท รปท. กับอนาคต ประเทศไทย

'ยุทธศาสตร์' เปรียบได้กับแผนที่ที่บอกถึงเป้าหมายที่กำลังจะไป บอกถึงแนวทางที่จะไปถึงเป้าหมายนั้น และยังบอกได้ว่า การมุ่งสู่เป้าหมายนั้นเป็นไปเพื่ออะไร ยุทธศาสตร์การทำงานของธนาคารแห่งประเทศไทย (รปท.) ก็เช่นเดียวกัน

“คำถามที่มักเกิดขึ้นคือ ยุทธศาสตร์การทำงานของแบงก์ชาติเกี่ยวข้องกับอนาคตของประเทศไทยอย่างไร?” ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย ดร.ประสาร ไตรรัตน์วรกุล เล่าให้ผู้สื่อข่าวในงาน BOT Press Trip ประจำปี 2555 ยุทธศาสตร์ 5 ปีของ รปท. มีเป้าหมายเพื่อมุ่งให้เกิดความเป็นอยู่ที่ดีอย่างยั่งยืนของคนไทย โดย ดร.ประสาร อธิบายว่า ‘ความเป็นอยู่ที่ดี’ อาจวัดจากมิติทางเศรษฐกิจอย่างตัวเลข

ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ซึ่งมีแนวทางสร้างการเติบโตของตัวเลข GDP อาจมิได้ทั้งแบบชั่วคราวและถาวร ขณะที่ ‘ความยั่งยืน’ จะเป็นหัวใจที่คอยกำกับทิศทางการพัฒนาให้ชัดเจน โดยความยั่งยืนในที่นี้ หมายถึง การสร้างภูมิคุ้มกันในการทนทานต่อความเสี่ยงและความไม่แน่นอนที่จะต้องเผชิญในอนาคต ดังนั้น ทั้งสองสิ่งนี้จึงถือเป็นหลักการสำคัญในการสร้างอนาคตของประเทศไทย

สำหรับวิสัยทัศน์ของยุทธศาสตร์ สปท. ในปี 2556 คือ การร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ (Constructive Engagement) ซึ่งผู้ว่าการ สปท. ระบุว่า เป็นหัวใจแห่งความสำเร็จในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ สปท. และยุทธศาสตร์ประเทศ และถือเป็นเรื่องที่ต้องทำต่อเนื่องจากยุทธศาสตร์ปีที่ผ่านมา ที่กำหนดไว้คือ วิสัยทัศน์ร่วม (Common Vision) อันหมายถึง การวางแผนและการมีเป้าหมายร่วมกันกับหน่วยงานต่าง ๆ ของภาครัฐ รวมถึงภาคเอกชน เพื่อให้เกิดความเป็นอยู่ที่ดีอย่างยั่งยืน

“การจะขับเคลื่อนประเทศไทยไปข้างหน้าได้นั้น ต้องเริ่มจากการจัดความคิดว่า เราอยากเห็นอนาคตประเทศไทยเป็นอย่างไร ซึ่งข้อมูลเวิร์กช็อปของ สศช. ระบุว่า วิสัยทัศน์ของประเทศใน 10-15 ปีข้างหน้า คือการขับเคลื่อนให้ประเทศไทยหลุดพ้นจากกับดักของประเทศที่มีรายได้ปานกลาง (Middle Income Trap), ลดความเหลื่อมล้ำ และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายในการยกระดับประเทศ โดยที่บทบาทของ สปท. คือเป็น ‘ข้อต่อ’ หนึ่งในกระบวนการขับเคลื่อนประเทศไทย” ผู้ว่าการ ประสาร อธิบาย

จากแผนยุทธศาสตร์ 5 ปี (พ.ศ. 2555-2559) ของ สปท. บวกกับมุมมองของ ดร.ประสาร ที่มองว่า แรงขับเคลื่อนอนาคตของประเทศไทยจะมาจากปัจจัยสำคัญ 4 ด้าน ได้แก่ การเติบโตจากโอกาสภายนอกประเทศ, การเติบโตจากโอกาสภายในประเทศ, การลดความเหลื่อมล้ำ และเสถียรภาพระบบเศรษฐกิจการเงิน จึงนำมาสู่การวางนโยบายของ สปท. ใน 4 ด้าน ได้แก่

ผู้ว่าการได้กล่าวถึงยุทธศาสตร์ด้านต่าง ๆ ที่ สปท. มีแผนการจะดำเนินการในปี 2556 นี้ให้พนักงานได้รับฟังร่วมกันด้วย ในรายการ ‘คุยกับผู้ว่าการ’ เมื่อวันที่ 11 มกราคม 2556 และได้ฝากข้อคิดเพื่อเป็นหลักในการทำงานให้แก่พนักงานว่า “คิดให้ครบเท่าที่จะทำได้ พูดอย่างที่คุณคิดคนอื่นเข้าใจได้ชัดเจน และ ทำอย่างที่ได้พูด ทั้ง 3 สิ่งนี้จะนำไปสู่การร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ เพราะ สปท. และพวกเราทุกคนมีส่วนที่จะสร้างความเป็นอยู่ที่ดีให้กับประเทศไทยได้อย่างยั่งยืน และในอีกด้านหนึ่ง ความหมายว่า แต่ละบุคคลสามารถสืบสานความน่าเชื่อถือ ความศรัทธา ของ สปท. ให้ยั่งยืนด้วยเช่นกัน เหมือนคำกล่าวของท่านผู้ว่าการ ป่วยว่า หลักสำคัญของธนาคารกลางคือความน่าเชื่อถือนั่นเอง”

1. การเชื่อมโยงระบบเศรษฐกิจการเงินกับต่างประเทศ (Connectivity)

รพท. มีหน้าที่สนับสนุนการเติบโตของเศรษฐกิจในประเทศ โดยอาศัยโอกาสที่มาจากภายนอกประเทศ พร้อมกับสร้างศักยภาพของประเทศไทยให้พร้อมรับบททุกในเวทีการค้าการลงทุนโลก และเป็นศูนย์กลางของกลุ่มเศรษฐกิจระดับภูมิภาค เช่น กลุ่มประเทศอาเซียน +6 และกลุ่มประเทศ CLMV เป็นต้น

ภารกิจหลักที่ รพท. ต้องทำภายใต้นโยบายนี้ ได้แก่ การเชื่อมประสานกับหน่วยงานทั้งในประเทศและต่างประเทศ ผ่านยุทธศาสตร์การประสานงานนโยบายเศรษฐกิจการเงิน ด้านเศรษฐกิจมหภาค โดยสิ่งที่ รพท. มุ่งเน้นในปีนี้ คือ การผลักดันความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในวงกว้าง โดยเฉพาะในกลุ่ม ASEAN+6 และ CLMV โดยมีโจทย์ที่เป็นรูปธรรมที่ต้องอาศัยการทำงานร่วมกัน ได้แก่ การสร้างสกุลเงินร่วมกัน (Local Currency), การชำระเงินระหว่างประเทศ และการออกกองทุนระดับภูมิภาค (Financing Bond)

ภารกิจต่อมา คือ การเพิ่มความสะดวกและประสิทธิภาพด้านการค้าการลงทุน ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์ด้านอัตราแลกเปลี่ยน โดยปีที่ผ่านมารพท. ได้ออกแผนแม่บทเงินทุนเคลื่อนย้าย และปรับมาตรการกำกับอัตราแลกเปลี่ยน ส่วนสิ่งที่ รพท. จะทำในปีนี้เป็น การปรับปรุงกระบวนการทำงานเพื่อเพิ่มความสะดวกในการทำธุรกรรม

ขณะเดียวกัน รพท. ยังมีหน้าที่ส่งเสริมระบบสถาบันการเงินในการสนับสนุนการค้าการลงทุนต่างประเทศ ภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนา ระบบสถาบันการเงิน โดยปีที่ผ่านมารพท. ได้ทำแผนที่เพื่อศึกษาถึงช่องว่าง (Gap) ในการให้บริการทางการเงินแก่ลูกค้ากลุ่มต่าง ๆ ดังนั้นสิ่งที่ รพท. จะทำต่อไปในปีนี้เป็น การวางกลยุทธ์เพื่ออุดช่องว่างดังกล่าว

ภายใต้นโยบายนี้ รพท. ยังได้ใช้ยุทธศาสตร์ด้านระบบการชำระเงิน ในการอำนวยความสะดวกและการลดความเสี่ยงในการโอนเงินระหว่างประเทศ โดยสิ่งที่เราทำต่อไปในปีนี้เป็น การเชื่อมโยงระบบบาทเน็ตกับ HKMA (Hong Kong Monetary Authority) และ USD CHATS (Clearing House Automated Transfer System)

2. การยกระดับความสามารถในการแข่งขัน (High Value-added Economy)

ในการสนับสนุนการเติบโตของประเทศ โดยอาศัยโอกาสจากภายในประเทศ ตามนัยของ รพท. หมายถึง การพัฒนาศักยภาพและความพร้อมในการแข่งขันของประเทศ โดย ผู้ว่าการ มองว่า ธุรกิจไทย จะไม่สามารถรับบททุกในตลาดโลกได้ หากยังขาด 'ความพร้อม' และ 'แรงจูงใจ' ในการแข่งขันด้วย 'ศักยภาพ' ในกลไกตลาดเสรี

ทั้งนี้ แนวทางในการขยายศักยภาพของประเทศ อาจทำได้ทั้งในแนวนาบ และแนวตั้ง โดยการขยายศักยภาพในแนวนาบ ได้แก่ การสร้างความเข้มแข็งของ SME ทั่วประเทศ การกระจายความเจริญ และการสร้างอุปสงค์ภายในที่ยั่งยืน ขณะที่การขยายศักยภาพในแนวตั้ง หมายถึงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทั้งด้านฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ การเพิ่มการเข้าถึงบริการทางการเงินพื้นฐาน และการบูรณาการสนับสนุนทั้งทางเทคโนโลยีและนวัตกรรม อันเป็นบันได 3 ขั้นในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับเศรษฐกิจไทย

ตามนโยบายนี้ รพท. มีภารกิจในการร่วมมือส่งเสริมการเข้าถึงบริการทางการเงิน ลดต้นทุนแฝงและการพึ่งพาการดูแลค่าเงิน เพิ่มประสิทธิภาพระบบชำระเงิน เพิ่มการเข้าถึงและการรู้ทันบริการทางการเงิน โดยให้ความสำคัญกับกลุ่ม SME เป็นพิเศษ เพราะมองว่ากลุ่มนี้เป็นตัวจักรสำคัญในการสร้างความสามารถการแข่งขันให้ประเทศ

ภายใต้ยุทธศาสตร์ประสานนโยบายเศรษฐกิจมหภาค สิ่งที่ รพท. จะทำในปีนี้เป็น การร่วมมือกับภาคส่วนในการส่งเสริมการเข้าถึงบริการทางการเงินของ SME โดยผ่านยุทธศาสตร์ด้านการแลกเปลี่ยน มีสิ่งที่ต้องทำคือ การปรับระบบติดตามผลกระทบของอัตราแลกเปลี่ยนต่อ Real Sector ขณะที่ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาระบบสถาบันการเงิน มีสิ่งที่ รพท. จะทำในปีนี้เป็น ได้แก่ การพัฒนาฐานข้อมูลสินเชื่อเพื่อช่วยให้การเข้าถึงบริการทางการเงินเป็นไปอย่างทั่วถึง และยุทธศาสตร์ด้านระบบการชำระเงินมีสิ่งที่ต้องทำคือ การขยายโครงการ ICAS, การส่งเสริมการใช้ E-payment การจัดทำมาตรฐานบัตร และการส่งเสริมการลดต้นทุนการใช้ธนบัตรในระบบ

นอกจากนี้ ยังมีอีกสิ่งที่ รพท. ต้องทำในปีนี้เป็น การให้ความรู้แก่กลุ่มลูกค้า SME ซึ่งอยู่ในแผนยุทธศาสตร์คุ้มครองผู้บริโภคนั่นเอง

3. การส่งเสริมการเข้าถึงบริการทางการเงินพื้นฐานอย่างทั่วถึง (Financial Inclusion)

ดร.ประสาร ให้มุมมองว่า ปัญหาความเหลื่อมล้ำเป็นปัญหาที่ไม่อาจมองข้าม เพราะหากสังคมปล่อยให้ช่องว่างของความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจเติบโตห่างกันเรื่อย ๆ ในวันหนึ่งจะกลายเป็นปัญหาเศรษฐกิจและสังคม แต่หากสามารถนำพลังจากกลุ่มประชาชนรากหญ้าเข้ามาเป็นพลังเสริมทางเศรษฐกิจ ก็จะทำให้พลังในการผลักดันเศรษฐกิจของประเทศมีมากขึ้น โดยการเข้าถึงบริการทางการเงินพื้นฐานจะเป็นโอกาสในการยกระดับฐานะความเป็นอยู่และลดช่องว่างความเหลื่อมล้ำได้

เพื่อบรรลุนโยบายนี้ ความพยายามหลักของ ธปท. จึงมุ่งเน้นไปที่การเพิ่มโอกาสการเข้าถึงของกลุ่มประชาชนรากหญ้า ด้วยการลดอุปสรรคในการเข้าถึง ผ่านยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาระบบสถาบันการเงิน โดยมีสิ่งที่ ธปท. ต้องทำในปีนี้ คือ การศึกษาผู้ให้บริการใน Informal Sector เพื่อกำหนดบทบาท ธปท. ในการกำกับดูแล และเพื่อความเป็นไปได้ในการเพิ่มผู้เล่น Microfinance พร้อมกับปรับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ภายใต้ยุทธศาสตร์ด้านระบบการชำระเงิน สิ่งที่ ธปท. จะทำในปีนี้ คือ การนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการเพิ่มการเข้าถึงบริการ โดยเฉพาะบริการผ่าน Electronic/Mobile และการร่วมมือกับสำนักงานสถิติแห่งชาติในการจัดทำ Financial Literacy Index เพื่อใช้ในการวางแผนคุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน อันเป็นส่วนหนึ่งในยุทธศาสตร์ด้านการคุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน

4. การสร้างเสถียรภาพระบบเศรษฐกิจการเงิน (Economic & Financial Stability)

“ถ้าเรามุ่งเน้นเฉพาะนโยบายใน 3 ด้านแรก โดยไม่คำนึงถึงเสถียรภาพ หรือการบริหารจัดการความเสี่ยง ซึ่งเป็นผลข้างเคียงจากนโยบายทั้ง 3 ด้าน สุดท้ายแล้ว เศรษฐกิจก็อาจจะชะงักหรือล้มได้ ฉะนั้น ในการทำตามนโยบายทั้ง 3 ด้าน จึงจำเป็นที่ ธปท. จะต้องคำนึงถึงนโยบายที่ 4 ควบคู่ไปด้วยเสมอ” ผู้ว่าการ ธปท. เปรียบนโยบายที่ 4 เสมือน ‘ราก’ ที่หยั่งให้ ‘ต้นไม้’ ซึ่งก็เปรียบดังนโยบายทั้ง 3 ด้าน สามารถยืนต้นสวยงามและออกดอกผลให้ผู้คนได้ชื่นชม

ทั้งนี้ สิ่งที่ ธปท. จะทำภายในปีนี้ เพื่อสร้างเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจการเงิน คือ การปรับระบบการติดตามของการไหลเข้า-ออกของเงินตราต่างประเทศ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในยุทธศาสตร์ด้านอัตราแลกเปลี่ยน

นอกจากนี้ ยังมีสิ่งที่ ธปท. จะทำภายใต้ยุทธศาสตร์ด้านระบบการชำระเงิน ได้แก่ การขยายผลการศึกษา Business Continuity Plan ไปยังผู้เล่นในระบบการเงิน การตั้งระบบสำรองข้อมูลเป็นแห่งที่สามในต่างจังหวัด และการศึกษากฎข้อบังคับ (Regulatory Framework) ของโครงสร้างพื้นฐานในตลาดการเงิน (Financial Market Structure) ทั้งนี้ ก็เพื่อพัฒนาจัดการความเสี่ยงของโครงสร้างดังกล่าว

เนื่องจากปัจจุบัน ความท้าทายที่ ธปท. ต้องเผชิญมีมากขึ้นและเข้ามาในรูปแบบที่แปลกขึ้น ธปท. จึงได้กำหนดมาตรการที่ต้องทำภายใต้ยุทธศาสตร์เสถียรภาพระบบการเงิน เอาไว้ดังนี้ คือ การพัฒนารายงานเสถียรภาพทางการเงิน (Financial Stability Report) ของประเทศไทย และการพัฒนาฐานข้อมูลที่เป็นในการวิเคราะห์ความเสี่ยงในอนาคต ทั้งนี้ ก็เพื่อเพิ่มความสามารถในการสอดคล้องความเสี่ยงสำคัญที่เชื่อมโยงกับเสถียรภาพระบบการเงินให้ดีขึ้น

ทั้งนี้ ผู้ว่าการ ธปท. เชื่อว่า นโยบายทั้ง 4 ข้อ สามารถสะท้อนให้เห็นว่า ธปท. มีส่วนเชื่อมโยงกับอนาคตของประเทศไทยอย่างไร และยืนยันหนักแน่นว่า ด้วยยุทธศาสตร์ทั้ง 9 ด้านของ ธปท. จะสามารถขับเคลื่อนอนาคตของประเทศไทยไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ได้

อย่างไรก็ดี ดร.ประสาร ตั้งคำถามให้ลูกคิดว่า ขณะที่ประเทศไทยกำลังก้าวไปข้างหน้า การขับเคลื่อนนี้จะนำไปสู่ชีวิตที่ดีขึ้นร่วมกันทั้งรุ่นเราและลูกหลาน (จริงหรือไม่?) และใคร? จะรับผิดชอบอนาคตประเทศไทย?

“การขับเคลื่อนสู่ชีวิตที่ดีขึ้นทั้งรุ่นเราและลูกหลาน นั้นก็หมายถึงความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นอย่างยั่งยืน ซึ่งเป็นสิ่งที่พูดมาทั้งหมด แต่คำถามที่น่าสนใจ คือใครรับผิดชอบ คำตอบคือทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องต้องมีส่วนร่วม แต่การมีส่วนร่วมเฉย ๆ ไม่มีความหมายอะไร ต้องเป็นการมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์ (Constructive Engagement) ประเทศไทยไม่ใช่ประเทศเล็กและมีคนจำนวนไม่น้อย แต่ความท้าทายคือ เราจะบริหารจัดการพลังเหล่านี้อย่างสร้างสรรค์ได้อย่างไร นี่จึงเป็นที่มาของความคิดในการทำนโยบายปี 2556 ของ สปท.” ผู้ว่าการ ประสาร อธิบาย

ดร.ประสาร ไตรรัตน์วรกุล สรุปทิ้งท้ายเป็นข้อคิดสำหรับคนไทย เอาไว้ว่า สปท. เป็นเพียงข้อต่อหนึ่งของอนาคตประเทศไทย แต่จริง ๆ แล้วอนาคตของประเทศไทยจะไปทิศทางใด ขึ้นอยู่กับพลังการร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ของทุกคน

แผนยุทธศาสตร์ 5 ปี (พ.ศ. 2555-2559)
ของ สปท. ประกอบด้วย แผนงาน 9 ด้าน ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์ประสานนโยบายเศรษฐกิจมหภาค ซึ่งหมายถึง การร่วมกันคิดและกำหนดกรอบเป้าหมายในการผานนโยบายเศรษฐกิจร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
2. ยุทธศาสตร์ด้านอัตราแลกเปลี่ยน โดยจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาไปสู่จุดที่มีความยืดหยุ่นต่อความผันผวนได้ดี และมีระบบให้ภาคธุรกิจสามารถบริหารจัดการความเสี่ยงได้ดีขึ้น
3. ยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการเงินสำรอง เพื่อเพิ่มผลตอบแทนระยะยาวภายใต้กรอบที่ความเสี่ยงไม่เพิ่มขึ้น
4. ยุทธศาสตร์ด้านเสถียรภาพระบบการเงิน เพื่อเพิ่มศักยภาพในการสอดส่องระบบการเงินที่มีการเชื่อมโยงกันทั้งในและนอกประเทศมากขึ้น
5. ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาระบบสถาบันการเงิน หมายถึง การส่งเสริมให้สถาบันการเงินตอบสนองความต้องการของภาคเศรษฐกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีศักยภาพในการแข่งขัน และมีเสถียรภาพ
6. ยุทธศาสตร์ด้านระบบการชำระเงิน ซึ่งหมายถึง การพัฒนาระบบเพื่อประสิทธิภาพ ต้นทุนต่ำ มั่นคงปลอดภัย มีความน่าเชื่อถือ และรองรับธุรกรรมระหว่างประเทศที่เพิ่มขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อลดการพึ่งพาเงินสด
7. ยุทธศาสตร์ด้านการคุ้มครองผู้บริโภค เพื่อให้ความรู้ทางการเงินและเพิ่มความรู้เท่าทันแก่ผู้บริโภค
8. ยุทธศาสตร์ด้านการสื่อสาร ซึ่งหมายถึงการสร้างการเข้าถึงและความเข้าใจกับทุกภาคส่วน ทั้งภายในและภายนอกองค์กร
9. ยุทธศาสตร์ด้านทรัพยากรบุคคลและการพัฒนาองค์กร เพื่อให้เหมาะสมกับภารกิจสำคัญ และเพื่อมุ่งสู่ความเป็นมืออาชีพของ สปท.

จดหมายจากผู้ว่าการ ถึง อาจารย์ป่วย

เรียน อาจารย์ป๋วยที่เคารพ

ในเดือนธันวาคมปีที่แล้ว แบนกชาติมีอายุครบรอบ 70 ปีบริบูรณ์ ซึ่งก็ถือว่าผ่านร้อนผ่านหนาวมาพอสมควร และเป็น 70 ปี แห่งปณิธานที่มั่นคง มุ่งมั่น ท่วมเท ทำงานเพื่อประเทศชาติ

ปีที่ผ่านมา แบนกชาติเราได้รับเกียรติจากผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศหลายท่านมาร่วมแบ่งปันความรู้ ประสบการณ์การแก้ปัญหาเศรษฐกิจ และการทำนโยบายการเงิน เพื่อให้คนของเรามีความรู้ที่ทันต่อเหตุการณ์ ทำให้ผมจำได้ว่าเคยอ่านสุนทรพจน์ที่อาจารย์เคยกล่าวไว้ในงานครบรอบ 25 ปี แบนกชาติ เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 2510 ว่า

“...สำหรับสถาบันคู่บ้านคู่เมืองเช่น ธปท. ย่อมไม่มีเวลาเป็นเด็ก แต่ต้องเจริญวัย ให้ทันกับเหตุการณ์อยู่เสมอ โดยในช่วงที่ผ่านมาชีวิตของธนาคารไม่ได้ขาดความตื่นตัวเลยเลย...”

ซึ่งผมเห็นว่าเป็นคำกล่าวที่เป็นจริงเสมอในทุกยุคทุกสมัย การดำเนินนโยบายเศรษฐกิจย่อมมีความท้าทายอยู่เสมอเพราะประเทศชาติต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทั้งปัจจัยภายในและภายนอก

ในจดหมายฉบับที่แล้ว ผมได้เรียนอาจารย์เพื่อรับทราบถึงกรอบการดำเนินนโยบายการเงินปัจจุบัน ที่แบงก์ชาติพิจารณาความสมดุลในด้านต่าง ๆ ทั้งการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจโดยไม่ก่อปัญหาเงินเฟ้อและความไร้เสถียรภาพของระบบการเงิน ซึ่งก็สอดคล้องกับการบรรยายของอาจารย์ที่กล่าวให้แก่นักศึกษา คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อวันที่ 2 ตุลาคม 2512 ที่กล่าวถึง วิทยาการแห่งการดำเนินนโยบาย ว่ามีเป้าหมายหลัก 2 ข้อ คือ

(1) การสนับสนุนให้เศรษฐกิจมหภาคดำเนินไปด้วยดี มีการเจริญเติบโตและพัฒนา

(2) การรักษาเสถียรภาพทางการเงินควบคู่กับการพัฒนาเศรษฐกิจ โดย ธปท. มีหน้าที่อยู่ 2 ประการ คือ งบประมาณประจำปี และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

ในการดำเนินนโยบาย แบนกชาติไม่สามารถดำเนินการทุกอย่างได้เพียงลำพัง แต่จำเป็นต้องประสานนโยบายในเชิงเศรษฐกิจมหภาคกับหน่วยงานต่าง ๆ ให้สอดคล้องกัน เพื่อสร้างสภาวะแวดล้อม

ทางเศรษฐกิจที่เอื้อต่อความเป็นอยู่ที่ดีอย่างยั่งยืนของประเทศ ผมยังจำคำกล่าวของอาจารย์ได้ว่า นอกจาก ‘ศาสตร์’ หรือหลักวิชาการแล้ว ยังมี ‘ศิลป์’ แห่งการดำเนินนโยบายของผู้ว่าการธนาคารกลางที่มีต่อบุคคล 3 กลุ่ม ได้แก่

(1) กลุ่มธนาคารพาณิชย์ การใช้วิธีการชักชวนให้ปฏิบัติตาม

(2) กลุ่มราชการ ใช้ความกล้าหาญและความสุจริตกับทางราชการ และ

(3) กลุ่มบุคลากร ใช้หลักความยุติธรรม เสรีภาพ และเมตตาการุณากับบุคลากรในธนาคารกลาง

ผมเองตระหนักถึงความสำคัญของ ‘ศิลป์’ ดังกล่าวอยู่เสมอ และในปีที่แล้วก็ได้เริ่มแผนยุทธศาสตร์ 5 ปี (2555-2559) โดยในปีแรก มุ่งเน้น ‘การสร้างวิสัยทัศน์ร่วม’ (Common Vision) ระหว่างแบงก์ชาติกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

สำหรับปี 2556 นี้ ผมยังคงตั้งใจที่จะดำเนินการดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง พร้อมกับสร้าง ‘ความร่วมมืออย่างสร้างสรรค์’ (Constructive Engagement) กับทั้งภายในและภายนอกแบงก์ชาติต่อไป

ประการแรก ความสัมพันธ์กับธนาคารพาณิชย์ อาจารย์เคยกล่าวว่ามีศิลปะอย่างหนึ่งที่เรียกว่า Persuasion ซึ่งหมายถึงการเกลี้ยกล่อมเพื่อสร้างความเข้าใจกัน ซึ่งธรรมเนียมปฏิบัติที่ผ่านมา ผู้ว่าการกับเจ้าหน้าที่ธนาคารกลางและนายธนาคารพาณิชย์มีการปรึกษาหารือกันอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้เข้าใจการดำเนินนโยบายของทางการ และสามารถทำหน้าที่ตัวกลางทางการเงินได้อย่างราบรื่น

ประการที่สอง คือ ความสัมพันธ์กับทางราชการ โดยผมเองมีโอกาสดำเนินการประชุมกับท่านนายกรัฐมนตรีร่วมกับหน่วยงานเศรษฐกิจอื่น ๆ เพื่อการประสานนโยบายเศรษฐกิจมหภาคร่วมกัน นอกจากนี้ ยังได้พบหารือกับรัฐมนตรีและผู้บริหารของกระทรวงการคลังและสภาพัฒน์อยู่เป็นประจำ โดยแบ่งกษัตริย์มีหน้าที่หลักที่สำคัญอยู่สองประการคือ เรื่องงบประมาณประจำปี และเรื่องการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ทั้งนี้ ผมยังจำได้ดีถึงการบรรยายของอาจารย์และใช้เป็นหลักใน

การทำงาน ที่ว่า “ผู้ว่าการธนาคารชาติหรือผู้ใหญ่ในธนาคารชาติเป็นนักบุญไม่ได้ ต้องเป็นผู้ที่ทำงานสุจริต และจะนิ่งเป็นทองไม่รู้ร้อนไม่ได้ เมื่อจำเป็นจะต้องตั้งรัฐบาลก็ต้องท้วง ไม่ท้วงกับภพพร่องต่อหน้า”

อีกประการหนึ่งที่สำคัญ คือ ความสัมพันธ์กับบุคลากรภายใน ซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญไม่ต่างจากความสัมพันธ์กับบุคคลภายนอกเลย ตามที่อาจารย์เคยกล่าวไว้ว่า แม้นโยบายจะดีปานใดก็ตาม ถ้าผู้ปฏิบัติไม่ร่วมมือหรือไม่มีความซื่อสัตย์ หรือไม่มีความสามารถ นโยบายนั้นก็ย่อมเป็นหมันได้ จึงต้องอาศัยคุณธรรม 4 อย่าง ประกอบด้วย

- (1) หลักสมรรถภาพ โดยดูความสามารถในหมู่คนที่จะรับเข้าทำงาน
- (2) หลักความยุติธรรม การปูนบำเหน็จรางวัลต้องเป็นไปโดยเที่ยงธรรม
- (3) หลักเสรีภาพ ต้องให้อิสระภาพพอสมควร มิฉะนั้นผู้ใหญ่จะไม่มีทางรู้ความในใจของผู้เน่ย และ
- (4) หลักเมตตาการุณา เพื่อให้เกิดความไว้วางใจกัน

ผมเองเชื่อว่าการดำเนินนโยบายต่าง ๆ ของ ธปท. จะสัมฤทธิ์ผลได้ดี ต้องอาศัยการสื่อสารทำความเข้าใจกับ Stakeholder ต่าง ๆ เป็นสิ่งสำคัญ รวมถึงสื่อสารชนด้วย ซึ่งแบ่งกษัตริย์ได้ให้ความสำคัญกับการสื่อสารในประเด็นด้านนโยบายการเงินค่อนข้างมาก

เมื่อพูดถึงการสื่อสารเรื่องนโยบายการเงินของธนาคารกลาง ในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปจากในอดีตค่อนข้างมาก สมัยก่อนธนาคารกลางหลายประเทศมักยึดหลักการรักษาความลับ (Secrecy) และไม่แสดงท่าทีที่ชัดเจนเกี่ยวกับทิศทางของนโยบายการเงินมากนัก เนื่องจากเกรงว่าจะเป็นการสร้างข้อผูกมัด (Commitment) ต่อการดำเนินนโยบายในระยะต่อไป

แต่ในยุคปัจจุบัน ธนาคารกลางทั่วโลกมีความพยายามที่จะปรับปรุงให้นโยบายการเงินมีความโปร่งใสมากขึ้น โดยนับจากช่วง 10 กว่าปีที่ผ่านมา รูปแบบการสื่อสารนโยบายการเงินของธนาคารกลางมีพัฒนาการอย่าง

ต่อเนื่อง โดยเน้นเพิ่มความโปร่งใส ทั้งด้านข้อมูลและเหตุผลของการตัดสินใจนโยบาย ซึ่งจะช่วยให้สาธารณชนสามารถคาดการณ์แนวโน้มเศรษฐกิจและเงินเฟ้อ รวมถึงทิศทางของอัตราดอกเบี้ยนโยบายในระยะข้างหน้าได้แม่นยำยิ่งขึ้น เพื่อช่วยให้ภาคธุรกิจสามารถวางแผนงานและบริหารความเสี่ยงได้เป็นอย่างดี

เดือนมกราคม 2556 นี้ ถือว่าครบรอบ 2 ปีของการดำเนินนโยบายการเงินที่มีความโปร่งใสมากขึ้น เพราะตั้งแต่มกราคม 2554 คณะกรรมการนโยบายการเงิน (กนง.) ได้มีมติเห็นชอบให้เปิดเผยผลการลงคะแนนเสียงและรายงานการประชุมเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ ซึ่งถือได้ว่าเป็นพัฒนาการที่สำคัญของการสื่อสารเชิงนโยบายในปัจจุบัน และถ้าเทียบเรื่องการสื่อสารนโยบายการเงินของ ธปท. กับธนาคารกลางอื่น ๆ ในภูมิภาคแล้ว ถือว่าเราเป็นประเทศที่เปิดเผยมข้อมูลการดำเนินนโยบายการเงินมากที่สุดในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก

โดยนับจากการกำหนดแถลงผลการประชุม กนง. ที่มีในทุก 6 สัปดาห์แล้ว แบ่งกษัตริย์มีการแถลงรายงานแนวโน้มเงินเฟ้อ พร้อมเผยแพร่รายงานนี้อย่างเป็นประจำทุกไตรมาส

สำหรับประเด็นชื่อของรายงานนี้ ที่หลายฝ่ายมีความเห็นว่า ชื่อของรายงานยังไม่ค่อยสื่อถึงงานของธนาคารกลางชัดเจนพอ

ทำให้เข้าใจผิดว่าเราให้ความสำคัญกับเงินเพื่อเพียงเป้าหมายเดียว มาปีนี้ชื่อของรายงานฉบับนี้จึงจะเปลี่ยนเป็น ‘รายงานนโยบายการเงิน’ (Monetary Policy Report) มาทดแทนเพื่อแสดงว่านโยบายการเงินต้องติดตามและคิดให้ครบในทุกด้าน

ประการต่อมา ในส่วนของความร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ (Constructive Engagement) ที่ผมได้เกริ่นไว้ในตอนแรกนั้น ผมอยากเรียนอาจารย์ว่า ผมได้เริ่มการประชุมร่วมกันระหว่างคณะกรรมการหลัก 2 ชุด ของ ธปท. คือ กนง. และคณะกรรมการนโยบายสถาบันการเงิน (กนส.) ซึ่งผลของการหารือที่มีขึ้นสองครั้งแล้วนั้น ทำให้การดำเนินนโยบายหลักของแบงก์ชาติสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน โดยมีเป้าหมายร่วมกัน เพื่อเสถียรภาพของเศรษฐกิจไทยทั้งภาคการเงินและระบบสถาบันการเงินที่แข็งแกร่งด้วย

เพราะการจะออกไปชักชวนคนภายนอกให้ร่วมกันคิดและทำงานกับเรา ผมคิดว่าภายในแบงก์ชาติเองเราต้องทำให้เห็นเป็นตัวอย่างก่อน

ที่ผมเรียนอาจารย์ข้างต้นนั้นเป็นพัฒนาการสื่อสารนโยบายออกไปสู่ภายนอก ในขณะที่การสื่อสารความกับคนในแบงก์ชาติ ผมเองก็เห็นว่ามีความสำคัญไม่แพ้กัน เพียงแต่รูปแบบที่อาจเปลี่ยนไปตามยุคสมัย เพราะในยุค

ปัจจุบัน แบงก์ชาติเป็นองค์กรที่มีขนาดใหญ่ การสื่อสารกับบุคลากรในองค์กรจึงทำผ่านการจัด Town Hall Meeting ที่จัดปีละ 4 ครั้ง เพราะการจะให้คนนอกเข้าใจเรา คนแบงก์ชาติด้วยกันเอง จำเป็นต้องเข้าใจเรื่องราวของแบงก์ชาติกันก่อน รวมถึงผมได้เขียนจดหมายจากผู้ว่าการถึงพนักงาน เพื่อเล่าเรื่องราวต่าง ๆ ให้พนักงาน นับรวมแล้วกว่า 20 ฉบับตลอดกว่า 2 ปีที่ผมดำรงตำแหน่ง

นอกจากนี้ ในยุคสมัยปัจจุบัน การบริหารการสื่อสารต้องดำเนินการในเชิงรุก ผ่านกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง ผมเองและผู้บริหารระดับสูงหลาย ๆ ท่านได้มีการพบปะและชี้แจงแก่กลุ่มการเมือง ทั้งสมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผ่านกรรมาธิการ

อย่างสม่ำเสมอ หรือกระทั่งการหารือร่วมกับนายธนาคารพาณิชย์ที่มีทั้งแบบทางการและไม่เป็นทางการอยู่บ่อย ๆ นอกจากนี้ ผมและผู้บริหารของแบงก์ชาติมีโอกาสได้พบปะกับสื่อมวลชนอยู่เป็นประจำ ซึ่งจะเป็นช่องทางในการถ่ายทอดแนวคิดของแบงก์ชาติไปสู่ประชาชนได้เป็นอย่างดี

ทั้งนี้ การสื่อสารของธนาคารกลางย่อมไม่ใช่การโฆษณาชวนเชื่อ แต่เป็นการร่วมสร้างวิสัยทัศน์ร่วม (Common Vision) และความร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ (Constructive Engagement) ที่ต้องอาศัยความเข้าใจจากทุกภาคส่วน ดังนั้น หลักสำคัญของการเป็นนายธนาคารกลางที่ผมได้ขอให้ทุกคนในแบงก์ชาติยึดถือในการทำงาน เพื่อช่วยดูแลอนาคตและทิศทางของประเทศ คือ **‘คิดให้ครบ พูดอย่างที่คิด และทำอย่างที่พูด’** อันจะนำมาซึ่งการปฏิบัติที่สอดคล้องกับนโยบายที่วางไว้ได้เป็นอย่างดีนั่นเอง อันจะนำไปสู่ความเชื่อมั่นต่อแบงก์ชาติในที่สุด

ด้วยความเคารพอย่างสูง

ประสาร ไตรรัตน์วรกุล

BOT Policy Forum ครั้งที่ 3

ว่าด้วยความท้าทายของธนาคารกลาง

ในโอกาสฉลองครบรอบ 70 ปี แห่งการสถาปนาธนาคารแห่งประเทศไทย สปท. จึงได้จัดงาน ‘Bank of Thailand Policy Forum’ (BOT Policy Forum) เพื่อรับฟังและแลกเปลี่ยนมุมมอง ตลอดจนสร้างความเข้าใจและเปิดโอกาสให้ผู้บริหารระดับสูงจากภาครัฐ ภาคธุรกิจ ตลอดจนนักวิชาการของไทย ได้รับทราบข้อคิดเห็นด้านเศรษฐกิจและการเงินของผู้บริหารระดับสูงจากองค์กรระหว่างประเทศ

สำหรับ BOT Policy Forum ครั้งที่ 3 นี้ สปท. ได้รับเกียรติจาก Mr.Glenn Stevens ผู้ว่าการธนาคารกลางออสเตรเลีย (Reserve Bank of Australia) มากล่าวปาฐกถาในหัวข้อ ‘Challenges for Central Banking’ ณ ตึกสำนักงานขุนพรหม สปท. เมื่อวันที่ 12 ธันวาคม 2555 ที่ผ่านมา

Mr.Glenn Stevens เริ่มต้นกล่าวถึงความร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดของธนาคารกลางในประเทศต่าง ๆ ในเอเชีย ซึ่งเกิดขึ้นมาอย่างยาวนานและมีความใกล้ชิดกันมากขึ้นเรื่อย ๆ อันส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการร่วมมือที่เพิ่มขึ้น แต่ทว่า ในปัจจุบัน ‘ความท้าทาย’ ของธนาคารก็เพิ่มสูงขึ้นเช่นกัน โดยเฉพาะความท้าทายสำคัญใน 3 เรื่องต่อไปนี้

นโยบายการเงินและเสถียรภาพทางระบบการเงิน

ความท้าทายในการดำเนินนโยบายการเงินของธนาคารกลางในภูมิภาคเอเชียภายใต้สถานการณ์ปัจจุบัน คือ การรักษาเสถียรภาพทางการเงิน (Financial Stability) ควบคู่กับเสถียรภาพราคา เนื่องจากวิกฤติที่ผ่านมา พบว่า ความสำเร็จในการรักษาเสถียรภาพราคาตามพันธกิจของธนาคารกลาง ไม่อาจรับประกันว่าเศรษฐกิจของประเทศนั้นจะมีเสถียรภาพทางการเงิน เพราะขณะที่สถาบันการเงินมีบทบาทเป็นตัวเชื่อมโยงส่วนต่าง ๆ ของเศรษฐกิจเข้าไว้ด้วยกัน อีกด้านหนึ่ง สถาบันการเงินก็อาจกลายเป็นจุดเริ่มต้นของวิกฤติเศรษฐกิจเช่นกัน หากไม่ได้รับการกำกับดูแลที่เหมาะสม

ในการดำเนินนโยบายการเงินจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการดูแลเสถียรภาพทางการเงินให้มากขึ้น โดยความท้าทายสำคัญ

ของธนาคารกลาง คือ การดำเนินนโยบายการเงินที่สามารถดูแลเสถียรภาพทางการเงินในระยะสั้น ควบคู่กับเสถียรภาพด้านราคาในระยะยาว

ข้อจำกัดของธนาคารกลาง

จากวิกฤติการเงินโลกที่ผ่านมา ธนาคารกลางของประเทศพัฒนาแล้วหลายประเทศดำเนินมาตรการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจและปัญหาสภาพคล่องในหลากหลายรูปแบบอย่างไม่เคยทำมาก่อน จนงบดุลของธนาคารกลางเกิดการขยายตัวในระดับที่สูงมาก ซึ่งหมายถึงระดับความเสี่ยงที่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะธนาคารกลางของภูมิภาคเอเชียที่ยังต้องเผชิญกับความเสี่ยงอื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น ความเสี่ยงจากการดูแลอัตราแลกเปลี่ยน ความเสี่ยงจากการถือครองสินทรัพย์ต่างประเทศที่มูลค่าลดลง (Valuation Risk) และความเสี่ยงจากภาระต้นทุนการดูดซับสภาพคล่อง อันเนื่องมาจากอัตราดอกเบี้ยในประเทศสูงกว่าอัตราผลตอบแทนที่ได้จากการลงทุนในต่างประเทศ (Negative Carry)

จากวิกฤติที่ผ่านมาสะท้อนให้เห็นว่าธนาคารกลางมีข้อจำกัด สิ่งที่ต้องตั้งคำถามคือ วันนี้ สาธารณชนและรัฐบาลมีความเข้าใจถึงข้อจำกัดของธนาคารกลางหรือไม่? ฉะนั้นการจะเอาชนะความท้าทายนี้จึงอยู่ที่การสร้าง ความเข้าใจกับสาธารณชนถึงขอบเขตและข้อจำกัดของบทบาทของธนาคารกลาง

ผลกระทบจากการดำเนินนโยบาย ของประเทศอื่น

ความท้าทายในเรื่องผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการดำเนินนโยบายของประเทศอื่น เป็นประเด็นที่มีการถกเถียงกันมานาน นับตั้งแต่หลังสิ้นสุดสงครามโลก ครั้งที่ 1 ซึ่งเวลานั้นทุกประเทศต่างก็ดำเนินนโยบายกีดกันทางการค้า (Beggar-thy-neighbor)

ส่วนปัจจุบัน การดำเนินนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจและดำเนินอัตราดอกเบี้ยนโยบายในระดับที่ต่ำมากของประเทศพัฒนาแล้ว ถูกมองว่าเป็นปัจจัยสำคัญของปัญหาเงินทุนไหลออกนอกประเทศ ซึ่งส่งผลกระทบต่อนโยบายเศรษฐกิจของประเทศเกิดใหม่ ขณะที่พฤติกรรมการออมที่สูงกว่าความต้องการลงทุนในทวีปเอเชีย ประกอบกับขนาดและบทบาททางเศรษฐกิจของเอเชียที่เติบโตและแข็งแกร่งขึ้น ก็ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจโลก โดยเฉพาะเม็ดเงินที่ไหลออกเสี่ยงการขาดดุลของสหรัฐฯ มากขึ้นเช่นกัน

ดังนั้น เพื่อรับมือกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากความเชื่อมโยงของเศรษฐกิจโลก ประเทศต่าง ๆ จำเป็นต้องมีการประสานเชิงนโยบาย และตระหนักถึงผลกระทบจากการดำเนินนโยบายที่อาจส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศอื่นให้เพิ่มขึ้น ตลอดจนต้องมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลและความคิดเห็นกันอย่างเปิดเผย

Mr.Glenn Stevens ทั้งทำยว่า ในอนาคต ภูมิภาคเอเชียจะเป็นกลุ่มเศรษฐกิจที่มีศักยภาพสูง ดังนั้น ธนาคารกลางของประเทศจึงจำเป็นต้องปรับปรุงกรอบนโยบายให้สอดคล้องกับพัฒนาการทางเศรษฐกิจ โดยเรียนรู้บทเรียนของประเทศต่าง ๆ และสานต่อความร่วมมือเชิงนโยบายในการรับมือกับความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจที่ซับซ้อนขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งนี้ ก็เพื่อจะได้นำศักยภาพของประเทศและภูมิภาคออกมาใช้ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

ประวัติ Mr.Glenn Stevens

Mr.Glenn Stevens ถือเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเศรษฐศาสตร์ที่เก่งและเป็นที่ยอมรับมากที่สุดคนหนึ่ง ในภูมิภาคเอเชีย เกิดเมื่อวันที่ 23 มกราคม 2501 เขาได้รับปริญญาตรีทางด้านเศรษฐศาสตร์ เกียรตินิยมอันดับ 1 จาก University of Sydney เมื่อปี พ.ศ. 2522 และสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทจาก University of Western Ontario จากนั้นจึงเข้าทำงานในตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายวิเคราะห์เศรษฐกิจและผู้ช่วยผู้ว่าการธนาคารกลางออสเตรเลีย (ฝ่ายเศรษฐกิจ) ระหว่างปี พ.ศ. 2539-2544

ในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2544 Mr.Glenn Stevens ได้รับการแต่งตั้งเป็นรองผู้ว่าการฯ ต่อมาในเดือนกันยายน 2549 เขาจึงขึ้นรับตำแหน่งผู้ว่าการฯ แทน Mr.Ian Macfarlane ที่เกษียณอายุหลังจากนั้นในตำแหน่งมานานถึง 10 ปี

สปท. ได้รับความรู้และประสบการณ์ อย่างไร จากการจัดงาน BOT Policy Forum?

คุณปิติ ดิษยทัต
ผู้อำนวยการ ฝ่ายวิจัย
เศรษฐกิจ ให้มุมมองว่า
ปัจจุบันเป็นยุคที่
เศรษฐกิจโลกมีความ
เชื่อมโยงกันมากขึ้นและรวดเร็วขึ้น ในการดำเนิน
นโยบายจึงจำเป็นต้องคำนึงถึงวิวัฒนาการ
ของเศรษฐกิจโลก และนโยบายของประเทศ
ต่าง ๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทย

BOT Policy Forum ถือเป็นช่องทางสำคัญ
ที่เปิดโอกาสให้ผู้กำหนดนโยบายและผู้กำหนด
ความคิดของไทยได้มาแลกเปลี่ยนมุมมอง
กับผู้นำที่มีบทบาทสำคัญในเวทีโลก และ
รับฟังแนวคิดในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่
เศรษฐกิจโลกกำลังเผชิญ รวมทั้งได้
เรียนรู้ว่าโลกมองประเทศไทยและเอเชีย
อย่างไร ซึ่งทั้งหมดนี้จะช่วยเสริมมุมมอง
ในการดำเนินนโยบายของประเทศให้
รอบคอบ ครบคลุม และสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เปิดประสบการณ์แห่งวิสัยคิด ของธนาคารกลาง BOT Policy Forum

Bank of Thailand Policy Forum (BOT Policy Forum) เป็นหนึ่งในกิจกรรมที่ ธปท. จัดขึ้นเนื่องในโอกาสครบรอบ 70 ปีของ ธปท. โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้าใจถึงบทบาทของธนาคารกลางในการรองรับต่อพลวัตของเศรษฐกิจโลก และเปิดโอกาสให้ผู้กำหนดนโยบายและผู้นำทางความคิดในประเทศไทย ได้รับฟังและแลกเปลี่ยนมุมมองกับผู้บริหารระดับสูงจากธนาคารกลางต่างประเทศและองค์กรระหว่างประเทศ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการกำหนดนโยบายและทิศทางการดำเนินงานขององค์กร

สำหรับ BOT Policy Forum ครั้งที่ 1 ธปท. ได้รับเกียรติจาก Ms.Christine Lagarde กรรมการจัดการกองทุนการเงินระหว่างประเทศ มากล่าวปาฐกถาเป็นคนแรก เมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม 2555 ส่วนครั้งที่ 2 ได้เชิญ Dr.Wolfgang Schäuble รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี มาแสดงปาฐกถาในหัวข้อ 'Asia and Europe : What we can learn from each other : Towards an economic policy model for the future.' เมื่อวันที่ 15 ตุลาคม 2555 และครั้งที่ 3 Mr.Glenn Stevens ผู้ว่าการธนาคารกลางออสเตรเลีย ให้เกียรติมากล่าวปาฐกถาในหัวข้อ 'Challenges for Central Banking' เมื่อวันที่ 12 ธันวาคม 2555

เก่ง-กล้า-ดี

ชีวิตที่น่าเอาอย่างของ
'นุกูล ประจวบเหมาะ'

หากจะหยิบยกตัวอย่างของคนที่ดำเนินชีวิตอย่างมีเกียรติมีศักดิ์ศรี และมุ่งมั่นตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์ของประเทศชาติด้วยความเสียสละแล้ว ชื่อของคุณนุกล ประจวบเหมาะ ย่อมปรากฏขึ้นอย่างโดดเด่น จากบทบาทของข้าราชการตงฉินที่คงความถูกต้อง เกียรติยศมาตลอดระยะเวลา 32 ปี แม้จะต้องเผชิญหน้ากับภัยอันตรายและอำนาจมืดต่าง ๆ ก็ตาม ทั้งยังเป็นผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย ที่มีเส้นทางชีวิตที่โหดโหด แตกต่างจากผู้ว่าการคนอื่น ๆ มีหน้าซ้ายยังเคยเป็นอัครวิญญูที่นำพาวิกฤติให้กับสยามกลการจนกลับมาฟื้นคืนได้อย่างแข็งแกร่งเช่นในปัจจุบัน ก่อนจะกลับมารับใช้ชาติอีกครั้งในบทบาทของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมถึง 2 สมัย

คุณนุกล ประจวบเหมาะ อดีตผู้ว่าการคนที่ 13 ให้เกียรติ ‘พระสยาม’ เข้าพูดคุยถึงเรื่องราวชีวิตการทำงานของท่านที่เกี่ยวข้องกับผู้คน การเมือง และประวัติศาสตร์เลี้ยวหนึ่งของเศรษฐกิจไทย ที่เต็มไปด้วยข้อคิดที่มีคุณค่าต่าง ๆ มากมาย ซึ่งล้วนแล้วแต่นำยึดถือเป็นแบบอย่างทั้งสิ้น

ก่อนจะเป็นผู้ว่าการ สก.

คุณนุกลเกิดในครอบครัวคหบดี ซึ่งเป็นที่รักใคร่และเคารพนับถือของคนในชุมชนบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เริ่มต้นเรียนระดับมัธยมที่โรงเรียนอานวนาศิลป์ จากนั้นเข้าเรียนที่โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา ก่อนจะกลายมาเป็นนักเรียนไทยรุ่นแรกที่ประเทศออสเตรเลีย หลังพบปะปฏิญาณบัตรด้านเศรษฐศาสตร์จากมหาวิทยาลัยเมลเบิร์น คุณนุกลในวัย 23 ปีได้เข้ารับราชการที่กองเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง โดยคำชักชวนของอาจารย์ป่วย อึ้งภากรณ์ ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญการคลัง กระทรวงการคลัง หลังจากทำงานที่สำนักงานปลัดกระทรวงการคลังอยู่ 2 ปี คุณนุกลได้รับคัดเลือกให้ไปฝึกงานที่กองทุนการเงินระหว่างประเทศ ในระหว่างนั้นได้สมัครเข้าศึกษาปริญญาโทที่มหาวิทยาลัยยอร์ค วอชิงตัน ในช่วงเวลา 1 ปี 4 เดือน จึงจบการศึกษา และกลับมาทำงานที่กรมบัญชีกลาง

ในปลายปี พ.ศ. 2503 กระทรวงการคลังย้ายคุณนุกลไปทำงานที่สำนักงานที่ปรึกษาเศรษฐกิจการคลัง สถานเอกอัครราชทูตไทย กรุงวอชิงตัน ในตำแหน่งผู้ช่วยที่ปรึกษาเศรษฐกิจการคลังเป็นเวลา 4 ปี จึงกลับมาประเทศไทย

คุณนุกลเดินทางกลับประเทศไทย พ.ศ. 2507 และได้รับแต่งตั้งให้ทำงานในตำแหน่งรองอธิบดีกรมทางหลวง มีหน้าที่บริหารงานด้านธุรการของกรม ในเวลาเดียวกันได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้อำนวยการโครงการสำรวจออกแบบและก่อสร้างโครงการก่อสร้างถนนสายต่าง ๆ ในทุกภาคของประเทศไทยที่ยืมเงินมาจากธนาคารโลกมาใช้ในการก่อสร้าง คุณนุกลต้องทำงานกับวิศวกรและผู้รับเหมาต่างชาติ นับจำนวนกว่า 10 ราย และเป็นผู้บริหารคนเดียวที่ไม่ได้เรียนวิชาวิศวกรรม แต่มาควบคุมการก่อสร้างทางสายสำคัญ ๆ นับ 10 สายทาง หลังจากนั้นคุณนุกลย้ายกลับกระทรวงการคลังในปี พ.ศ. 2517 ยังไม่เคยปรากฏว่ามีผู้ใดที่ไม่ได้จบวิศวกรรมได้รับแต่งตั้งให้ทำหน้าที่ดังกล่าวอีกเลย

พ.ศ. 2517 คุณนุกลย้ายกลับมาดำรงตำแหน่งที่ปรึกษา กระทรวงการคลัง และย้ายไปเป็นอธิบดีกรมธนารักษ์ เมื่อเดือนเมษายน 2518 เพื่อแก้ปัญหาหนี้สินงานโรงกษาปณ์ ประท้วงหยุดงาน และย้ายไปเป็นอธิบดีกรม

สรรพากร ในเดือนกันยายนปีเดียวกัน เพื่อแก้ปัญหาหนี้สินงานโรงกษาปณ์ได้ตามเป้าหมายนั้นย้ายไปเป็นอธิบดีกรมบัญชีกลางช่วงปลายปี 2521

ผู้ว่าการ ในสถานการณ์วิกฤติ

แม้ไม่ใช่ลูกหม้อ ธปท. แต่ด้วยความรู้ความสามารถที่โดดเด่นและเป็นที่ประจักษ์ คุณนุกลจึงได้รับการเสนอชื่อโดยพลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ เมื่อเดือนตุลาคม 2522 เพื่อให้ดำรงตำแหน่งผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย แทนคุณเสนาะ อุนากุล ที่ลาออกจากตำแหน่งด้วยปัญหาสุขภาพ ต่อมาเมื่อเดือนกันยายน 2527 คุณนุกลพ้นจากตำแหน่งผู้ว่าการแบบถูกปลดกลางอากาศ เนื่องจากขัดแย้งกับคุณสมหมาย ฮุนตระกูล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง โดยเฉพาะกรณีที่ธนาคารเอเซียทรัสต์ล้มลงและ ธปท. เข้าไปถือหุ้นใหญ่ คุณนุกลทำงานในตำแหน่งผู้ว่าการ ธปท. เป็นเวลา 5 ปี

คุณนุกลย้อนรำลึกความหลังถึงบทบาทหน้าที่ที่สำคัญที่สุดครั้งหนึ่งของชีวิตว่า “ผมเป็นผู้ว่าการ ในช่วงประเทศชาติยากจน ธปท. ก็รอแร่ ข้างในก็มีปัญหาบริษัทเงินทุน มีปัญหาเงินเฟ้อ เงินฝืด เกิดพร้อม ๆ กัน ทั้ง ๆ ที่ปกติไม่ค่อยเกิดแบบนี้ เพราะช่วงนั้นดอกเบี้ยต่างประเทศสูง ดอกเบี้ยในประเทศต่ำ เงินก็ไหลออกนอกประเทศหมด เงินหายาก และ

เมื่อปี พ.ศ. 2529-2531 ให้กลับมามีกำไรได้ภายในปีเศษ จากนั้นคุณอานันท์ก็ขอตัวให้มาเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมในรัฐบาลอานันท์ทั้ง 2 ครั้ง ผมลองสังเกตดูว่าแต่ละครั้งที่ผมต้องเปลี่ยนงานใหม่ คือ การเข้าไปรับงานในหน่วยงานที่มีปัญหา แม้จะเป็นการเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่งแต่ก็จัดว่าเป็นทุกขลาภโดยแท้”

มุมมอง สปท. ของอดีตผู้ว่าการ

ในฐานะอดีตผู้ว่าการ คุณनुกุลมีมุมมองเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของ สปท. ในยุคปัจจุบัน พร้อมคำแนะนำที่เป็นประโยชน์แก่คน สปท. ดังนี้

“ผมเป็นผู้ว่าการมา 30 กว่าปีแล้ว กินนานมากแล้ว ก็กลายเป็นคนต่างยุคต่างสมัย ตอนนี้ทุกอย่างเปลี่ยนไปหมด ปัญหาเปลี่ยนไป ผู้คนเปลี่ยนไป การเงินในประเทศ การเงินระหว่างประเทศก็เปลี่ยนแปลงไป จากอดีตที่ สปท. มีฐานะยากจน เดียวนี้ก็มีฐานะร่ำรวยแล้ว ใคร ๆ ก็อาจจะเอาเงินจาก สปท. เมื่อก่อนนี้ก็ไม่รู้จะไปหาที่ไหนมาค้าจูน เดียวนี้มันตรงกันข้าม จะไปแนะนำเรื่องนั้นก็คงไม่เหมาะสมนัก แต่คงพอแนะนำได้ว่า สปท. ก็ต้องคงความเป็นตัวของตัวเอง จะทำอะไรก็อย่าทำเพราะถูกสั่งมาให้ทำ หรือทำเพราะรักษาเก้าอี้ ซึ่งคงจะไม่ใช่ว่าสิ่งที่ถูกต้อง ต้องทำเพื่อประโยชน์ประเทศชาติ ทำในสิ่งที่ควรจะทำ และควรจะทำกล้าทำ ผมเห็นว่าผู้ว่าการคนปัจจุบันเป็นคนดีที่เก่งและฉลาด เห็นเขียนจดหมายถึงคุณป๋วยบ่อย ๆ แต่คุณป๋วยยังไม่เห็นตอบลัทธิ” คุณनुกุลกล่าวอย่างอารมณ์ดี ตามประสาคนที่สนิทชิดเชื้อกับอาจารย์ป๋วย อึ๊งภากรณ์ และในอดีตก็ร่วมวงเล่นไพ่บริจด์ด้วยกันอย่างสม่ำเสมอ

ยืนหยัด ชัดตรง มั่นคงในคุณธรรม

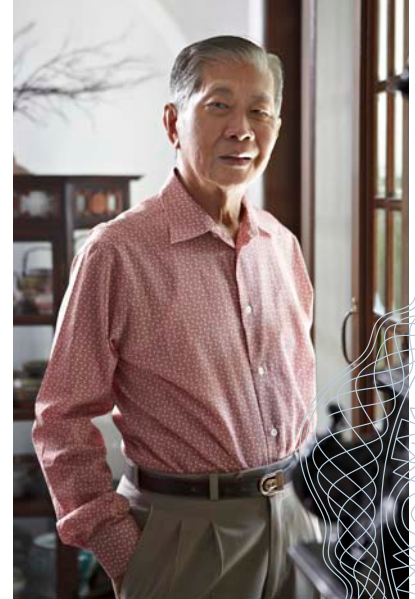
หากเป็นคนทั่วไปที่มีจิตใจหวั่นไหวต่ออำนาจ และความเย้ายวนของผลประโยชน์แล้ว คงไม่สามารถกระทำการใด ๆ ที่ชาญกล้า

และเที่ยงตรง ได้เช่นเดียวกับที่คุณनुกุล ได้ทำหน้าที่ในบทบาทต่าง ๆ ที่กล่าวมาอย่างน่าชื่นชมและน่าเอาเยี่ยงอย่าง แม้จะต้องเผชิญกับความกดดันและอุปสรรคนานัปการ แต่คุณनुกุลยึดหลักความถูกต้องและประโยชน์ของประเทศชาติเป็นสำคัญ จึงทำให้สามารถปฏิบัติภารกิจได้ประสบความสำเร็จ และมีเกียรติภูมิที่สง่างามเช่นนี้

“ผมเจอหลายเหตุการณ์ แต่ละเหตุการณ์ก็หนักหนาสาหัส ตั้งแต่ทำงานมา มันก็สุด ๆ หลายตอน ตอนคัดค้านการสร้างทางสระบุรี-หล่มสัก เป็นการหักดิบความเห็นของผู้บังคับบัญชาในกรมทางหลวง ทำให้ต้องยกเลิกการประมูลที่มีราคางานที่สูงกว่าความเป็นจริง แต่แม้จะไปขัดผลประโยชน์ใครหลายคน แต่สุดท้ายแล้วประเทศชาติได้รับประโยชน์ในการประหยัดค่าใช้จ่าย ผมคิดว่าข้าราชการประจำโดยทั่วไป คงไม่มีใครกล้าทำขนาดนั้น เจอปัญหาที่ต้องหาทางแก้ ผมถือว่าผมบริสุทธิ์ทำตามหน้าที่อย่างตรงไปตรงมา ยึดหลักความถูกต้อง ความชอบธรรม เพื่อประโยชน์ของชาติบ้านเมือง แต่ทุกวันนี้ประเทศไทยขาดแคลนบุคลากรที่เป็นคนดี คนมีความรู้ส่วนใหญ่ก็เอาตัวรอดทั้งนั้น ใครมีอำนาจก็เข้าไปประจบประแจง ไปขอตำแหน่ง จะหาคนที่เป็นตัวของตัวเองไม่คำนึงถึงผลประโยชน์หาได้ยาก”

ทุกวันนี้ คุณनुกุลในวัย 84 ปี ใช้ชีวิตอย่างมีความสุขท่ามกลางบรรดาลูกหลาน และบ้านสวนกลางเมืองแถบสุขุมวิท 39 และยังคงออกรอบตีกอล์ฟบ้าง รวมถึงยังคงเดินทางไปดูแลสวนมะพร้าว สวนยาง และสวนปาล์มที่บางสะพาน ซึ่งเป็นมรดกตกทอดมานาน ขณะเดียวกันก็ยังชื่นชอบการไปเที่ยวต่างประเทศกับครอบครัว

นี่จึงเป็น ‘ชีวิตที่คุ้มค่า’ ดังชื่อหนังสืออัตชีวประวัติที่คุณनुกุล ประจวบเหมาะ ได้ร้อยเรียงขึ้นมา ด้วยการถ่ายทอดด้วยสำนวนภาษาที่เรียบง่าย อ่านสนุกและน่าติดตาม

ประวัติ

เกิด 25 กรกฎาคม พ.ศ. 2472

การศึกษา

ปริญญาโท สาขาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ยอร์จ วอชิงตัน ประเทศสหรัฐอเมริกา
ปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเมลเบิร์น
ประเทศออสเตรเลีย
มัธยมศึกษา โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา

ประวัติการทำงาน

1 พ.ย. 2522 - 13 ก.ย. 2527 ผู้ว่าการธนาคาร
แห่งประเทศไทย

ประวัติการทำงานอื่น

- ข้าราชการกระทรวงการคลัง
- รองอธิบดีกรมทางหลวง
- ที่ปรึกษากระทรวงการคลัง
- อธิบดีกรมธนารักษ์
- อธิบดีกรมสรรพากร
- อธิบดีกรมบัญชีกลางและประธานกรรมการตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
- ประธานกรรมการและกรรมการบริหารบริษัท สยามกลการ จำกัด
- รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม
- ประธานกรรมการคณะกรรมการศึกษาและเสนอแนะมาตรการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการระบบการเงินของประเทศ (ศปร.)

เศรษฐศาสตร์...เล่มเดียวอยู่

บทบาทที่ 'ติดดิน' ของ สปท.

เรียนเศรษฐศาสตร์แล้วได้ประโยชน์อะไร
ใครได้ใครเสีย เมื่อเงินบาทแข็งค่า หรืออ่อนค่า
เงินที่ลงทุนมาจากไหน

เหล่านี้ล้วนเป็นคำถามที่เรามักได้ยินบ่อยครั้ง แต่น้อยครั้งนักที่จะหาใคร
สามารถตอบคำถามเหล่านี้ให้ประชาชนทั่วไปทุกเพศวัย เข้าใจได้โดยง่าย

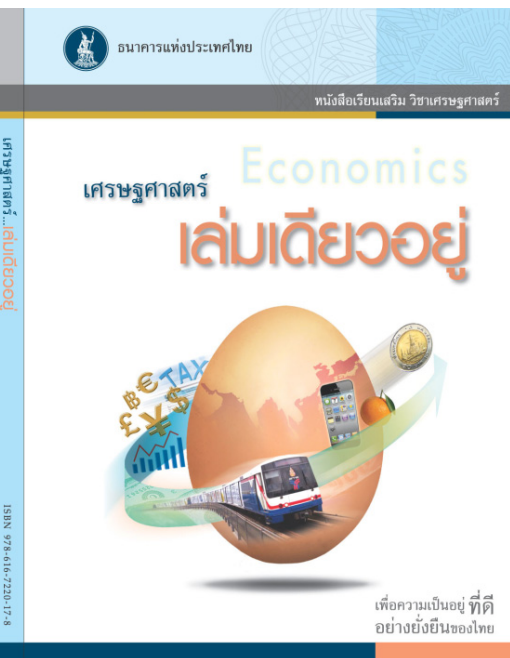
คุณทรงธรรม ปิ่นโต ผู้อำนวยการฝ่ายนโยบายเศรษฐกิจการเงิน ให้สัมภาษณ์ว่า คุณไพฑูรย์ กิตติศรีกังวาน ผู้ช่วยผู้ว่าการสายนโยบายการเงิน เป็นผู้ดำริในการจัดทำหนังสือเล่มนี้เมื่อ 2 ปีที่ผ่านมาแล้ว โดยมีสาเหตุคือ “ปกติที่สายนโยบายการเงิน ทั้ง ผน. และผมก็จะออกเดินสายต่างจังหวัดเป็นระยะ ๆ อยู่แล้วมีอยู่ครั้งหนึ่งได้พบกับอาจารย์สอนวิชาเศรษฐศาสตร์ที่โรงเรียนมัธยมแห่งหนึ่งที่จังหวัดขอนแก่น เขาเอาตำรามาให้ดูก็พบว่ามีหลายจุดที่ไม่ตรงกับข้อเท็จจริงนัก จึงอาจทำให้เด็กที่อ่านตำราเรียนเข้าใจสิ่งที่ผิด ๆ ไปเราในฐานะนักเศรษฐศาสตร์จะนิ่งเฉยได้อย่างไร” คุณทรงธรรม กล่าวต่อว่า “ในฐานะที่เราเมืองมีความรู้ทางด้านนี้ ก็ไม่ควรมัวบทบาทเฉพาะด้านนโยบายการเงิน แต่ควรมีบทบาทในการเผยแพร่ความรู้ สร้างความเข้าใจที่ถูกต้องด้วยที่ผ่านมาเวลามีวิกฤติ แล้วไม่สามารถแก้ปัญหาได้ทันใจนัก ไม่ใช่เพราะเราไม่รู้ แต่การตัดสินใจได้ทันเวลา ต้องอาศัยความกล้าหาญ สาธารณชนต้องเข้าใจ และเป็นแบ็กอัพ เพราะ ธปท. ไม่สามารถทำตามนักรบการเมืองได้ทุกอย่าง นั่นหมายความว่าประชาชนต้องเข้าใจเศรษฐศาสตร์ “และถ้าเราอยากได้ผลลงลึกก็ต้องปลูกฝังตั้งแต่เด็กมัธยม อีก 5-10 ปีเขาก็เป็นผู้ใหญ่ต่อไปไม่ว่าเขาจะทำอะไร มีพรรคการเมือง

ไหนเข้ามาเป็นรัฐบาลก็ตาม ประชาชนจะได้คิดเป็น เลือกสิ่งที่ถูกต้องและดีที่สุดให้กับประเทศชาติได้”

กระนั้นการจะจัดทำหนังสือเศรษฐศาสตร์...เล่มเดียวอยู่ ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีได้ ไม่ใช่เรื่องง่ายเลย เพราะนักเศรษฐศาสตร์ ธปท. ล้วนแล้วแต่มีงานประจำที่หนักอยู่แล้ว คุณทรงธรรมจึงได้มอบหมายให้ คุณจริยา เปรมศิลป์ มาช่วยงานนี้อย่างจริงจัง โดยพักจากการทำงานประจำมาเขียนหนังสือเล่มนี้ 2-3 เดือน และก็ได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างดีจากคุณไพฑูรย์ กิตติศรีกังวาน ผู้ช่วยผู้ว่าการสายนโยบายการเงิน

คุณจริยา เปรมศิลป์ ผู้บริหารทีม ทีมสถิติภาครัฐ ฝ่ายสถิติและข้อสนเทศ บอกเล่าถึงความท้าทายในการทำงานชิ้นสำคัญนี้ว่า “ยากที่สุดคือการลำดับความคิด ให้เนื้อหาแต่ละบทเชื่อมโยงต่อเนื่องกัน เพื่อค่อย ๆ สร้างความเข้าใจ ที่สำคัญต้องน่าอ่าน ไม่น่าเบื่อ

“ช่วงของการศึกษาข้อมูลนั้นนานหน่อย เพราะตอนแรกก็พยายามดูจากหนังสือที่iong ๆ มัธยมเรียนกัน แต่ส่วนมากตำราเรียนเศรษฐศาสตร์ในปัจจุบันจะเป็นลักษณะให้อ่านท่องจำ นำไปสอบ มากกว่ากระตุ้นให้เกิดการคิดและนำไปปฏิบัติ เลยลองศึกษาจากหนังสือต่างประเทศหลายเล่ม พบเล่มหนึ่งน่าสนใจ เพราะเนื้อหากระตุ้นให้คิดดี มีคำถามใกล้ตัว

เพื่อให้เรา Check ความเข้าใจอยู่ตลอด และมีรูปภาพประกอบที่ทำให้เข้าใจง่าย จึงนำมาใช้เป็นรูปแบบการนำเสนอของหนังสือเล่มนี้ ส่วนเนื้อหาจะค่อย ๆ ลำดับเรื่อง เริ่มจากเศรษฐกิจหน่วยเล็ก ๆ ก่อน คือ มีผู้ซื้อ ผู้ขาย สองคนแล้วค่อยขยายองค์ประกอบใหญ่ขึ้นเรื่อย ๆ มีการยกตัวอย่างและเปรียบเทียบกับสิ่งใกล้ตัว อาทิ เงินเพื่อกับการท่องเที่ยว เพื่อตั้งคำถามชวนคิดเพื่อไม่ให้น่าเบื่อและสนุกกับการอ่าน เช่น รู้หรือไม่ว่าทำไมต้องแจกถ้วยฟรีในผ้าหรือคาราโอเกะ (ถ้าเรารู้หลักคิดทางเศรษฐศาสตร์ คงตอบได้ไม่ยาก ต้องตามอ่านกันในเล่ม)

“การอ่านหนังสือเล่มนี้ เหมือนกับการชมภาพยนตร์ เพราะแต่ละบทจะร้อยเรียงเรื่องให้เชื่อมโยงต่อกัน เพื่อให้ผู้อ่านค่อย ๆ เรียนรู้จนถึงจุดไคลแมกซ์ของเรื่อง และปิดท้ายเนื้อหาของเล่มด้วยการรวบรวมคำศัพท์เฉพาะ (Glossary) และแหล่งที่มาข้อมูลเพื่อให้ผู้ที่สนใจสามารถค้นหาข้อมูลต่อได้ด้วยตัวเอง ส่วนสุดท้ายเป็น Anatomy ของเศรษฐกิจไทยที่นำเสนอในรูปแบบของอินโฟกราฟิกจำนวน 2 หน้า

“การจัดทำหนังสือเล่มนี้พิถีพิถันมาก แม้กระทั่งการตั้งชื่อหนังสือ ค่อนข้างยากว่าจะใช้ชื่ออะไรที่น่าสนใจ ที่สำคัญเด็กเห็นแล้วต้องไม่โยนทิ้ง และต้องสื่อได้ง่าย สอดคล้องกับเนื้อหาที่ครบเครื่อง อ่านเล่มเดียวแล้วไม่ต้องหาอะไรมาเสริม การออกแบบหน้าปกและรูปเล่ม ก็สำคัญไม่น้อยที่จะทำให้หนังสือน่าสนใจ เห็นแล้วอยากหยิบมาอ่าน ส่วนนี้ ผบร. ได้เข้ามามีบทบาทอย่างมาก ที่ทำให้ได้รูปเล่มที่ถูกใจ”

หลังจากคุณจริยาเขียนเนื้อหาเสร็จแล้ว ก็มาถึงขั้นตอนทดสอบการอ่าน มีการคัดเลือกคนแต่ละช่วงวัย 4 รุ่นด้วยกัน อายุห่างกันรุ่นละ 10 ปี และไปเก็บตัวที่พหุวิทยาเป็นเวลา 1 สัปดาห์ เพื่ออ่านหนังสือเล่มนี้และปรับแก้เพื่อให้ตอบโจทย์ของเล่มนี้คือ คนทุกวัยอ่านแล้วเข้าใจตรงกัน

“ผลตอบรับดี สร้างความปลื้มใจให้กับทีมงาน คนเขียนหายเหนื่อย มีคำชมจากอาจารย์มหาวิทยาลัยที่จบปริญญาเอกด้านเศรษฐศาสตร์ เย่ปากว่า หนังสือเล่มนี้

เป็นตำราที่ดีมาก ไม่เคยอ่านที่ไหนมาก่อน อ่านเข้าใจง่าย ขณะนี้ ธปท. แจกจ่ายไปยังโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) และโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) แล้วกว่า 2,700 แห่งทั่วประเทศ รวมถึงการจัดส่งถึงคณาจารย์ด้านเศรษฐศาสตร์ตามสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ด้วย”

นี่จึงเป็นบทบาทสำคัญที่ ธปท. ได้แสดงให้เห็นว่า เราได้เพิ่มบทบาทของการเผยแพร่ความรู้ด้านเศรษฐศาสตร์การเงิน ตามค่านิยม ‘ติดดิน’ อย่างชัดเจน

“สำหรับโครงการหนังสือด้านเศรษฐศาสตร์อื่น ๆ ในอนาคตก็มีความเป็นไปได้ แต่ก็คงต้องขึ้นอยู่กับนโยบาย งานลักษณะนี้เป็นงานวางโครงสร้างพื้นฐาน ไม่เห็นผลในเร็ววัน แต่จะเห็นผลในอีก 10-20 ปี ข้างหน้า นอกจากจะทำให้เด็ก ๆ และประชาชนอ่านแล้ว อยากให้พนักงาน ธปท. ทุกคนได้อ่าน ไม่ว่าจะอยู่ส่วนงานไหน เพราะอย่างน้อย ๆ เวลาไปไหนมาไหน คนอื่นถามมา ก็ควรตอบได้ ถ้าคน ธปท. 3,000 กว่าคน ช่วยกันอธิบาย ก็จะมีพลังมาก หากพนักงานท่านใดสนใจ สามารถติดต่อขอหนังสือได้ที่ฝ่ายบริหารการสื่อสารองค์กร (ผบร.) หรือสามารถดาวน์โหลดในรูปแบบของ PDF Fileได้ที่ www.bot.or.th”

ท้ายสุด คุณทรงธรรมเน้นย้ำว่า “คนไทยทุกคนจำเป็นต้องเข้าใจที่จะต้องเข้าใจเศรษฐศาสตร์ ถ้าไม่เข้าใจก็จะถามว่ารัฐบาลจะให้อะไรกับเราได้บ้าง ทำไมไม่ลดภาษีให้เรา เอาเงินมาให้เรา แล้วรัฐบาลเอาเงินจากไหน เมื่อเงินมีจำกัด ก็ต้องไปเอามาจากที่อื่น ยกตัวอย่างเช่น นโยบายตรึงราคาดีเซล ก็มีพูดถึงในหนังสือเล่มนี้ คนที่ได้ประโยชน์ก็คิดว่าดีนะที่น้ำมันดีเซลไม่แพง แต่ในเชิงเศรษฐศาสตร์บอกไม่ดี เพราะเมื่อมีการอุดหนุนราคาน้ำมัน ก็ต้องเอาเงินมาจากคนอื่น แม้แต่คนที่จนที่สุดก็ต้องจ่ายค่าน้ำมันดีเซลให้กับคนขับบีเอ็มดับเบิลยู นอกจากนั้นเนื่องจากราคาน้ำมันถูกไป คนก็จะใช้อย่างไม่ประหยัด ต้องนำเข้าน้ำมันมากกว่าที่ควรจะเป็น ยังมีผลเสียอีกมากมายที่วิชาเศรษฐศาสตร์ช่วยตอบคำถามในชีวิตประจำวันได้ ถ้าคนเข้าใจรู้ผลดี ผลเสีย ประเทศชาติก็จะไปรอดอย่างมั่นคง”

และสุดท้าย คุณทรงธรรมและคุณจริยาฝากขอขอบคุณผู้ที่เกี่ยวข้องทุกท่าน ที่ทำให้หนังสือเล่มนี้ ออกมาได้อย่างสมบูรณ์ และสามารถเผยแพร่เพื่อสร้างความรู้ด้านเศรษฐศาสตร์ในสังคมไทยให้มีมากขึ้น

BOT Discovery

สัมผัสประสบการณ์ สปท. แบบรู้ลึก รู้จริง

BOT Discovery เป็นรูปแบบการจัดกิจกรรมที่ สปท. จัดขึ้น เพื่อต้องการให้เข้าถึงประชาชนอย่างใกล้ชิดในด้านการให้ข้อมูลความรู้ทางเศรษฐกิจการเงิน โดยมีความเชื่อมโยงระหว่างประวัติศาสตร์ทางการเงิน เศรษฐกิจการเงินในมุมมองของผู้ใช้บริการทางการเงิน ความรู้ด้านธนบัตร และบทบาทหน้าที่ของ สปท. ในภาพรวม ไปยังกลุ่มเป้าหมาย อันได้แก่ นักเรียน/นักศึกษา นักวิชาการ สื่อมวลชน ผู้ประกอบการ และประชาชนทั่วไป

สำหรับกิจกรรมในส่วนของ BOT Discovery นั้น ประกอบไปด้วย การรวบรวมกิจกรรมสำคัญจากกลุ่มงานต่าง ๆ ที่มีความเชื่อมโยงสอดคล้อง และส่งเสริมซึ่งกันและกันอย่างต่อเนื่อง อันได้แก่ กลุ่มงานบริการห้องสมุด กลุ่มงานเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์ กลุ่มงานนิทรรศการทางด้านธนบัตร และกลุ่มงานคุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน โดยผู้สนใจ

สามารถค้นคว้า หาความรู้เกี่ยวกับข้อมูลเศรษฐกิจการเงินที่สำคัญของประเทศ รวมทั้งเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์ ที่มีการจัดแสดงนิทรรศการให้ความรู้เกี่ยวกับเงินตรา ธนบัตร และบทบาทหน้าที่ของ สปท. ในรูปแบบที่ทันสมัยสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน อีกทั้งยังได้รับความรู้เพื่อนำไปใช้ในการเลือกผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่เหมาะสม ตลอดจนรู้เท่าทันกลไกทางการเงินในรูปแบบต่าง ๆ โดยมุ่งหวังให้กลุ่มเป้าหมายเกิดความรับรู้ และจดจำในบุคลิกของ สปท. รวมทั้งสร้างประสบการณ์ที่ดีในการมาติดต่อกับ สปท. ทั้งนี้ เพื่อให้บทบาทหน้าที่และภาพลักษณ์ของ สปท. ชัดเจนยิ่งขึ้นในด้านการเป็นผู้รู้รอบทางเศรษฐกิจการเงิน (Financial Knowledge for All) อันจะส่งเสริมบุคลิกของ สปท. ในด้านผู้สนทนาประโยชน์เพื่อส่วนรวม รับรู้ รับฟังอย่างเป็นมิตร มีความเข้าใจในความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งประสานประโยชน์กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยมุ่งหวังให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างมีประสิทธิภาพ

BOT Challenge & Experience 2012

เพื่อความรู้ความเข้าใจ เศรษฐศาสตร์การเงิน

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 เป็นต้นมา สปท. ได้จัดโครงการ ‘ตอบปัญหาเศรษฐกิจการเงินกับ สปท.’ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เยาวชนไทยที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า เกิดความสนใจและเพิ่มพูนความรู้ด้านเศรษฐศาสตร์การเงิน และได้เรียนรู้บทบาทหน้าที่ของ สปท. ในฐานะธนาคารกลางที่มีบทบาทด้านการดำเนินนโยบาย เพื่อรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ ระบบสถาบันการเงิน และระบบการชำระเงินของประเทศ

ปัจจุบัน เนื่องจากเทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงไป อินเทอร์เน็ตได้เข้ามามีบทบาทต่อการใช้ชีวิตของคนเราเป็นอย่างมาก ในปี 2555 จึงปรับเปลี่ยนรูปแบบการสอบคัดเลือกของนักเรียนในภูมิภาคมาเป็นการสอบในระบบออนไลน์พร้อมกันทั่วประเทศ เพื่อคัดเลือกนักเรียนเขตละ 12 คน จาก 5 เขตการสอบ มาแข่งขันรอบสุดท้ายที่ สปท. สำนักงานใหญ่ (กิจกรรม BOT Challenge) เมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2555 ที่ผ่านมานอกจากนี้ยังเข้าร่วมกิจกรรม BOT Experience 2012 เพื่อสร้างประสบการณ์ที่ดีกับ สปท. ร่วมกับพนักงานและผู้บริหารของ สปท. ตลอดจนผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก

คุณนันทวัฒน์ สังข์หล่อ ผู้อำนวยการสำนักสื่อสารสัมพันธ์ ฝ่ายบริหารการสื่อสารองค์กร (ผบร.) เล่าว่า “ในยุคแรก ๆ เน้นการสอบแข่งขันให้นักเรียนมาทำการสอบข้อเขียนซึ่งจัดขึ้นที่สำนักงานใหญ่และสำนักงานภาคทั้ง 3 แห่ง ในวันเวลาเดียวกัน ใช้ข้อสอบชุดเดียวกันด้วยการสอบข้อเขียน สอบปากเปล่า มีคำถามแล้วก็ได้เฉลย โดยวิทยากรจากส่วนกลางเดินทางไปเฉลยร่วมกับวิทยากรในสำนักงานภาค และมีนักวิชาการเฉพาะด้าน ตอบคำถามเกี่ยวกับเศรษฐกิจและการเงิน

“สำหรับการเปิดสอบแบบออนไลน์ในปี 2555 เป็นครั้งแรกนั้น ก็เพื่อเป็นการขยายขอบเขตของการมีส่วนร่วมของนักเรียนในโรงเรียนต่าง ๆ ทั่วทั้งขวงมากยิ่งขึ้น และเป็นการลดภาระในการเดินทางของนักเรียน รวมถึงลดกระบวนการจัดการต่าง ๆ ลงไปได้มาก ออนไลน์จึงเป็นเครื่องมือที่นำมาใช้ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับยุคสมัย โดยไม่ได้เป็นการลดคุณภาพลงแต่อย่างใด หากแต่เป็นการพัฒนาให้ดีขึ้นและครอบคลุมมากขึ้นนั่นเอง” คุณนันทวัฒน์ อธิบายเพิ่มเติม

ทั้งนี้ ข้อสอบของ BOT Challenge ครอบคลุมความรู้ด้าน เศรษฐศาสตร์การเงิน บทบาทหน้าที่ของ ธปท. และข่าวสาร มีสายงานต่าง ๆ ของ ธปท. มาช่วยกันออกข้อสอบ ทั้งสายนโยบายการเงิน ตลาดการเงิน นโยบายสถาบันการเงิน และศูนย์คุ้มครองผู้ให้บริการทางการเงิน (ศคง.) เพื่อสร้างสรรค์ข้อสอบที่เจาะลึกและครอบคลุมสิ่งที่นักเรียนควรรู้ เช่น เมื่อเงินบาทแข็งค่าขึ้น จะมีผลดีต่อบุคคลกลุ่มใด, หน้าที่ด้านใดของเงิน ที่มีผลให้การค้าขายตัวให้กว้างขวางและรวดเร็ว และข้อห้ามตาม พ.ร.บ. ธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ห้ามไม่ให้ ธปท. กระทำการคืออะไร เป็นต้น

“นอกจากนี้ในอดีตที่เน้นการตอบปัญหาเพียงอย่างเดียว แต่ครั้งล่าสุดนี้เพิ่มในส่วนของการประสบการณ์เข้าไปด้วย โดยนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการนี้จะได้เรียนรู้และทำความเข้าใจกับ ธปท. สถาบันที่ทำหน้าที่ รักษาเสถียรภาพของประเทศ ผ่านการดูงาน และร่วมกิจกรรมบรรยาย เชิงสัมมนาการต่าง ๆ เป็นระยะเวลา 3-4 วัน โดยมี BOT Ambassador และพี่เลี้ยงจากสำนักงานภาคมาคอยดูแลและให้คำแนะนำด้วย เราคาดหวังว่านักเรียนเหล่านี้จะทำหน้าที่เป็นยุวทูต ธปท. ทูตขององค์กรที่น่าเสนอตัวตนของ ธปท. ไปสู่พ่อแม่ ผู้ปกครอง และญาติพี่น้องต่อไป โดยนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการนี้จะรู้สึกเหมือนอยู่บ้าน AF (อะคาเดมี่ แฟนตาเซีย) ที่พออยู่ ๆ กันไปจะลืมไปเลยว่ากำลังแข่งขันกันอยู่ หรือใครเป็นผู้ชนะ เพราะเราฝึกให้เขาคิด นำเสนอกิจกรรมบนเวที เด็ก ๆ ได้แสดงความรู้ ความสามารถ มีการแบ่งงานกันทำ จุดประกายความคิดสร้างสรรค์ นักเรียนได้ประโยชน์จากประสบการณ์ใหม่ ๆ ส่วน ธปท. ก็ประสบความสำเร็จในการให้ความรู้กับเยาวชนไทย”

คุณนันทวัฒน์ กล่าวทิ้งท้ายว่า “ในแง่ผลตอบรับของปี 2555 จากการประเมินผลโดยแบบสอบถาม พบว่านักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม ให้ความคิดเห็นเชิงบวกสูงถึง 80% ส่วนปัญหาที่พบ คือ การเข้าถึง อินเทอร์เน็ต ที่บางโรงเรียนอาจจะยังไม่มีความพร้อมในเรื่องนี้ แต่โดยรวมแล้วไม่มีอุปสรรคมากนัก อย่างไรก็ตามสำหรับในปี 2556 เตรียมปรับปรุงช่องทางการสอบแข่งขัน โดยเฉพาะการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต รวมถึงพิจารณาปรับปรุงรูปแบบการแข่งขันรอบสุดท้าย พยายามลดปัญหาในเรื่องความเหลื่อมล้ำของคะแนนอันเกิดจากการตัดสินใจด้วยดุลพินิจของคณะกรรมการ”

เสียงจากเยาวชน BOT

“จากวันแรกที่มา ก็เป็นการแข่งขัน ทุกคนตั้งหน้าตั้งตากัน ทำข้อสอบกันอย่างเคร่งเครียด แต่พอจบจากการทำข้อสอบแล้ว ทุกคนกลายเป็นเพื่อนกัน ได้รู้จักเพื่อนที่มาจากทุกภาค ผมคิดว่าโครงการนี้น่าจะจัดให้มีอยู่ตลอดไป เพราะเป็นโครงการที่ดีมาก ๆ ทั้งเสริมสร้างมิตรภาพ ให้ความรู้แก่นักเรียนและน้อง ๆ ทั่วไป อย่างมากครับ” นายสุพล แหวกวารี โรงเรียนมทิลวิทยานุสรณ์ จังหวัดนครปฐม

“โครงการ BOT Challenge เป็นโครงการที่ดีมาก นอกจากจะมีการแข่งขันเพื่อทดสอบความรู้แล้ว ยังเป็นการผูกสัมพันธ์ ระหว่างเพื่อน ๆ ต่างโรงเรียน ซึ่งการแข่งขันในครั้งนี้ ทำให้ผมได้รู้ว่า...มิตรภาพสามารถทลายกำแพงของการแข่งขันได้” นายศิริวัฒน์ ยอแสงทอง โรงเรียนศรีธาสุมทร จังหวัดสมุทรสงคราม

“โครงการนี้แตกต่างจากโครงการอื่น เพราะไม่ได้เน้นที่การแข่งขันตอบปัญหาชิงรางวัลอย่างเดียว แต่มีกิจกรรมที่หลากหลาย ต่างคนต่างโรงเรียนกัน แต่ก็มาสนิทกันได้จากค่ายนี้ และยังได้รับความรู้ต่าง ๆ ที่เราไม่เคยรู้ รวมถึงประสบการณ์ในการพูดในที่สาธารณะ ก็ได้ฝึกฝนจากค่ายนี้ และไม่ว่าจะได้รับการคัดเลือกหรือไม่ก็ตาม แต่ก็ได้ประสบการณ์ ความรู้สึกดี ๆ นำกลับไปบอกต่อคนอื่น ๆ ได้ วันนี้เป็นวันสุดท้ายที่เราจะเจอกัน จากวันนี้ไป เราจะเป็นพี่น้องกัน เราสามารถติดต่อสื่อสารกันได้ เพราะเทคโนโลยีไม่มีพรหมแดน” นายกิตติธัช สงวนจิตร โรงเรียนระยองวิทยาคม จังหวัดระยอง

“ประทับใจที่ได้เข้าร่วมกิจกรรม BOT Challenge ของ ธปท. เป็นความรู้สึกที่ดีมากค่ะ เพราะได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ จาก ธปท. ที่สามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ ได้มิตรภาพที่ดีจากเพื่อนที่มาจากภาคต่าง ๆ ได้การเรียนรู้ที่ดี มีประโยชน์กับตนเอง ในอนาคตค่ะ” นางสาวพิมพ์วิภา ปรีทยานิช โรงเรียนเขมะสิริอนุสสรณ์ กรุงเทพฯ

“มีความประทับใจโครงการนี้หลายอย่างมากเลยคะ อย่างแรก ธปท. จัดสวัสดิการให้พวกเราได้ดีมากคะ ได้รู้จักเพื่อนใหม่ ๆ หลายคน ได้ทำกิจกรรมร่วมกัน ได้รับมิตรภาพที่ดี ได้ไปทัศนศึกษาตามสถานที่ต่าง ๆ และได้เรียนรู้หลายสิ่งหลายอย่างจากโครงการนี้” นางสาวสุชานาฏ ขาวขม โรงเรียนโพธิสารพิทยากร กรุงเทพฯ

การจัดนิทรรศการยุคใหม่ ของพิพิธภัณฑ์ สปก.

หนึ่งในช่องทางประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ประวัติศาสตร์ของ สปก. ตลอดจนความรู้ทางเงิน ที่เป็ประโยชน์ต่อประชาชน คือ พิพิธภัณฑ์ สปก. คุณจินดา ไซติวัฒนกุล ผู้อำนวยการ หอสมุด จดหมายเหตุและพิพิธภัณฑ์ (หจพ.) ได้อธิบายถึงแนวทางการจัดนิทรรศการในปัจจุบันไว้ว่า

“การจัดนิทรรศการของพิพิธภัณฑ์ สปก. มี 2 ประเภท คือ นิทรรศการถาวรและนิทรรศการหมุนเวียน โดยนิทรรศการถาวรจัดแสดงเป็นระยะเวลาดือนาน เน้นการจัดแสดงเพื่อให้ความรู้ในสาระสำคัญ 3 ด้าน ด้านแรกเป็นเรื่องราวของวังบางขุนพรหมและวังเทเวศร์

ประวัติท่านเจ้าของวังบางขุนพรหม คือ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าบริพัตรสุขุมพันธุ์ กรมพระนครสวรรค์วรพินิต และวังเทเวศร์ คือ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเทวะวงศ์วโรปการ รวมทั้งวัตถุมีค่าที่เกี่ยวข้องกับทั้ง 2 พระองค์ ด้านที่สอง คือ ประวัติศาสตร์เงินตรา นับตั้งแต่เงินตราโบราณ ทองคำ จนถึงธนบัตรไทยและธนบัตรต่างประเทศ และด้านสุดท้าย คือ ประวัติและบทบาทหน้าที่ของ สปก. และได้สอดแทรกการให้ความรู้ทางการเงิน ซึ่งเป็นงานกลยุทธ์ที่สำคัญประการหนึ่งของ สปก. ที่เล็งเห็นความสำคัญในการคุ้มครองผู้บริโภคทางการเงิน เพราะการให้ประชาชนมีความรู้จะช่วยให้เลือกใช้บริการทางการเงินที่เหมาะสม ไม่ตกเป็นเหยื่อของการหลอกลวง นอกจากนี้แล้วยังสอนให้รู้จักวางแผนทางการเงิน รู้จักเก็บออมและใช้จ่ายอย่างระมัดระวัง เนื่องจากในปัจจุบันมีการใช้บัตรเครดิตอย่างแพร่หลาย ซึ่งอาจเสี่ยงกับการเป็นหนี้โดยไม่รู้ตัว เรื่องเหล่านี้เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน จึงจำเป็นที่ทุกคนควรรู้ไว้

“ในระหว่างที่ผ่านมา มีการจัดนิทรรศการหมุนเวียนบ้างเป็นครั้งคราว ไม่แน่นอน ขึ้นกับเหตุการณ์สำคัญ ๆ ในแต่ละช่วงเวลา ตัวอย่างเช่น เมื่อเดือนธันวาคม 2554 เนื่องในโอกาสเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ก็ได้จัดนิทรรศการ ‘ภัทรมหาราชธนบัตรชาติไทย’ เพื่อเฉลิมพระเกียรติและเผยแพร่พระราชกรณียกิจของพระองค์”

คุณจินดา กล่าวเสริมว่า “ด้านพัฒนาการในการจัดนิทรรศการ เริ่มแรกนำเสนอในรูปแบบบอร์ดนิทรรศการ รูปภาพ การบรรยาย การเสวนา ในระยะหลังได้นำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้เป็นเครื่องมือในการเผยแพร่ รวมทั้งจัดกิจกรรมและเกมต่าง ๆ เพื่อให้น่าสนใจมากขึ้น ล่าสุดเมื่อเดือนพฤศจิกายน 2555 ที่ผ่านมานี้ ได้มีการนำระบบ Audio Guide ซึ่งใช้เครื่องมือใส่หูฟังที่ทันสมัยมาอำนวยความสะดวกให้ผู้เยี่ยมชมสามารถใช้อุปกรณ์นี้ฟังเรื่องราวพร้อมกับการชมวัตถุในพิพิธภัณฑ์ได้อย่างเพลิดเพลิน โดยสามารถเลือกฟังเฉพาะรายการที่สนใจได้ ทำให้มีความสะดวก ไม่ต้องคอยติดตามฟังการบรรยายทุก ๆ เรื่อง

“ในอนาคตมีแนวทางจะเผยแพร่การจัดนิทรรศการในรูปแบบพิพิธภัณฑ์เสมือนจริง (Virtual Museum) ซึ่งผู้ชมสามารถเข้าถึงพิพิธภัณฑ์ได้จากเว็บไซต์ ซึ่งจะใช้เทคนิคแสดงเป็นภาพเคลื่อนไหวเหมือนผู้ชมได้เข้ามาเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์จริง ๆ นอกจากนี้ยังสามารถจัดแสดงวัตถุพิพิธภัณฑ์เผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ได้มากยิ่งขึ้น เพราะทุกวันนี้มีข้อจำกัดด้านพื้นที่และห้องจัดแสดง ทำให้สามารถแสดงวัตถุได้เพียงประมาณร้อยละ 20 เท่านั้น จากวัตถุกว่า 20,000 ชิ้น ที่มีอยู่ทั้งหมด”

คุณจินดา ได้กล่าวถึงการวางแผนงานและกลยุทธ์ในการจัดนิทรรศการในระยะต่อไปว่า “เนื่องจากปี 2556 นี้ มีวาระสำคัญ คือ ครบรอบ 20 ปีของการก่อตั้งพิพิธภัณฑ์ จึงได้วางแผนที่จะจัดนิทรรศการหมุนเวียนเป็นกรณีพิเศษ โดยเน้นเรื่องที่เชื่อมโยงกับเรื่องใกล้ตัวประชาชนและจัดกิจกรรมให้ผู้เยี่ยมชมมีส่วนร่วมก็จะเป็นที่สนใจมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้แล้วยังมีแผนงานปรับปรุงการจัดนิทรรศการถาวรในห้องประวัติและการดำเนินงาน สปก. ให้ทันสมัย เนื่องจากเนื้อหาใน

ห้องนี้จัดทำตั้งแต่ปี 2545 ซึ่งเป็นช่วงครบรอบ 60 ปี ธปท. ผ่านพ้นมา 10 ปีแล้ว โดยเนื้อหาใหม่จะสอดคล้องกับบทบาทภาระหน้าที่ของ ธปท. ในปัจจุบัน ทั้งด้านการดำเนินนโยบายการเงิน นโยบายสถาบันการเงิน และนโยบายการชำระเงิน รวมทั้งจะเสริมเรื่องการให้ความรู้ทางการเงินให้เข้มข้นมากขึ้น ซึ่งจะต้องมีการตั้งคณะทำงานจากฝ่ายงานต่าง ๆ เนื่องจากเนื้อหาบทบาทหน้าที่ของ ธปท. เกี่ยวข้องกับหลายฝ่ายงาน โดยจะเชิญ ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายวางแผนและงบประมาณ เป็นหัวหน้าคณะทำงาน ทั้งนี้ การปรับปรุงดังกล่าวจะแล้วเสร็จทันฉลองงานครบรอบ 72 ปี ธปท. ในปี 2557”

ในปีหนึ่ง ๆ มีคนมาเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์ฯ 10,000 กว่าคน มีทั้งประชาชนทั่วไป ข้าราชการ เอกชน และนักศึกษา/นักเรียน กลุ่มหลังนี้มีสัดส่วนมากถึงร้อยละ 70 ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายที่สำคัญ เพราะเยาวชนจะซึมซับเรื่องราวต่าง ๆ ที่ ธปท. ต้องการถ่ายทอดได้ดี และจะเป็นกระบอกเสียงบอกต่อถึงเพื่อน ๆ ผู้ปกครอง และครูอาจารย์ เป็นที่น่ายินดีว่า คนที่มาเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เพราะในอดีตผู้ที่ต้องการเยี่ยมชมกรณีมาเป็นหมู่คณะ จะต้องขออนุญาตก่อน ต่อมาตั้งแต่ปี 2554 ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามาเยี่ยมชมได้โดยไม่ต้องขออนุญาต ในวันจันทร์และอังคารตั้งแต่เวลา 9.00 น. ถึง 16.00 น. นับเป็นบริการที่ยื่นมือและติดดินมากขึ้น ผนวกกับที่มีการนำระบบ Audio มาใช้ในปีนี้ ทำให้สามารถให้บริการได้คล่องตัวมากยิ่งขึ้น โดยปี 2555 ที่ผ่านมา มีคนมาเยี่ยมชมราว 20,000 คน เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าเกือบร้อยละ 10

คุณจินดากล่าวทั้งท้ายว่า “พิพิธภัณฑ์ถือเป็นภาพลักษณ์ที่ดีส่วนหนึ่งของ ธปท. เพราะเป็นแหล่งปัญญาทางเศรษฐกิจการเงินที่ทรงคุณค่าของประเทศ จากผลการสำรวจความพึงพอใจของผู้มาเยี่ยมชมในเรื่องเนื้อหาความรู้ที่ได้รับสูงถึงร้อยละ 80-90 และประการสำคัญผู้ที่มาเยี่ยมชมรู้สึกมีประสบการณ์ที่ประทับใจและมีทัศนคติเชิงบวกต่อ ธปท. ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าภาคภูมิใจของพวกเราชาว ธปท.”

แนวทางการจัดแสดง นิทรรศการธนบัตรไทย แบบใหม่

ถ้าคุณเคยสงสัยว่า บนแผ่นกระดาษขนาดเล็ก ๆ ที่เรียกว่า ‘ธนบัตร’ นั้น บอกเล่าเรื่องราวอะไรกับคุณบ้าง และกว่าที่กระดาษแผ่นหนึ่งจะกลายมาเป็นธนบัตรให้คนไทยหยิบใช้กันอยู่ทุกวันนี้ มีขั้นตอนอย่างไร วันนี้ ‘พระสยาม’ จะคลายความสงสัยของคุณ ด้วยการพาชม ‘นิทรรศการกิจการธนบัตร’ พร้อมพูดคุยกับคุณศรัณย์ รำธงรัตน์ ผู้อำนวยการ ฝ่ายกลยุทธ์และวางแผน สายออกบัตรธนาคาร (สบอ.)

“สอบ. ในฐานะหน่วยงานของ รบพท. มีหน้าที่หลักในการผลิตและนำออกใช้ธนบัตรหมุนเวียนในประเทศ โดยมีกรอบการทำงาน 3 ด้าน คือ สร้างความเชื่อมั่นแก่ประชาชนผ่านการผลิตธนบัตรที่มีเทคโนโลยีต่อต้านการปลอมแปลงอันทันสมัยและมีคุณภาพ บริหารจัดการธนบัตรอย่างมีประสิทธิภาพและเพียงพอต่อความต้องการของระบบเศรษฐกิจ และประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้เรื่องธนบัตรแก่ประชาชน โดยนิทรรศการกิจการธนบัตรถือเป็นช่องทางสำคัญช่องทางหนึ่ง” คุณศรัณย์ เกริ่นนำ

นิทรรศการกิจการธนบัตรมีลักษณะเป็นนิทรรศการถาวร รูปแบบการจัดแสดงมุ่งเน้นให้ผู้เข้าชมมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ และเข้าถึงหัวใจของการผลิตธนบัตร ด้วยการบูรณาการข้อมูลความรู้และเทคโนโลยีการจัดแสดงให้เข้ากับห้องนิทรรศการที่ออกแบบให้ตั้งอยู่อย่างผสมกลมกลืนกับโรงพิมพ์ธนบัตร ในแต่ละวันมีการผลิตธนบัตรเกิดขึ้นราว 10-15 ล้านฉบับ หรือ ราว 3,000 ล้านฉบับต่อปี ซึ่งผู้เข้าชมจะได้รับประสบการณ์ตรงจากการเห็นกระบวนการผลิตจริง อันเป็นไฮไลท์ของนิทรรศการนี้

ส่วนแนวคิดการดีไซน์ห้องนิทรรศการได้ใช้รูปแบบการไหลของกระแสเป็นภาพเปรียบเทียบการไหลหมุนเวียนของธนบัตรในระบบเศรษฐกิจ ซึ่งพ้องกับคำว่า ‘Currency’ และเพราะเหตุที่ธนบัตรไม่ได้มีแค่เรื่องการเงิน ภายใต้งานนิทรรศการจึงมีข้อมูลความรู้เรื่องธนบัตรในหลายมิติ อาทิ ธนบัตรแบบต่าง ๆ ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน เทคโนโลยีการพิมพ์ที่ทันสมัย วิธีการสังเกตลักษณะต่อต้านการปลอมแปลงในธนบัตร วิธีการใช้ธนบัตรที่ถูกต้อง กระบวนการบริหารจัดการธนบัตร ตัวผลิตภัณฑ์หลักซึ่งก็คือ ธนบัตร ที่สามารถเล่าเรื่องได้ เพราะภาพลวดลายบนธนบัตรมีความเชื่อมโยงกับประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรมที่สะท้อนความเป็นเอกลักษณ์ของชาติไทย เป็นต้น

“ต้องบอกว่า สอบ. มีขีดความสามารถในการผลิตธนบัตรครบวงจร เพราะเราสามารถผลิตหมึกพิมพ์และแม่พิมพ์ได้เอง นอกจากนี้ยังมีทีมออกแบบ ทีมวิจัยและพัฒนาที่ทำการค้นคว้าพัฒนา และคิดสรรเทคโนโลยี ลักษณะต่อต้านการปลอมแปลงใหม่ ๆ ให้เหมาะกับประเทศไทย และทีมนักประวัติศาสตร์ที่มีหน้าที่วิจัยเรื่องราวเพื่อนำมาเป็นองค์ประกอบบนตัวธนบัตร เพื่อให้เกิดความครบถ้วนสมบูรณ์ในเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ทั้งหมดนี้ถือเป็นความภาคภูมิใจของเรา เพราะธนาคารกลางที่จะมีขีดความสามารถครบวงจรขนาดนี้มีเพียงไม่กี่แห่ง”

สำหรับกลุ่มเป้าหมายของนิทรรศการกิจการธนบัตร ผอ. สอบ. กล่าวว่า เพราะธนบัตรเป็นเรื่องที่สัมผัสชีวิตของคนทุกคน ดังนั้น Stakeholder ของ สอบ. จึงกว้างมาก ครอบคลุมตั้งแต่ ประชาชนทั่วไป สถาบันการเงิน องค์กรภาครัฐ ภาคธุรกิจ กลุ่มผู้ปฏิบัติงานด้านเงินสด และสถาบันทางการศึกษา โดย สอบ. มีการจัดทำโครงการอบรมความรู้เกี่ยวกับธนบัตรขึ้นเป็นพิเศษเพื่อความเหมาะสมสำหรับแต่ละกลุ่มเป้าหมาย

ทั้งนี้ คุณศรัณย์ คาดหวังว่า หลังการชมนิทรรศการ ผู้เข้าชมจะไม่เพียงได้รับองค์ความรู้เกี่ยวกับธนบัตรในมิติต่าง ๆ หากจะยังได้เรียนรู้ ‘วงจรชีวิตของธนบัตร’ จากต้นน้ำไปจนถึงปลายน้ำ คือ ตั้งแต่

กระบวนการก่อนผลิต กระบวนการผลิตในแต่ละขั้นตอน การนำธนบัตรออกใช้ในระบบ จนกระทั่งธนบัตรเดินทางกลับเข้ามาอีกครั้งเพื่อนำไปทำลาย

นอกจากองค์ความรู้แล้ว ผอ. สอบ. เชื่อว่า สิ่งที่ผู้เข้าชมจะได้รับกลับไปด้วย คือ ความภาคภูมิใจในเชิงประวัติศาสตร์และความเป็นไทย ซึ่งมีความลุ่มลึกและความร่มเย็นแผ่อยู่ในธนบัตรทุกฉบับ รวมถึงความภาคภูมิใจในธนาคารแห่งประเทศไทย ที่สามารถดำเนินการผลิตธนบัตรได้อย่างครบวงจร และสามารถผลิตธนบัตรที่ สะอาด ปลอดภัย และเพียงพอ อันเป็นอุดมการณ์ของ สอบ. ที่ประกอบไปด้วยพนักงานเกือบ 900 ชีวิต

“งานผลิตธนบัตรเป็นงานที่มีความซับซ้อน ต้องการความรู้และทักษะเฉพาะด้าน ภายใต้ระบบการรักษาความปลอดภัยที่เข้มงวดทุกขั้นตอน และพวกเราทุกคนมีความภาคภูมิใจในการทำหน้าที่อันเป็นเอกลักษณ์นี้”

คุณศรัณย์ทั้งท้ายอย่างกินใจว่า “ความสุขของชาว สอบ. ทุกคนอยู่ที่การทำให้ประชาชนได้ใช้ธนบัตรอย่างมั่นใจ และจะมีความสุขยิ่งขึ้นหากเราสามารถส่งผ่านความภาคภูมิใจนี้ไปยังคนไทยทุกคนให้รู้ซึ่งถึงคุณค่าของธนบัตรไทย”

The Knowledge

ศค. เพิ่มพูนความรู้ และปลูกฝังวินัยทางการเงิน

ศค.

เพิ่มพูนความรู้ และปลูกฝัง วินัยทางการเงิน

“ให้ความรู้ คำปรึกษา ดูแลเรื่อง
เรื่องเรียนเกี่ยวกับบริการทางการเงิน”

จ้างต้นเป็นคำขวัญในการทำ
หน้าที่ของศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการ
ทางการเงิน (ศค.) หนึ่งในหน่วยงาน
ของ สปท. ที่เกี่ยวข้องประชาชน
อย่างใกล้ชิด และตั้งขึ้นเพื่อประโยชน์
ของประชาชนโดยตรง โดยเฉพาะ
กลุ่มผู้ใช้บริการทางการเงิน แต่
หน่วยงานน้องใหม่นี้ หลายคนอาจ
ยังไม่รู้จักดีพอ ฉบับนี้ 'พระสยาม'
จึงขอแนะนำ 'ศค.' ผ่านคำบอกเล่า
ของ ดร.อมรา ศรีพิทักษ์ ผู้ช่วย
ผู้ว่าการสายวางแผนและงบประมาณ

“เนื่องจากการคุ้มครองผู้บริโภคบริการ
ทางการเงินถือเป็นพันธกิจของ สปท. อยู่แล้ว
ฉะนั้น หน้าที่การกำกับสถาบันการเงินและ
ผู้ให้บริการทางการเงินภายใต้การกำกับ
ของ สปท.* ก็มีเป้าหมายหนึ่งเพื่อให้ผู้ใช้
บริการทางการเงินได้รับความเป็นธรรม แต่หาก
ไม่ได้รับความเป็นธรรม สปท. ก็มีหน้าที่
ดูแลเรื่องร้องเรียน นอกจากนี้ ยังมีหน้าที่
ให้ความรู้ทางการเงินแก่ผู้ใช้บริการฯ เพื่อเป็น
ภูมิคุ้มกันปัญหาด้วย ที่จริงสิ่งเหล่านี้ สปท.
ทำอยู่แล้ว เพียงแต่ปีที่ผ่านมา มีการปรับ
กระบวนการทำงานให้เป็นระบบและรวมศูนย์

มากขึ้น นี่จึงเป็นที่มาของ ศค.” ดร.อมรา
อธิบาย

ดร.อมรา กล่าวเพิ่มเติมถึงสาเหตุของ
การปรับกระบวนการทำงานที่เกิดขึ้นในปี
ที่ผ่านมาว่า สืบเนื่องมาจากยุทธศาสตร์ สปท.
ปี 2555-2559 ที่มุ่งสู่การมีกระบวนการทำงาน
ด้านการคุ้มครองผู้ใช้บริการฯ อย่างเป็นระบบ
และเพื่อให้สามารถประสานกับหน่วยงาน
ภายในและภายนอกได้อย่างมีประสิทธิภาพ
เพื่อประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริง

ศค. จึงจัดตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่
13 มกราคม 2555 โดยมีลักษณะเป็นศูนย์แบบ
'One-stop service' ที่เน้นการทำงานทั้งในเชิงรับ
และเชิงรุก โดยมีหน้าที่สำคัญ 2 ประการ

ประการแรก คือ การรับเรื่องร้องเรียน
และให้ข้อมูลเกี่ยวกับบริการของสถาบันการเงิน
ภายใต้การกำกับดูแลของ สปท. เพื่อช่วยแก้ไข
ประสาน และติดตามผล รวมทั้งตอบข้อซักถาม
เกี่ยวกับบริการของ สปท. ในเรื่องพันธบัตร
และตราสารหนี้ ธนบัตร และกฎระเบียบ
ธุรกรรมเงินตราต่างประเทศ รวมถึงกฎเกณฑ์
การกำหนดรายได้ขั้นต่ำของผู้สมัครบัตรเครดิต
วงเงินบัตรเครดิต และอัตราดอกเบี้ย
บัตรเครดิต อันเป็นผลลัพธ์ที่มาจากข้อร้องเรียน
ในเรื่องการไม่สามารถชำระหนี้บัตรเครดิต
ของประชาชนก่อนหน้านี้ หรือแม้แต่การถูกดิดกา
ในการติดตามทวงหนี้บัตรเครดิตของเหล่า
สถาบันการเงิน และกติกามารยาทในการ

ขายประกันทางโทรศัพท์ของบริษัทประกัน ก็เป็นผลจากข้อร้องเรียนของผู้ใช้บริการฯ ที่มีประสบการณ์ไม่ดีมาก่อน เป็นต้น

“ธนาคารพาณิชย์ควรให้ความสำคัญกับเรื่องร้องเรียนให้มาก เพราะหากธนาคารพาณิชย์สามารถแก้ปัญหาได้ตรงและเร็ว ก็จะเป็นประโยชน์กับทั้งผู้ให้บริการฯ และธนาคารเองด้วย โดยในโอกาสต่อไปอาจจะมีการกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนร่วมกันให้ชัดเจน ซึ่งก็ยิ่งน่าจะเป็นผลดีกับทุกฝ่าย”

ช่องทางในการรับเรื่องร้องเรียนและขอคำปรึกษาหรือข้อมูลจาก ศคช. มีด้วยกันหลากหลายช่องทาง เช่น โทรศัพท์ 1213, เว็บไซต์ ธปท., อีเมลของ ศคช., จดหมายร้องเรียนทางไปรษณีย์ หรือติดต่อด้วยตนเอง ทั้งที่สำนักงานใหญ่ และสำนักงานภาค ดังนั้นประชาชนสะดวกในการร้องเรียนและขอคำปรึกษาตามช่องทางที่ตนเองพึงพอใจ

สำหรับหน้าที่ประการที่สอง คือ การให้ความรู้ทางการเงินเพื่อสร้าง ‘ทักษะ’ และ ‘ภูมิคุ้มกัน’ ทางการเงินให้กับประชาชน กล่าวคือ เพื่อให้ผู้ใช้บริการฯ รู้จักสิทธิและหน้าที่ของตนเอง มีความรู้ความเข้าใจทางการเงินจนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง และรู้เท่าทันกลโกงต่าง ๆ โดย ศคช. มีการทำงานสอดประสานกับ ‘พันธมิตร’ ทั้งหลาย อาทิ กสท., ตลท., เครดิตบูโร, กระทรวงการคลัง, สถาบันการเงินต่าง ๆ ฯลฯ ในการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจทางการเงินให้แก่ประชาชน

“การสื่อสารเรื่องความรู้ทางการเงินไม่ใช่เรื่องง่าย ไม่ใช่จู้ ๆ เราจะไปยึดเยียดให้เขา เราต้องคิดว่าจะทำอย่างไรให้ความรู้เหล่านี้แทรกซึมเข้าไป ด้วยภาษาง่าย ๆ ที่ทำให้ประชาชนเข้าใจได้ง่าย ๆ”

เพื่อให้การสื่อสารความรู้ทางการเงินเป็นไปอย่างแพร่หลายและแทรกซึมสู่สาธารณชนอย่างกว้างขวางและทั่วถึง ที่ผ่านมา ศคช. ได้สื่อสารข้อมูลความรู้ทางการเงินผ่านทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุ เว็บไซต์ของ ธปท. Social Media การจัดนิทรรศการ การจัดบรรยาย และกิจกรรมอาสาในการเผยแพร่ความรู้ทางการเงิน รวมถึงการจัดทำหนังสือเล่มเล็ก

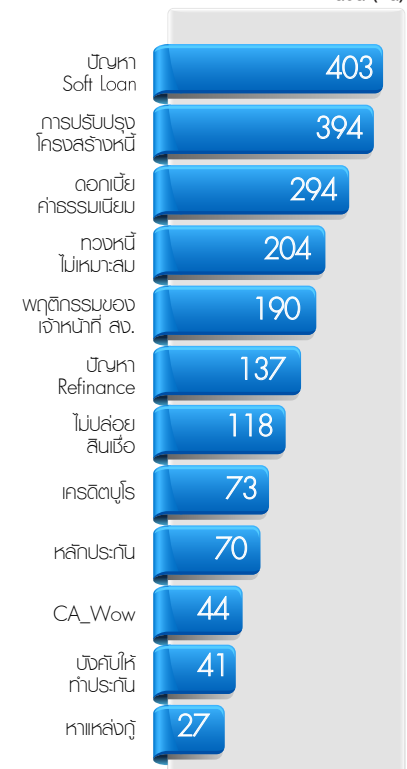
(Booklet) โดยเล่มแรกที่ได้เผยแพร่ไปแล้ว คือ ‘รู้รอบเรื่องการเงิน’

ทั้งนี้ กลุ่มเป้าหมายหลักของ ศคช. จะหมายถึงกลุ่มผู้ใช้บริการฯ อันประกอบด้วย ประชาชนทั่วไปที่มีระดับรายได้ ‘เกินต่ำ’ แต่ยังไม่สูง รวมถึงกลุ่มธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

“เพราะประชาชนระดับรากหญ้าจะมีโอกาส และธนาคารออมสิน ดูแลใกล้ชิดอยู่แล้ว ขณะที่กลุ่มรายได้สูง ก็จะมีตลาดหลักทรัพย์ฯ ดูแล ฉะนั้นในการวางแผนของ ศคช. จะไม่เน้นกิจกรรมเพื่อสองกลุ่มนี้ แต่จะเน้นที่กลุ่มเป้าหมายของเราเป็นหลัก แต่ ศคช. ก็พร้อมเป็นพันธมิตรกับทุกหน่วยงานในการร่วมกันเผยแพร่ความรู้ทางการเงิน”

นอกจากนี้ ศคช. ยังมีกลุ่มเป้าหมายเสริมซึ่งได้แก่ กลุ่มศาล อัยการ ตำรวจ DSI ฯลฯ หรือหน่วยงานภาครัฐที่ต้องเข้ามาเกี่ยวข้องเมื่อเกิดปัญหาฟ้องร้องหรือปัญหาพิพาทเรื่อง

ธนาคารร้องเรียนเกี่ยวกับบริการด้านสินเชื่อ จำนวน (คน)

ข้อมูล ณ ม.ค. - ก.ย. 2555

การเงิน และกลุ่มเป้าหมายรอง ซึ่งมีความสำคัญไม่น้อยกว่ากลุ่มหลัก ได้แก่ กลุ่มเด็กและเยาวชน เพราะแม้ว่าวันนี้ คนกลุ่มนี้จะไม่ได้ใช้บริการฯ แต่วันหน้าก็ต้องใช้

ดร.อมรา มองว่า หาก ศคช. หมั่นปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้และมีความเข้าใจในเรื่องการออม การวางแผนทางการเงิน เรื่องหนี้ ฯลฯ ตั้งแต่เนิ่น ๆ โดยบรรจุเป็นหลักสูตรการเรียน ในอนาคต ไม่เพียงจะเป็นประโยชน์กับตัวเด็กและเยาวชนเอง ยังจะเป็นประโยชน์อย่างมากกับประเทศชาติด้วย

นอกจากนี้ ศคช. ยังมีหน้าที่เป็นศูนย์กลางการวิเคราะห์ข้อมูลและสื่อสารให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับทราบและนำไปขยายผลเพื่อให้ผู้ใช้บริการฯ ได้รับความเป็นธรรมตามสิทธิที่ควรได้รับ ตลอดจนทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการย่อยข้อมูลเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การกำกับดูแลที่เกี่ยวข้องกับผู้ใช้บริการฯ ให้เข้าใจง่ายสำหรับการนำไปเผยแพร่ต่อไป

“หลาย ๆ ประเทศพยายามทำให้เรื่องความรู้ทางการเงินและวินัยทางการเงินเป็นวาระแห่งชาติ เพราะถ้าคนในชาติขาดความรู้ทางการเงินและยังไม่มีวินัยทางการเงินด้วยอีก สุดท้ายก็จะกลายเป็นหนี้เสีย กระทบกระเทือนกับสถาบันทางการเงิน แล้วในที่สุดก็กระทบกับเสถียรภาพทางการเงิน และการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศชาติ ฉะนั้นเรื่องเหล่านี้จึงถือเป็นเรื่องสำคัญ”

ดร.อมรา ยอมรับว่า การสร้าง ‘ทักษะทางการเงิน’ และการปลูกฝัง ‘วินัยทางการเงิน’ ล้วนแต่เป็นเรื่องที่ยากและต้องใช้เวลามาก แต่ก็เป็นเรื่องที่ ศคช. และ ธปท. ให้ความสำคัญและพยายามปลูกฝังให้กับผู้ใช้บริการฯ กลุ่มเด็ก เยาวชน และประชาชนไทยมาโดยตลอด

* สถาบันการเงินภายใต้การกำกับดูแลของ ธปท. ประกอบด้วย ธนาคารพาณิชย์ไทย ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อย ธนาคารพาณิชย์ที่เป็นบริษัทลูกของธนาคารต่างประเทศ สาขาของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ บริษัทเงินทุน บริษัทเครดิตฟองซิเอร์ ส่วนผู้ให้บริการทางการเงินภายใต้การกำกับของ ธปท. ประกอบด้วย ผู้ประกอบการประเภทอื่น ได้แก่ สำนักงานผู้แทนธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ และบริษัทบริหารสินทรัพย์ และผู้ประกอบการการเงินที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน (Non-bank) ภายใต้การกำกับของ ธปท.

The Knowledge

ก้าวแรกสู่การสร้างนักเล่าเรื่ององค์กร

ณ ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคเหนือ จ.เชียงใหม่ โดยมีพนักงานที่ส่วนงานส่งเข้ารับการคัดเลือกร่วมโครงการ 20 คน เพื่อพัฒนาทักษะการเขียน การเล่าเรื่องเพื่อทำหน้าที่ถ่ายทอดบทบาทหน้าที่ ความรู้อันเป็นประโยชน์ของธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งหากมองถึงจุดมุ่งหมายสูงสุด ธปท. เองปรารถนาให้พนักงานทุกคนเป็นนักเล่าเรื่องที่สามารถเล่าเรื่องขององค์กรได้ในวิธี ความถนัด และหน้าที่ของตนสู่ภายนอกได้ เพื่อให้เกิดพลังอันเป็นเอกภาพปรากฏสู่สังคมต่อไป โดยการฝึกฝนเพื่อเป็นนักเล่าเรื่องในโครงการนี้ ได้รับความรู้และประสบการณ์ในมิติที่แตกต่างกัน จากวิทยากรนักเขียน 4 ท่าน ได้แก่ ไตมร ศุขปริชา นันทขว้าง สิริสุนทรอนุสรณ์ ติพยานนท์ และสฤณี อาชวานันทกุล โดยหวังว่ามิติที่แตกต่างจะช่วยเติมเต็มความสามารถในการเขียนให้ครบรยิ่งขึ้น

นักเขียนชื่อดังทั้ง 4 ท่าน ที่เป็นนักเล่าเรื่องด้วย ยังให้คำแนะนำถึง 'กลวิธี' ในการเล่าเรื่องขององค์กร ต้องมีเทคนิคหรือวิธีการนำเสนออย่างไร

ไตมร ศุขปริชา / บรรณาธิการอำนวยการนิตยสาร GM

สำหรับบุคลากรหากมีความตั้งใจที่จะเขียนขอแนะนำให้หาโอกาสเขียน เพราะหากเปรียบกับสมัยก่อน โอกาสที่เราจะเขียนนั้นหายากกว่ามาก เพราะต้องผ่านผู้อ่านด่านแรก ซึ่งคือบรรณาธิการ แต่โลกยุคใหม่ที่มีโซเชียลมีเดียและสื่อต่าง ๆ บรรณาธิการคือตัวเราเอง และมีคนอ่านคอยตรวจสอบ ช่วยขัดเกลางานเขียนของเรา และนำมาปรับใช้กับงานเขียนขององค์กร แต่ก่อนจะเริ่มลงมือเขียนเรา

ก้าวแรก สู่การสร้างนักเล่าเรื่ององค์กร

ทุกคนมีศักยภาพในการเล่าเรื่องกว่าไม่ใช้ทุกคนจะเป็นนักเล่าเรื่องที่ทำได้ หากไม่เจียรไนความสามารถให้เปล่งประกายออกมา และหากฝึกฝนการสื่อสารได้อย่างเชี่ยวชาญ เราจะพบกับพลังของการเป็นนักเล่าเรื่องที่มีประสิทธิภาพ และเป็นประโยชน์อย่างมากทั้งกับตนเองและในระดับองค์กร

โดยเริ่มต้นจากมิติของการทำความเข้าใจกับตัวเอง ซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญ โดยย้อนกลับไปทบทวนความรู้ที่ตัวเองมี เข้าใจรูปแบบการเขียนในลักษณะต่าง ๆ เช่น สารคดี สัมภาษณ์ เรียนรู้การเขียนของตัวเองว่าเป็นในรูปแบบใด มติดัดมาคือการฝึกฝนกลวิธีการเขียนเพื่อให้เกิดการติดตามสามารถสร้างสรรค์ประเด็นและเทคนิคที่น่าสนใจก่อนจะติดอาวุธเพิ่มเติมในมิติของการสร้างพลังให้กับการเล่าเรื่อง ด้วยรายละเอียด ข้อมูลสำนวนภาษาที่มีความสำคัญ และอีกหนึ่งมิติที่จะขาดไม่ได้ เพื่อจะทำให้เกิดงานเขียนที่สมบูรณ์ได้คือ งานเขียนต้องเข้าใจง่าย (Simplified) สื่อสารได้อย่างเข้าใจและใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน ไม่ว่าจะเป็นเนื้อหาที่มีความเฉพาะทางอย่างเรื่องเศรษฐกิจ เศรษฐศาสตร์ ก็ตาม

กิจกรรม 'นักเล่าเรื่อง' ค่ายนักเขียน ธปท.

โครงการ 'ค่ายนักเขียน ธปท.' จัดขึ้น เมื่อวันที่ 16-18 พฤศจิกายน 2555

ต้องค้นหาตัวเองว่าชอบและถนัดเขียนเรื่องแนวใด รวมทั้งทบทวน 'ต้นทุน' ซึ่งหมายถึงความรู้ที่เรามี และมีเพียงพอหรือไม่ ซึ่งอาจต้องหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อนำไปผลิตงานเขียนของตัวเอง

สฤณี อาชวานันทกุล / นักวิชาการอิสระ อาจารย์พิเศษวิชา 'ธุรกิจกับสังคม' นักการเงิน นักเขียน นามปากกา 'คนชายขอบ' หรือ 'Fringer' บรรณาธิการเว็บไซต์ 'Openonline'

การที่คนที่อยู่ในฐานะของนักเศรษฐศาสตร์แล้วต้องมาเขียนประเด็นต่าง ๆ ให้คนทั่วไปเข้าใจ เราต้องลองถอดหมวกนักวิชาการออก และจากงานเขียนที่ทำกันมาอีกสนุกมาก ได้เห็นว่าหลายท่านมีฝีมือ แต่เมื่อเข้ามาถึงประเด็นที่แตะเรื่องเศรษฐศาสตร์ก็กลายเป็นใช้สำนวนแบบ ธปท. ใหม่ เป็นประเด็นที่อยากให้ลองคอยสังเกตตัวเองดู คือ ถ้าเขียนบทความทั่วไป ไม่จำเป็นต้องเขียนให้เคร่งครัดมาก จะทำให้มีที่ทางให้เป็นตัวของตัวเองมากขึ้น

อนุสรณ์ ตีปยานนท์ / นักเขียนและนักแปล ผลงานรวมเรื่องสั้นเข้ารอบสุดท้ายรางวัลซีไรต์ ถึง 2 สมัย

โจทย์บางอย่างในเรื่องของวรรณกรรมเป็นเรื่องเฉพาะตัว ไม่มีคนอื่นเขียนเรื่องนี้ได้ บางครั้งมาจากความสะเทือนใจ แรงบันดาลใจ ความพวยพุ่งของจินตนาการส่วนตัวของผู้เขียน เช่นเดียวกับความผู้เฉพาะทางด้านเศรษฐศาสตร์ในเวลาเดียวกัน เราก็ต้องปรับไฟกสตัวเองทุกวัน ทำตัวเองให้ใหม่อยู่เสมอสำหรับงานเขียน การเป็นคนช่างสังเกต นำข้อมูล รายละเอียดมาใช้จะเป็นข้อได้เปรียบในการฝึกฝนการเชื่อมโยงความสัมพันธ์

นันทขว้าง สิริสุนทร / นักเขียน นักวิจารณ์ คอลัมน์นิสต์ บรรณาธิการเชชชั่น Entertain หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ

เทคนิคการเขียนเรื่องให้น่าสนใจ คือ การเลือกเขียนเรื่องที่สดใหม่เป็นประเด็นที่คนต้องการติดตาม หรือหากจะเขียนเรื่องถนัด ก็เป็นเรื่องเก่า ต้องใช้วิธีบิดมอมในการเขียน มองให้ลึก มองให้รอบด้าน ไม่ซ้ำกับประเด็นที่เคยนำเสนอ รวมทั้งแลกเปลี่ยนพูดคุยกับคนในสายงานที่แตกต่าง เพื่อให้มีมุมมองที่กว้างขึ้น นำไปเป็นโจทย์ให้ผู้อ่านคิดต่อได้ ฝึกฝนการใช้คำที่หลากหลายในจังหวะที่เหมาะสมที่สำคัญ ทั้งการตั้งชื่อ การขึ้นต้น และจบบทความ ต้องดึงดูดและน่าสนใจ

สิ่งที่ได้เรียนรู้จากโครงการค่ายนักเขียน สปท.

คุณพิชญภรณ์ หยกขจร / ผู้บริหารทีม ทีมวิเคราะห์งานบุคคล 2 ฝ่าย.

เรื่องที่ได้เรียนรู้มีทั้งส่วนที่เป็นวิชาการและประสบการณ์ ส่วนที่เป็นวิชาการ คือ ก่อนจะเขียนเราจะต้องสะสมข้อมูลจากการอ่านให้มากในระดับหนึ่ง เพื่อให้เรามีวัตถุดิบที่จะผูกโยงเรื่องราวได้ง่าย และเทคนิคการสร้างแรงบันดาลใจในสิ่งที่จะเขียนเพื่อให้งานเขียนมีพลังสะท้อนสาระที่เราต้องการไปสู่ผู้อ่านได้มากกว่าการเขียนโดยขาดแรงบันดาลใจ ขณะเดียวกันสิ่งที่เรียนรู้เป็นประโยชน์กับงานเขียนที่ตัวเองรับผิดชอบมาก เทคนิคที่ได้รับมา ถ้าเก็บสะสมจากประสบการณ์ในการอ่านและค้นคว้าสรุปเอง คงจะใช้เวลานานมากและอาจจะไม่ถูกต้อง ด้วยการเขียนที่ตัวเองคุ้นเคย คืองานเขียนที่มีลักษณะทางการ

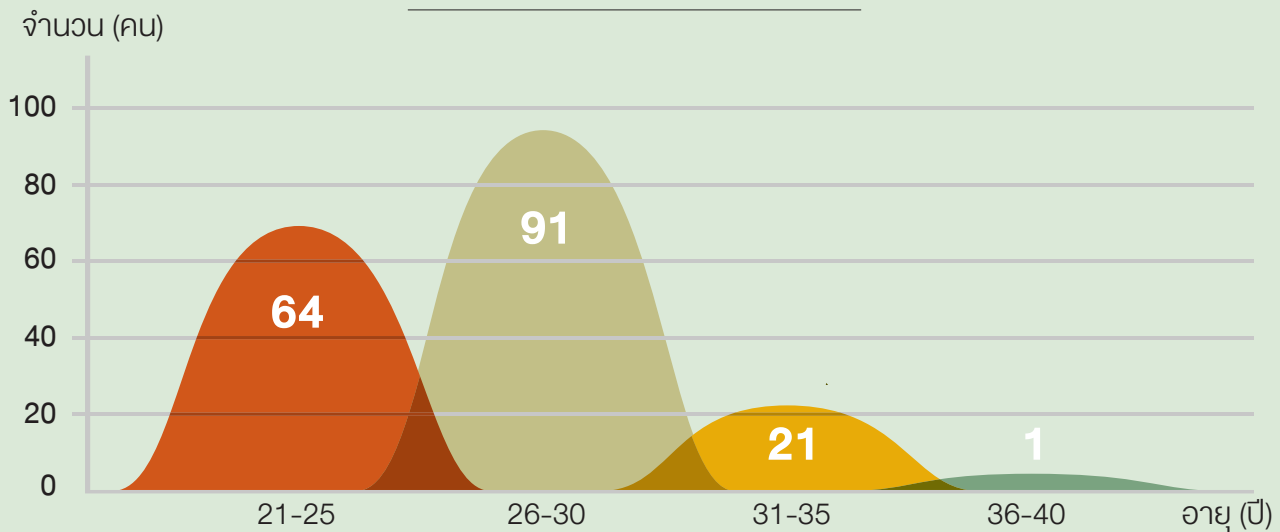
คุณสุรวุฒิ พฤษขันธ์ / ผู้บริหารทีม ทีมตรวจสอบเทคโนโลยีสารสนเทศ 1-3 ฝ่าย.

สำหรับเนื้อหาการอบรมคงต้องบอกว่าได้ประโยชน์เต็ม ๆ ครับ เพราะงานของผมทุกวันนี้ ร้อยทั้งร้อยต้องพึ่งพาการคิดการเขียนตลอดเวลา ทั้งทำบันทึก ส่ง E-mail เขียนบทความ ร่าง Speech หรือจะทำ Slide Presentation ซึ่งค่ายนักเขียนได้ให้แง่มุมที่ช่วยปรับวิธีคิดของผมให้สามารถผูกเรื่องราวเพื่อสื่อความกับกลุ่มเป้าหมายของเราได้ดียิ่งขึ้น เพราะ ธปท. เราไม่ได้ปฏิสัมพันธ์กับคนกลุ่มเดียวเท่านั้น คิดว่าทักษะในการเขียนเพื่อผูกเรื่องราวให้สอดคล้องกับกลุ่มคนที่เราต้องมีปฏิสัมพันธ์ด้วยนั้น เป็นทักษะสำคัญที่จะช่วย ธปท. ของเราให้ 'ยืนมือ' เข้าไปถึงคนทุกกลุ่มได้อย่าง 'ติดดิน' มากขึ้นครับ

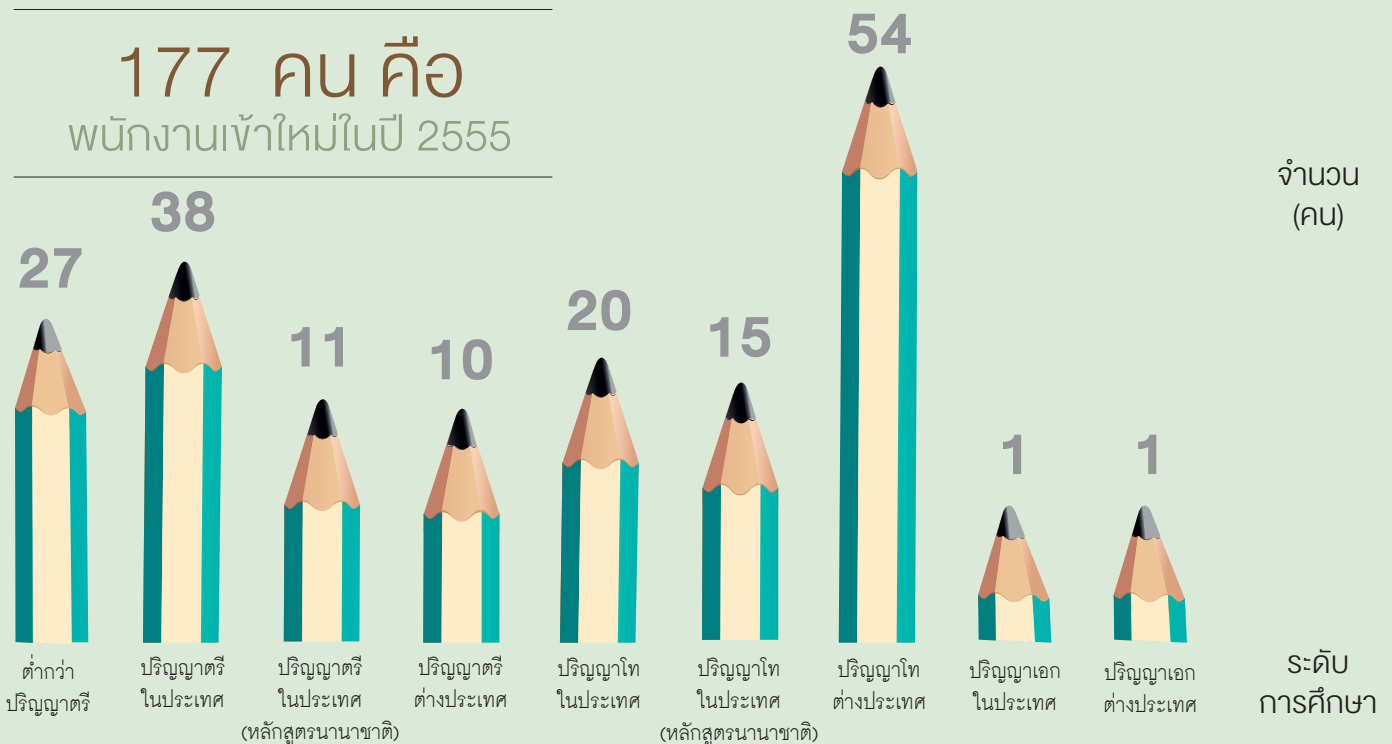
สถิติพนักงานใหม่ สปท. ปี 2555

ในปี 2555 ที่ผ่านมามี สปท. ได้เปิดบ้านต้อนรับพนักงานใหม่ซึ่งส่วนใหญ่เป็น Gen Y ที่สังกัดฝ่ายต่าง ๆ ของ สปท. เพื่อร่วมทำหน้าที่ 'ยืนตรง มองไกล ยื่นมือ ตัดดิน' เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีอย่างยั่งยืนของคนไทย

น้องใหม่ Gen Y แบ่งตามช่วงอายุได้ ดังนี้

177 คน คือ พนักงานเข้าใหม่ในปี 2555

17 ฝ่าย คือ
ฝ่ายต่าง ๆ
ของ สปท. ที่รับ
พนักงานใหม่
ในปี 2555

21	โรงพิมพ์ธนบัตร
15	ฝ่ายบริหารความเสี่ยงองค์กร
15	ฝ่ายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ
13	ฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ
10	ฝ่ายรักษาความปลอดภัย
9	ฝ่ายนโยบายเศรษฐกิจการเงิน
9	ฝ่ายตลาดการเงิน
8	ฝ่ายบริหารเงินสำรอง
8	ฝ่ายนโยบายความเสี่ยง
7	ฝ่ายตรวจสอบ 1
7	ฝ่ายนโยบายและกำกับการแลกเปลี่ยน
6	ฝ่ายกลยุทธ์สถาบันการเงิน
6	ฝ่ายกฎหมายและคดี
6	ฝ่ายวิเคราะห์และติดตามฐานะ
5	ฝ่ายบริหารการสื่อสารองค์กร
4	ฝ่ายการชำระเงินและตราสารหนี้
4	ฝ่ายสถิติและข้อมูลสนเทศ
4	ฝ่ายนโยบายและระบบชำระเงิน
4	ฝ่ายทรัพยากรบุคคล
3	ฝ่ายตรวจสอบ 2
3	สำนักงานภาคใต้
2	ฝ่ายการเงินและการบัญชี
2	ฝ่ายตรวจสอบกิจการภายในและติดตามฯ
2	ฝ่ายตรวจสอบความเสี่ยงและเทคโนโลยีฯ
1	ฝ่ายกลยุทธ์และวางแผน
1	ฝ่ายตรวจสอบสถาบันเฉพาะกิจและ Non-bank

พนักงานน้องใหม่
ปี 2555 แบ่งตาม 'ระดับ'

จำนวน (คน)

146
2
29

หมายเหตุ : จัดทำข้อมูล ณ วันที่ 20 ธ.ค. 2555
ข้อมูลจาก : ทีมสารสนเทศงานบุคคล ส่วนสรรหาบุคคลกร สำนักบริหารและวิเคราะห์กำลังคน ฝ่ายทรัพยากรบุคคล

BOT Campus Visit

เพาะเมล็ดพันธุ์ใหม่ สปท.

BOT Campus Visit เป็นโครงการที่จัดขึ้นโดยฝ่ายทรัพยากรบุคคล เพื่อให้ นิสิต นักศึกษา เข้าใจและประทับใจการทำงานในบทบาทหน้าที่ของ สปท. ทั้งยังเป็น ช่องทางในการสรรหาบุคลากรอีกด้วย ทั้งในรูปแบบของ Job Offer การ ฝึกงาน และการให้ทุนการศึกษา ตลอดจนเพื่อสร้างเสริมความสัมพันธ์ กับคณาจารย์ และนิสิต นักศึกษา สำหรับคอลัมน์ HR Talk ฉบับนี้ ขอแนะนำ คำแนะนำจากพี่ ๆ ผู้บริหารที่ไปกล่าวให้น้อง ๆ นิสิตจุฬาฯ ได้รับฟังถึง การทำงานในสายงานสำคัญของ สปท. ทั้ง สายกำกับสถาบันการเงิน สายนโยบายการเงิน สายนโยบายสถาบันการเงิน และสายตลาดการเงิน ซึ่งล้วนแล้วแต่น่าสนใจและมีบทบาทที่สำคัญต่อประเทศชาติทั้งสิ้น

คุณสุจารี มนชน ผู้บริหารส่วน
ฝ่ายตรวจสอบ 2 สายกำกับสถาบันการเงิน

คุณสุจารี ได้อธิบายว่า สายงานนี้เป็น สายงานหลักที่สำคัญของ สปท. เพราะทำหน้าที่ ดูแลตรวจสอบสถาบันการเงินในประเทศให้มีความมั่นคง แข็งแกร่ง และสามารถดำเนินธุรกิจ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรม โดยเป็น สายงานที่ใหญ่ มีบุคลากรกว่า 400 คน มีทั้งหมด 7 ฝ่ายงาน โดยสรุปหน้าที่ได้ใน 3 ลักษณะ คือ

1. งานตรวจสอบที่ต้องไปทำงานที่สถาบันการเงิน เป็นงานหลักของสายกำกับสถาบันการเงิน โดยเข้าไปประเมินความเสี่ยง ประเมินสถานะของสถาบันการเงิน ทั้งที่เป็นความเสี่ยง

พื้นฐานของสถาบันการเงิน ความเสี่ยงเฉพาะด้าน เช่น เรื่องแบบจำลองความเสี่ยงต่าง ๆ รวมถึง การตรวจสอบด้านไอที

2. กลุ่มงานที่นั่งอยู่ใน สปท. โดยทำหน้าที่ วิเคราะห์ติดตามฐานะสถาบันการเงินเช่นกัน เพื่อให้มั่นใจว่าเม็ดเงินที่เราไม่ได้ออกไปตรวจสอบ สถาบันการเงินก็จะมีคามมั่นคง หากมีเหตุการณ์ อะไรที่เป็นปัจจัยเสี่ยง ก็จะดำเนินการป้องกัน ได้อย่างทันทั่วทั้ง นอกจากนี้ยังทำหน้าที่พิจารณา คำขออนุญาต และคำขอผ่อนผันต่าง ๆ ที่สถาบันการเงินส่งเข้ามาอย่างรอบคอบ

3. การวางแผนกลยุทธ์และพัฒนากลุ่มตรวจสอบ มีการจัดทำล้งคน รวมถึงจัดกลยุทธ์หาวิธีการ ตรวจสอบใหม่ ๆ ที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และได้มาตรฐานสากล

น้อง ๆ ที่สนใจงานในสายกำกับสถาบันการเงินนั้น จะต้องจบปริญญาตรีในสาขาการเงิน การธนาคาร บัญชี บริหารธุรกิจ และ เศรษฐศาสตร์ ถ้าเป็นการตรวจสอบเฉพาะด้าน ก็จะเป็นสาขาวิศวกรรมการเงิน สำหรับตรวจสอบโมเดลต่าง ๆ และสาขาคอมพิวเตอร์ สำหรับการ ตรวจสอบด้านไอที นอกจากนี้ภาษาอังกฤษก็นับว่า เป็นสิ่งสำคัญ สำหรับคุณสมบัติอื่น ๆ คือ เน้นการทำงานเป็นทีม สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี มีทัศนคติที่ดี กล้าคิด กล้าทำในสิ่งที่สร้างสรรค์

ดร.ชฎาวดี ชัยอนันต์ ผู้บริหารส่วน
ฝ่ายนโยบายเศรษฐกิจการเงิน
สายนโยบายการเงิน

ดร.ชฎาวดี บอกเล่าถึงการทำงานของ สายงานนี้ว่า เป็นการกำนโยบายการเงินร่วมกับสายงานอื่น ๆ ในการที่จะทำให้นโยบายการเงินมีประสิทธิภาพ และเหมาะสม โดยดูแลอัตราดอกเบี้ยให้เหมาะสม กับภาวะเศรษฐกิจของประเทศ รวมถึงดูแลความ ผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนไม่ให้เยอะจนเกินไป และส่งผลต่อเศรษฐกิจของประเทศ โดยแบ่ง การทำงานออกเป็น 3 ฝ่าย คือ

1. ฝ่ายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ดูแลรับผิดชอบ ภาคเศรษฐกิจของต่างประเทศ ศึกษาความเป็นไป ของเศรษฐกิจโลก ว่าจะมีผลกระทบอะไรต่อ เศรษฐกิจไทยบ้าง

2. ฝ่ายนโยบายเศรษฐกิจการเงิน รับผิดชอบเขต ไปถึงเศรษฐกิจในประเทศ โดยเข้าไปดูภาคการผลิต เข้าไปดูความต้องการในการใช้จ่ายของประชาชน ว่าจะช่วยพยุงหรือขับเคลื่อนเศรษฐกิจไปได้อย่างไร รวมถึงการเก็บข้อมูล

3. ฝ่ายวิจัยเศรษฐกิจ ทำหน้าที่ผลิตงานวิจัย ซึ่งส่วนใหญ่ก็จะเป็นงานวิจัย ที่ช่วยสนับสนุน

การทำงานนโยบาย ดูความเชื่อมโยงและผลกระทบของเศรษฐกิจ

จากนั้นนำข้อมูลจากทั้ง 3 ฝ่าย มาจัดทำเป็นภาพรวมเศรษฐกิจเสนอให้กับคณะกรรมการนโยบายการเงินพิจารณา

โดยสายงานนี้ต้องการคนที่มีความรู้พื้นฐานเศรษฐศาสตร์การเงิน และการธนาคาร เพราะต้องทำหน้าที่วิเคราะห์ภาพเศรษฐกิจโดยรวม นอกจากนี้คือต้องมีใจสู้ ใฝ่หาความรู้ คอยอ่านข่าวและติดตามสถานการณ์ต่าง ๆ อยู่เสมอขณะที่บรรยากาศการทำงานจะเป็นในรูปแบบของพี่น้องที่ช่วยกันทำงาน เพื่อผลิตผลงานที่มีคุณภาพ นอกจากนี้ยังสนับสนุนพนักงาน ด้วยการส่งอบรมทั้งในและต่างประเทศ เพื่อสร้างคอนเนกชัน และยังมีโอกาสได้พบปะ พูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับนักธุรกิจใหญ่ ๆ ซึ่งจะช่วยเพิ่มพูนความรู้ และพัฒนาตัวเองได้เป็นอย่างดี

คุณพิมพ์พันธ์ เจริญขวัญ ผู้บริหารส่วน
ฝ่ายบริหารเงินสำรอง สายตลาดการเงิน

คุณพิมพ์พันธ์ บอกเล่าถึงรูปแบบการทำงานของสายงานนี้ซึ่งแบ่งเป็น 3 ด้านหลัก ๆ ว่า

1. ดูแลอัตราดอกเบี้ยในตลาดการเงินให้สอดคล้องกับอัตราดอกเบี้ยนโยบาย รวมทั้งดูแลความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนให้เป็นไปตามแนวทางที่คณะกรรมการนโยบายการเงินกำหนดไว้ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวจึงต้องเข้าไปดำเนินการผ่านเครื่องมือทางการเงินต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการทำธุรกรรมในตลาดซื้อคืน การเข้าไปซื้อขายพันธบัตร การซื้อขายเงินตราต่างประเทศกับธนาคารพาณิชย์ รวมถึงพันธบัตร อปท. เพื่อดูแลสภาพคล่องในตลาดเงิน

2. ควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ โดยการกำกับตรวจสอบการทำธุรกรรมเงินตราต่างประเทศของหน่วยงานธุรกิจต่าง ๆ ทั้งนี้ก็เพื่อให้เป็นไปตามกฎเกณฑ์ที่กำหนดไว้ มีการดูแลปรับกฎเกณฑ์ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ของประเทศในแต่ละขณะ

3. บริหารเงินสำรองระหว่างประเทศ โดยนำสินทรัพย์ต่างประเทศไปลงทุน เพื่อให้เกิดสภาพคล่อง รองรับการค้าเงินนโยบายการเงิน และสร้างผลตอบแทนในระดับที่เหมาะสม ทั้งนี้จะต้องมีการวิเคราะห์คาดการณ์แนวโน้มเศรษฐกิจและแนวโน้มตลาดการเงิน เพื่อช่วยในการตัดสินใจกำหนดสัดส่วนการลงทุนที่เหมาะสมทั้งในระยะกลางและระยะยาว และต้องคอยแสวงหาโอกาสในการลงทุนใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา

สำหรับน้อง ๆ ที่สนใจจะร่วมงานกับสายงานนี้จะต้องมีความรู้ด้านเศรษฐศาสตร์การเงิน วิศวกรรมการเงิน บัญชี และสาขาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยต้องมีความรู้ภาษาอังกฤษ เพราะต้องติดตามข่าวสารจากทั่วโลก รวมทั้งติดต่อสื่อสารกับองค์กรต่าง ๆ ไม่ว่าจะภายในหรือภายนอกประเทศ เป็นประจำที่สำคัญต้องมีความกระตือรือร้น ใฝ่หาความรู้ กล้าคิด กล้าเสนอแนะ และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีเพื่อการทำงานเป็นไปอย่างราบรื่น

สุดท้ายไม่ว่าจะมาร่วมงานในตำแหน่งใดที่อปท. สิ่งที่คุณจะได้รับเหมือน ๆ กัน ก็คือ เกียรติและความภาคภูมิใจ ในการเป็นส่วนหนึ่งที่ได้ทำงานเพื่อประเทศชาติ ให้คนไทยมีความเป็นอยู่ที่ดีอย่างยั่งยืน

คุณวิเรชา สันตะพันธุ์ ผู้อำนวยการ
ฝ่ายกำกับสถาบันการเงิน
สายนโยบายสถาบันการเงิน

คุณวิเรชา อธิบายถึงลักษณะงานของสายงานนี้ว่าทำหน้าที่หลัก 3 ประการ คือ

1. ดูแลทิศทางของระบบสถาบันการเงินในประเทศ (Financial Landscape) รวมถึงการติดต่อ พูดคุย ศึกษาหาข้อมูล ร่วมประชุมกับ

ผู้กำกับดูแลในประเทศต่าง ๆ รวมถึง Rating Agency ซึ่งเป็นผู้ที่จะมาประเมินสถาบันการเงินและประเทศไทย

2. ดูแลสถาบันการเงินให้มีความมั่นคงแข็งแรง โดยฝ่ายนโยบายความเสี่ยง จะออกนโยบายในการดูแลกำกับสถาบันการเงิน ให้มีการบริหารความเสี่ยงที่ดี มีเงินทุนเพียงพอที่จะรองรับความเสี่ยงต่าง ๆ

3. ฝ่ายนโยบายระบบการชำระเงิน ออกนโยบายกำกับดูแลผู้ที่เกี่ยวข้องกับนโยบายชำระเงินต่าง ๆ นอกจากนี้ยังดูแลเรื่องระบบการโอนเงินต่าง ๆ ชำระค่าสาธารณูปโภคผ่านตู้เอทีเอ็ม และดูแล Mobile Banking เพื่อให้ผู้บริโภคมั่นใจ และมีความปลอดภัยในการทำธุรกรรมต่าง ๆ รวมถึงการดูแลค่าธรรมเนียมการโอนเงินระหว่างธนาคาร เป็นต้น

น้อง ๆ ที่สนใจจะร่วมงานกับสายงานนี้ จะต้องมีความรู้ด้านบัญชี การเงิน เศรษฐศาสตร์ และมีความมั่นใจในตัวเอง กระตือรือร้น ชอบเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ มีทักษะภาษาอังกฤษที่ดี รวมถึงทักษะภาษาต่างประเทศอื่น ๆ เช่น ภาษาญี่ปุ่น และภาษาจีน และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี โดยสายงานนี้มีโอกาสในการเรียนรู้และพัฒนา โดยมีรุ่นพี่คอยดูแลและบอกทิศทาง และยังมีโอกาสเดินทางไปต่างประเทศ เพื่อติดต่อกับนักลงทุน และผู้กำกับดูแลของต่างประเทศด้วย

BOT

Ambassador

ถ่ายทอดเรื่องราว รปท. สู่ภายนอก

หนึ่งในความเคลื่อนไหวสำคัญของการสร้างแบรนด์ สปท. ตามค่านิยมร่วม 'ยืนตรง มองไกล ยื่นมือ และติดดิน' คือ การสรรหา BOT Ambassador ที่มีดีเอ็นเอของ สปท. คือ มีหลักการและอุดมการณ์ (Principled) ทำได้จริง และลงมือจริง (Practical) รู้ลึกและรู้จริงอย่างถ่องแท้ (Profound) และการร่วมมือและประสานงานกัน (Participating)

จากอดีต 'ขวัญใจ สปท.' สู่ 'ทูต สปท.' ที่ต้องทำหน้าที่สื่อสารภาพลักษณ์ที่ดีของ สปท. สู่สาธารณชน ผ่านเส้นท่อนักคิดอันน่าประทับใจของ BOT Ambassador ซึ่งเพิ่งประกวดแล้วเสร็จไปเมื่อเดือนธันวาคม 2555

คอลัมน์ Gen Y's Idea & Voice ฉบับนี้ จึงขอนำเสนอมุมมองของ BOT Ambassador ทั้ง 3 ท่าน คือ คุณวัชรกร จิวกานนท์ ฝ่ายนโยบายระบบการชำระเงิน, คุณไพลิน ผลิตวานนท์ ฝ่ายนโยบายเศรษฐกิจการเงิน และ คุณพสุธา ระวังสุข สำนักงานภาคใต้ ที่ได้แสดงทรรศนะและตอบคำถามที่ว่า "ท่านมีวิธีการรวมพลังเพื่อน ๆ ใน สปท. อย่างไร ในการสื่อสารเรื่องของการสมัคร สู่ภายใน สปท. เอง และสู่สาธารณะ"

วัชรกร : พลังของพนักงานที่จะสื่อสารภายในหรือสื่อสารกับคนภายนอก จะเกิดขึ้นไม่ได้หากพวกเขาไม่เข้าใจว่าภาพลักษณ์ใหม่ของเราที่เรากำลังจะเป็นคืออะไร ดังนั้น จึงต้องเริ่มต้นจากการทำความเข้าใจกับทุกคนว่า สปท. เป็นอย่างไร การเปลี่ยนแปลงเล็ก ๆ ของทุกคนจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงอันยิ่งใหญ่ได้ กลายเป็นพลังขององค์กรที่จะแสดงให้เห็นสาธารณชนคนภายนอกได้รับรู้ถึงภาพลักษณ์ใหม่ของ สปท.

หากเปรียบ สปท. เป็นคนคนหนึ่ง อาจดูเป็นคนที่ไม่ทันสมัย ดูเขยไบนิดหนึ่ง แต่นาย สปท. คนนี้ได้ชื่อว่าเป็นคนซื่อสัตย์ ไว้วางใจได้ เป็นเพื่อนที่ฟังฟังได้ ที่ผ่านมามีหลายคนมองว่า นาย สปท. เป็นคนที่เข้าถึงยาก เกือบตัวแถมยังพูดจาฟังแล้วไม่ค่อยจะรู้เรื่อง เพราะใช้ภาษาที่ฟังเข้าใจยาก ทั้งยังไม่แน่ใจว่าสิ่งที่นาย สปท. พูดจะสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงหรือไม่

เราจึงต้องช่วยกันเปลี่ยนแปลง เพื่อให้ให้นาย สปท. คนนี้เป็นคนที่ทุกคนเข้าใจ ยอมรับ และศรัทธา ด้วยการเสริมจุดแข็งที่มีอยู่แล้ว นั่นคือเดิมความรู้ที่ลุ่มลึกให้มีความกว้างมากยิ่งขึ้น มีมุมมองที่รอบด้านมากยิ่งขึ้น รวมถึงต้องเกาะติดสถานการณ์ความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ของเศรษฐกิจอยู่เสมอ ขณะเดียวกันจำเป็นต้องอย่างยิงที่จะต้องยื่นมือและติดดินให้มากขึ้น

ไพลิน : การสื่อสารเรื่องขององค์กรสู่สาธารณะ เปรียบเหมือนกับกระบวนการยิงลูกธนูออกไป นั่นคือการยิงเรื่องราวเกี่ยวกับ สปท. เข้าสู่ความรู้สึกนึกคิดของประชาชน กระบวนการนี้จะไม่สามารถสำเร็จได้ หากเราไม่เตรียมอุปกรณ์ให้พร้อม ซึ่งก็คือลูกธนู ที่แข็งแรง มั่นคง และเลียบคม เปรียบเหมือนการรวมตัวกันของเพื่อน ๆ พี่ ๆ น้อง ๆ ชาว สปท. ทุกคน ที่มีแกนกลางในการยึดเหนี่ยวร่วมกัน นั่นคือค่านิยมร่วม 'ยืนตรง มองไกล ยื่นมือ และติดดิน' โดยมีแนวทางปฏิบัติสำคัญ 2 ประการ คือ หนึ่ง การทำตัวเองให้เป็นตัวอย่างที่ดีในฐานะที่เราเป็นตัวแทนของสายงาน สร้างความเข้าใจร่วมกันในเรื่องของค่านิยมร่วมให้กับเพื่อน ๆ ในเวลาที่เหมาะสม และ สอง ถ่ายทอดความรู้ให้กับน้อง ๆ ที่เข้ามาร่วมงานกับ สปท. ด้วยการเป็นพี่เลี้ยงในการบอกเล่าเรื่องราว ประสบการณ์ที่สะท้อนถึงค่านิยมร่วมของ สปท. เพื่อให้น้อง ๆ เข้าใจ และเห็นภาพที่เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

โดยบทบาทของ BOT Ambassador คือ การสร้างทัศนคติให้แก่นักงานในการเข้าถึงประชาชน เพื่อให้ประชาชนเข้าถึง สปท. มากยิ่งขึ้น เรื่องสำคัญอีกเรื่องหนึ่งคือ การออกไปพบปะและสร้างความเข้าใจกับประชาชน ไม่ใช่เรื่องของคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง แต่เป็น

เรื่องที่ต้องทุกคนต้องร่วมใจกัน คล้ายกับลูกธนู ไม่ว่าท่านจะอยู่ส่วนหัวหรือส่วนท้าย แต่ทุกคนมีส่วนในการทำให้ลูกธนูแข็งแรง เพียงแต่คนที่อยู่บนหัวธนู อาจจะมีโอกาสพบปะผู้คนได้มากกว่า หรือว่าเป็นส่วนแรกที่คนจะเห็นก่อนเท่านั้นเอง หากเรามีลูกธนูที่พร้อม และใจที่พร้อมแล้ว สิ่งสำคัญก็คือ สปท. จะต้องแนะนำหรือชี้ช่องทางให้เราพบกับบุคคลภายนอก ไม่ว่าจะเป็นการเขียนข้อความลงใน Facebook, Twitter หรือ การเขียนคอลัมน์ลงในหนังสือพิมพ์ หรือการเข้าร่วมกิจกรรมอาสาต่าง ๆ ที่กิจกรรมของ สปท. มีอยู่หลายโครงการด้วยกัน

พสุธา : ในการรวมพลัง ทุกคนใน สปท. ต้องทำให้ทุกคนเล่าเรื่องเดียวกัน เพราะว่าการที่มี คน ไม่เล่าเรื่องเดียวกัน ก็ทำให้ภาพลักษณ์ไม่ดีได้แล้ว

การเป็น BOT Ambassador ไม่ต้องซ้อม แต่ต้องสวຍหล่อมาจากข้างใน ซ้อมไม่ได้ ต้องแสดงร่วมกันทั้งธนาคาร การที่คนหนึ่งคนไม่แสดงตามบทบาทที่ควรจะเป็นก็ถือว่ามากเกินไปแล้วสำหรับองค์กร เพราะจะทำให้คนที่มารับความประทับใจจากเรานั้นรู้สึกไม่ได้

ในปี 2556 เป็นปีแห่งค่านิยมร่วม ขอเชิญชวนให้ทุกคน เปิดใจ เปิดปาก เปิดอก เปิดตา... เพื่อมองไกล เปิดใจ...เพื่อติดดิน เปิดปาก...เพื่อยื่นมือ และเปิดอก...เพื่อความโปร่งใส

10 สายงานกับ 3 สำนักงานภาค BOT Ambassador จะทำหน้าที่ในการสื่อสารตามแนวคิด ยืนตรง มองไกล ยื่นมือ และติดดิน เพื่อให้ทุกคนรับรู้ความเป็น สปท. ถ้าเราทำได้ทุกอย่างก็จะประสบความสำเร็จ และเราจะนำไปสู่ปรารถนาที่มองไกล และจะทำนโยบายได้อย่างถูกต้อง

มุมนุสบาย ๆ ของ ‘วินนี่ เดอะ พู’ ดร.ชัยวัฒน์ วิบูลย์สวัสดิ์

‘พระสยาม’ ได้รับเกียรติจาก ดร.ชัยวัฒน์ วิบูลย์สวัสดิ์ หรือที่ในวงการน้ำดื่มรู้จักกันดีในนามของ ‘วินนี่ เดอะ พู’ เป็นแขกรับเชิญคนที่ 4 ของคอลัมน์ Relax @ เรือนแพ เพื่อบอกเล่ามุมนุสบาย ๆ ในชีวิต ผ่านความรื่นรมย์ในวรรณกรรมและศิลปะแขนงต่าง ๆ พร้อมข้อคิดและคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อ สปท. ขอเชิญทำความรู้จักกับตัวตนของอดีตผู้ว่าการ คนที่ 18 อย่างลึกซึ้ง ได้จากบทสนทนาไป

ในรั้ว สปท.

ดร.ชัยวัฒน์ขึ้นชื่อว่าเป็นลูกหม้อของ สปท. อย่างแท้จริง เพราะได้ทุน สปท. ไปเรียนต่างประเทศเป็นระยะเวลา 8 ปี และทำงานที่ สปท. ยาวนานถึง 25 ปี โดยทำงานในสายนโยบายการเงิน ต่อมาดูแลสายกำกับสถาบันการเงิน จนได้เป็นผู้ช่วยผู้ว่าการ และรองผู้ว่าการรวมกัน 7 ปี ก่อนก้าวขึ้นเป็นผู้ว่าการในช่วงวิกฤติต้มยำกุ้ง

“ช่วงที่เป็นผู้ว่าการ คือปี พ.ศ. 2540-2541 เป็นช่วงวิกฤติเศรษฐกิจการเงินของประเทศ การทำงานที่ สปท. จึงเป็นงานที่ยากลำบากมาก แต่ผมก็ได้รับความร่วมมือ และการสนับสนุนจากคน สปท. เป็นอย่างดี ช่วยกันทำงานอย่างทุ่มเทจนสามารถแก้ไขปัญหาได้ระดับหนึ่ง จากนั้นผมลาออกจากตำแหน่งผู้ว่าการตอนอายุ 52 ปี ความเหนื่อยยากทั้งทางกายและทางใจ จึงรู้สึกพอกับการทำงานในเรื่องนโยบายเศรษฐกิจการเงินของประเทศ พอลาออกก็ไม่ต้องทำอะไรประจำเลย ไม่ต้องการทำเรื่องหนัก ๆ เลยไปเป็นนักเขียน ทำเรื่องส่งเสริมการเรียนรู้ ช่วยเหลือสังคม แต่ในที่สุด 7-8 ปีหลังนี้ ก็กลับมาช่วยงานด้านเศรษฐกิจอยู่ดี เป็นกรรมการนโยบายการเงิน ชุดแรกสมัยผู้ว่าการ ม.ร.ว.ปรีดิยาธร เทวกุล เป็นประธานกรรมการบริหารของธนาคารกรุงไทยอยู่ 6 ปี และเป็นกรรมการของภาครัฐอีกหลายชุด

“แม้การทำงานที่ สปท. จะเหนื่อยยาก แต่ผมก็มีความทรงจำที่ดี คือ ได้มีโอกาสทำนโยบายสำคัญของประเทศอยู่หลายเรื่อง และมีเพื่อนร่วมงานที่ดี โดยเฉพาะทีมงานที่มีความสามารถ และมีความจริงใจ ซึ่งส่วนใหญ่ต่อมาก็ได้กลายมาเป็นผู้บริหารระดับสูงของ สปท. และถึงแม้ว่าผมจะพ้นจากงาน สปท. เป็นเวลาสิบกว่าปีแล้ว แต่นักคนเหล่านี้ก็ยังติดต่อไปมาหาสู่ผมที่บ้านเป็นประจำ

“ที่ผมอยากฝากไว้สำหรับการทำนโยบายเศรษฐกิจการเงินของ สปท. นั้น จะต้องเชื่อมโยงกับความเป็นไปของเศรษฐกิจทั้งประเทศ และมีการประสานงานนโยบายกับหลาย ๆ

องค์กร ตอนผมทำงานที่ สปท. ผมก็ช่วยเหลืองานด้านวิชาการ สอนหนังสือด้วย ไปบรรยายงานสัมมนาที่ต่างประเทศอยู่บ่อยครั้ง และช่วยงานของภาครัฐหลายแห่ง เช่น บีโอไอ สภาพัฒน์ รวมทั้งให้คำปรึกษาด้านเศรษฐกิจกับรัฐบาลอยู่หลายคณะ เมื่อตอนเป็นรองผู้ว่าการ ก็ถูกขอให้ไปเป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลังและรักษาราชการแทนรัฐมนตรีคลัง โดยทำหน้าที่ในระยะสั้น ในฐานะบุคคลที่เป็นกลางไม่เกี่ยวข้องกับการเมือง”

ความสุขในการใช้ชีวิต

แม้จะคร่ำเคร่งและจริงจังกับการทำงานมาก แต่ ดร.ชัยวัฒน์ ก็เชื่อมั่นในรูปแบบการใช้ชีวิตที่สมดุล ด้วยการผ่อนคลายและหย่อนใจกับการชื่นชมและสร้างสรรค์งานศิลปะแขนงต่าง ๆ ตลอดจนเสริมสร้างสุขภาพด้วยการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ

“ผมเชื่อในการใช้ชีวิตที่สมดุล เพราะชีวิตคนเราไม่ได้เกิดมาเพื่อทำงานเพียงอย่างเดียว เมื่อเราทำงานอย่างเต็มที่แล้ว ควรหาเวลาให้ตัวเอง ในด้านที่เป็นสุนทรียภาพของชีวิต โดยเฉพาะในด้านเกี่ยวกับวรรณกรรม ศิลปะ ดนตรี และควรดูแลสุขภาพด้วยการเล่นกีฬา หากจะย้อนหลังไปแก้ไขสิ่งที่เมื่อครั้งยังทำงานอยู่ สปท. คือ จะจริงจังน้อยลง ดูน้อยลง แต่คนที่ทำงานด้วยจะเข้าใจดีว่าผมดูแลด้วยความหวังดี มีการสอนงานและแนะนำควบคู่กันไป คนที่ใกล้ชิดจะรู้ว่าผมเป็นคนสองบุคลิก เพราะเวลาทำงาน ผมทำงานจริงจัง ยึดไม่เป็น แต่นอกเวลาทำงานจะชอบสนุกสนาน ผมชอบชวนเพื่อน ๆ ที่ สปท. ไปเล่นกีฬา เทเบิลเทนนิส เล่นบาสเกตบอล ดีเทนนิส แบดมินตัน หรือกอล์ฟ ได้ทั้งนั้น และหากจะชวนผมร้องเพลงก็ต้องทนฟังนานหน่อย เพราะร้องเพลงได้เยอะ (ยิ้ม)

“เมื่อตอนที่ผมเขียนวรรณกรรมแบบเบา ๆ ตอนเป็นรองผู้ว่าการ ใช้นามปากกาว่า ‘วินิเดอะ ฌี’ กับผลงานเรื่อง ‘ความรักที่มาทางไปรษณีย์’ ก็ทำให้คน สปท. ทราบว่าผมใจดี และยังเป็น ดังนั้นภาพวาดผู้ว่าการที่แขวนอยู่ ผมจึงตั้งใจเลือกภาพที่ผมยิ้ม และฝากข้อคิดไว้คือ สิ่งที่ทำให้ชีวิตเรามีความสุขได้นั้น

เราสามารถสะสมไว้ในตัว เมื่อถึงเวลาก็สามารถเอาออกมาใช้ได้ อย่างตัวผมมาเขียนวรรณกรรมตอนอายุ 50 ปี มาเริ่มวาดรูปตอนอายุ 62 ปี”

เติมพลังชีวิตในการทำงาน

“เวลาทำงานหนัก ๆ จนเหนื่อยใจแล้ว จะผ่อนคลายด้วยการใช้สมาธิกับงานอดิเรกที่เราชอบ เช่น วาดรูป เขียนหนังสือ แต่ถ้าอาการหนักมาก ๆ ก็ต้องใช้ธรรมชาติช่วย ด้วยการนั่งภาวนา เปิดเทปฟังคำสอนของครูบาอาจารย์ ในช่วงที่ทำงานหนักเพื่อแก้ปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจ ท่านอาจารย์ที่สอนวิปัสสนาได้เตือนใจไว้สั้น ๆ ว่า ‘ถ้าหนักนักก็วางเสียบ้าง’ เพียงแค่นี้ ก็ได้คิดและรู้ตัวว่าจะปรับตัวอย่างไร สำหรับสถานที่พักผ่อนและหาความสงบที่ชอบไปและอยากจะแนะนำให้ทุกคนลองไปกันดูคือ เสถียรธรรมสถาน เพราะเป็นสถานที่ที่เงียบสงบและมีธรรมชาติที่ร่มรื่นมาก แต่ความจริง สปท. ก็มีสถานที่สำหรับพักผ่อนและเติมพลังที่ดีอยู่แล้ว นั่นคือ ริมน้ำเจ้าพระยา สมัยก่อนผมมักจะมาที่เรือนแพ ยืนดูแม่น้ำ และให้อาหารปลา”

ลมหายใจในวรรณกรรม

ดร.ชัยวัฒน์ เป็นผู้ว่าการที่สนใจในวรรณกรรมเป็นอย่างมาก เพราะนอกจากจะเป็นนักอ่านตัวยงแล้ว ยังเป็นนักเขียนนักวิจารณ์ผู้ชำนาญในวรรณศิลป์อีกด้วย

“ผมชอบอ่านหนังสือมาก และอ่านทุกแนว ไม่ว่าจะเป็นสารคดี กวีนิพนธ์ เรื่องสั้น และนวนิยาย ได้เขียนแนะนำหนังสือไว้หลายเล่ม และเป็นกรรมการตัดสินรางวัลซีไรต์ เคยจัดทำโครงการส่งเสริมการอ่าน โดยคัดเลือกหนังสือดี 124 เล่ม ส่งไปให้โรงเรียนในต่างจังหวัด และตามออกไปบรรยาย บางครั้งก็ชวนเพื่อนนักเขียนไปพูดคุย และกระตุ้นความสนใจให้คนสนใจอ่านหนังสือ แต่หากจะต้องเลือกแนะนำเป็นบางเล่ม ก็ขอแนะนำให้ตามอ่านผลงานของนักเขียนรุ่นเก๋อย่าง

ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช และหากเป็นรุ่นใหม่ก็อยากให้อ่านงานเขียนของ วินทร์ เลียววาริณ นอกจากนี้ยังมีหนังสือที่อยากให้อ่านคือเรื่อง ‘เดินสู่อิสราภาพ’ ของอาจารย์ประมวล เพ็งจันทร์ เป็นหนังสือที่เล่าประสบการณ์การเดินทางเท้าเปล่าจากเชียงใหม่กลับบ้านเกิดที่สุมุย โดยไม่มีเงินติดตัว และก็ตั้งหลักไว้ว่าจะไม่เบียดเบียนผู้อื่น ระหว่างทางได้เห็นน้ำใจของชาวบ้าน ที่คอยพยายามช่วยเหลืออาจารย์

“สำหรับงานด้านวรรณกรรมของผมเอง ตั้งใจว่าจะเขียนหนังสือปีละเล่มไว้แจกคนตอนวันปีใหม่ หรือวันเกิด ก็สามารถทำได้ 12 ปี 12 เล่ม สำหรับงานเขียนของตัวเองที่ผมชอบที่สุด ภูมิใจที่สุดคือ ‘วรรณกรรมจากสดมภ์’

เพราะแนะนำวรรณกรรมดี ๆ ไว้เยอะมาก และเป็นหนังสือที่มีภาพประกอบสวยงาม แต่ 5 ปีหลังนี้ขี้เกียจเขียน ไม่มีแรงบันดาลใจ ก็เลยใช้วิธีง่าย ๆ คือแปลหนังสือภาพสำหรับเด็กที่มีชื่อเสียงระดับโลก เป็นภาษาไทย เพราะผมเชื่อว่าการสร้างคนให้มีศักยภาพต้องเริ่มตั้งแต่เด็ก จึงพยายามกระตุ้นให้พ่อแม่ และผู้ใหญ่ใจดีทั้งหลายชวนให้เด็กอ่านหนังสือ”

ความซาบซึ้งในงานศิลปะ

ดร.ชัยวัฒน์ เสพศิลปะมาตั้งแต่สมัยเป็นนักเรียนทุน อปท. ที่สหรัฐอเมริกา นอกจากจะเป็นนักเขียนที่มีผลงานมากมายแล้ว ยังเป็นศิลปินที่มีความสามารถในการสร้างสรรค์งานเขียนภาพที่น่าประทับใจอีกด้วย

“ผมสนใจงานศิลปะตั้งแต่เมืองนอก ได้ศึกษางานของศิลปินที่มีชื่อหลายคน มีโอกาสได้ชมพิพิธภัณฑ์มาแล้วทั่วโลก ไม่เคยนึกว่าตัวเองจะวาดรูปได้ แต่ตอนเป็นประธานกรรมการบริหารธนาคารกรุงไทย ได้ชวนเพื่อนร่วมงานให้วาดภาพสีน้ำเพื่อเป็นการผ่อนคลาย เมื่อลองวาดดูเอง ปรากฏว่าวาดได้ก็เลยใช้ประโยชน์จากการวาดภาพ นำไปประมูลเพื่อสังคม ความจริงภาพที่วาดไม่ได้สวยแต่มีคนยินดีช่วยประมูลให้ ก็เดาเอาว่าคงอยากได้ลายเซ็นที่เคยปรากฏบนธนบัตรกระมัง เช่น ภาพ ‘มูมสวน’ (เม.ย. 2553) มูลนิธิภูมิบาล โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า ประมูลได้ 200,000 บาท ภาพ ‘สวนญี่ปุ่น’ (ก.ย. 2553) มอบให้มูลนิธิรามาธิบดี และประมูลได้ 230,000 บาท ส่วนงานด้านส่งเสริมศิลปะที่ทำมา คือ สมัยอยู่ธนาคารกรุงไทยได้ผลักดันให้จัดตั้งหอศิลป์ที่เยาวราช และในปี 2555 ที่ผ่านมา ผมก็เป็นโต้โผใหญ่ในการจัดทำพิพิธภัณฑ์เพื่อการศึกษาโรงเรียนเทพศิรินทร์”

ดูหนัง ฟังเพลง

ชีวิตที่สุนทรีย์ของ ดร.ชัยวัฒน์ ไม่เคยขาดเสียงเพลงและอรรถรสจากภาพยนตร์เลย มาดูกันว่าหากจะ ‘ดูหนัง ฟังเพลง’ ในสไตล์ของวันนี้ เดอะ บี จะเป็นอย่างไร

“ผมชอบฟังดนตรี และฟังได้ทุกแนว ตอนเรียนหนังสืออยู่เมืองนอกฟังเพลงคลาสสิก พออยู่เมืองไทยก็ฟังเพลงไทย ก็สนุกดี โดยเฉพาะเพลงรุ่นหลัง ฟังไว้จะได้ทันสมัย และจะได้คุยกับลูก ๆ ได้ ตามประสาคนมีตำแหน่งมักจะถูกร้องขอให้ขึ้นเวทีร้องเพลงอยู่เสมอ เพลงโปรดที่ชอบร้องและร้องได้ไม่ขายหน้าใคร มี 2 เพลง คือ ‘ความสุข ความทรงจำ ไม่มีที่สิ้นสุด’ ของเบิร์ด-ธงไชย แมคอินไตย์ เพราะ

มีความหมายดีเกี่ยวกับมิตรภาพ และเคยร้องถวายสมเด็จพระราชินีฯ ในใต้เสวยส่วนพระองค์มาแล้ว อีกเพลงคือ ‘ใคร’ ของ บอย โกสิยพงษ์ เคยขึ้นเวทีร้องคู่กับนาง พรชานี มาแล้ว นอกจากนี้ยังมีเพลง ‘หากันจนเจอ’ ที่ร้องกับกบ-เสาวนิตย์ นวพันธ์ ทั้งหมดที่เล่าให้ฟังคือ พอมีตำแหน่งคนก็ทนฟังเสียงร้องเพลง วาดภาพไม่ดีกว่ามีคนประมูล เราก็เอามาทำประโยชน์ให้กับสังคม” ดร.ชัยวัฒน์บอกเล่าถึงไลฟ์สไตล์โปรดอย่างอารมณ์ดี

“นอกจากนี้ชอบดูหนังมาก เคยมีคอลัมน์ประจำที่เขียนแนะนำหนัง ดูได้ทุกแนว แต่ขอแนะนำให้ดูหนังแนวที่อิงประวัติศาสตร์ เพราะ

จะกระตุ้นความสนใจให้เราไปศึกษา ค้นคว้า ต่อว่าเขาตัดแปลงมาจากประวัติศาสตร์ อย่างไรบ้าง เช่น 'เชคสเปียร์ อิน เลิฟ' เป็นหนังสือเลียนตำนานรักของโรมิโอและจูเลียต และเรื่อง 'เดอะ ลอร์ด ออฟ เดอะ ริงส์' ที่สร้างจากวรรณกรรมยอดเยี่ยมของ เจ.อาร์. อาร์.โทลคีน ซึ่งเป็นเนื้อหาที่ดีมาก มีการค้นคว้าต่าง ๆ มาประกอบ และดำเนินการสร้างยิ่งใหญ่ ซึ่งเป็นหนังออสการ์ทั้งสองเรื่อง และขอแนะนำหนังสือที่ดีที่เคยแนะนำคน อปท. มาแล้ว คือ เรื่อง 'โฮม' ของญานน์ อาร์ทูลส์-แบร์ทรองด์ เป็นหนังสือที่มีโปรดักชั่นสวยงาม และมีเนื้อหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับธรรมชาติ เกี่ยวกับระบบนิเวศ กระตุ้นให้คนดูอยากทำอะไรที่เป็นการรักษาโลกของเราไว้"

บุคลิกแห่งแรงบันดาลใจ

ดร.ชัยวัฒน์ บอกถึงคนต้นแบบที่เป็นแรงบันดาลใจในการทำงาน คือ ผู้ว่าการ 4 ท่าน ที่ดำรงตำแหน่งก่อนหน้า นั่นคือ ดร.เสนาะ อุณากรุล, คุณณกุล ประจวบเหมาะ, คุณกักร สติรกุล และคุณขวลิศ ธนะขานันท์ ขณะที่คนต้นแบบในการใช้ชีวิต คือ ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ "ผมได้เรียนรู้วิถีคิดและวิธีทำงานจาก ผู้ใหญ่ที่เคารพนับถือทั้ง 4 ท่าน และซาบซึ้งที่ท่าน ได้ให้โอกาสในการทำงาน ให้ความเอ็นดูและให้ คำแนะนำอยู่ตลอดเวลา ส่วนผู้ที่เป็ต้นแบบ ในการวางตัว คือ ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ แม้ จะไม่ได้ทำงานร่วมกันกับท่านที่ อปท. แต่ก็ รู้จักท่านเป็นการส่วนตัว ในฐานะนักเรียนทุน ฝมนับถือจิตใจของท่านมาก จิตใจในการรัก ประชาธิปไตย ต่อสู้เพื่อส่วนรวม ผมได้เห็น ว่าแรงกดดันต่าง ๆ ที่ท่านได้รับมีมากมายขนาด ไหน ในช่วงที่ท่านลี้ภัยไปอังกฤษ ก็มีโอกา สแวะไปเยี่ยมอยู่บ่อยครั้งและนั่งเล่นไพร์ริจด์ กับท่านซึ่งเป็นกิจกรรมที่ท่านชอบ"

การสื่อสารเรื่องเล่าของ สปท.

เรื่องเล่าขององค์กรเป็นสิ่งที่มีความประโยชน์ และมีคุณค่าควรแก่การบอกต่อสู่สาธารณชน และหาก อปท. จะสื่อสารด้วยการเล่าเรื่ององค์กร ดร.ชัยวัฒน์ ได้ให้คำแนะนำที่น่าสนใจไว้ดังนี้ "หากจะต้องเล่าเรื่องของ อปท. ให้คนภายนอก รับรู้ แน่นอนว่า จะต้องพูดถึงลักษณะเด่นของ อปท. โดยวิธีการเล่าเรื่องมี 2 รูปแบบ คือ เล่าตาม ช่วงเวลาประวัติศาสตร์ และรูปแบบที่ 2 คือ หยิบยกเฉพาะเรื่องราวเด่น ๆ มาเล่าเป็นเรื่อง ๆ ทำนองเดียวกับพิพิธภัณฑสถานใหม่ที่มีก หยิบยกธีมมาเล่าเรื่อง เช่น อาเจยกประเด็น เรื่องอิสรภาพของธนาคารกลาง หรือเล่าถึง คนแบกรับชาติ โดยเฉพาะกระบวนการสร้างคน ให้แก่สังคม และที่สำคัญอย่าพูดถึงเฉพาะคนที่ มีชื่อเสียงของ อปท. แต่ขอให้คำนึงถึงบทบาท ของพนักงานทั่วไป เพราะพวกเขามีส่วน สร้างเสริมเกียรติภูมิของ อปท. ด้วยเช่นกัน และหากจะเล่าเรื่องแบบเบา ๆ ก็อาจจะ ค้นคว้าเรื่องที่คนไม่เคยรู้มาเล่าสู่กันฟัง"

ชีเอสอาร์กับความน่าเชื่อถือของ องค์กร

ในฐานะประธานกรรมการอำนวยการ สถาบันธุรกิจเพื่อสังคม (CSR) ตลาดหลักทรัพย์ แห่งประเทศไทย ดร.ชัยวัฒน์ มีคำแนะนำใน ประเด็นนี้ว่า

"ชีเอสอาร์เป็นสิ่งที่ อปท. ทำมากอยู่แล้ว แต่เชื่อว่ายังสามารถทำเพิ่มเติมให้เต็มรูปแบบ สัมกับความคิดหวังของสังคมได้ เพื่อนำไปสู่ การเป็นองค์กรที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนา อย่างยั่งยืน โดยส่วนแรกเป็นการทำงานตาม หน้าที่ปกติโดยคำนึงถึงผลกระทบต่อสังคม และสิ่งแวดล้อมอยู่เสมอ รวมถึงการกำกับ หน่วยงานอื่นๆ ให้ทำงานในแนวทางนี้ด้วย เรียก ว่า In Process ส่วนที่ 2 คือการทำชีเอสอาร์ เสริมงานปกติ ด้วยการช่วยกิจกรรมข้างนอก องค์กร เรียกว่า After Process ซึ่งควรยึดหลัก 4 ข้อ คือ ทำอย่างต่อเนื่อง เชื่อมโยงโครงการ ต่าง ๆ เข้าด้วยกัน กระตุ้นการมีส่วนร่วม ของพนักงาน และสร้างเครือข่ายกับองค์กรที่ เกี่ยวข้อง สิ่งที่เราทำอยู่แล้วจะมีการต่อยอด อย่างไร และโครงการต่าง ๆ จะเชื่อมโยงกัน อย่างไร เพื่อสร้างพลังที่มากขึ้น เช่น การสร้าง ความรู้ให้กับสังคม ซึ่งผมเชื่อว่ามีหลายเรื่อง ที่ขยายผลต่อไปได้ และที่สำคัญคือควรจะต้อง คนในองค์กรเข้ามามีส่วนร่วมให้มาก เพราะ การช่วยเหลือผู้อื่นด้วยการให้เงินเป็นเรื่องง่าย แต่การทำด้วยใจเป็นเรื่องที่มีคุณค่า มีความ หมาย และมีความยั่งยืนมาก บุคลากรของ อปท. มีประสิทธิภาพและอยู่ในวิสัยที่จะช่วย ผู้อื่นได้ โดยเฉพาะชุมชนและสภาพแวดล้อม ที่ใกล้ อปท. ก็ควรใส่ใจเป็นพิเศษ นอกจากนี้ การทำชีเอสอาร์ ยังหมายถึงการทำชีเอสอาร์ที่ ใกล้ตัว ด้วยการดูแลเอาใจใส่พนักงาน ตลอด จนลูกหลานและครอบครัวของพนักงานด้วย"

เรื่องเล่าของ ดร.ชัยวัฒน์ วิบูลย์สวัสดิ์ ได้เผยให้เห็นหลักคิดในการทำงาน ตลอดจน รูปแบบการใช้ชีวิตที่ผ่อนคลายของอดีต ผู้ว่าการ ที่ต้องรับบทหนักในภาวะที่ประเทศ ชาติเผชิญวิกฤติทางเศรษฐกิจครั้งสำคัญ ที่ ควรค่าแก่การเก็บเกี่ยวไปเป็นแบบอย่างต่อไป

เรื่องเล่าน่ารู้ 7 ทศวรรษ สปท.

ตลอดระยะเวลา 70 ปี ที่ผ่านมา ธนาคารแห่งประเทศไทย (สปท.) ในฐานะองค์กรหลักด้านเศรษฐกิจการเงินของประเทศ ยังคงทำหน้าที่ได้อย่างเที่ยงตรง และยืนหยัดอย่างมั่นคงโดยคำนึงถึงประโยชน์ของประเทศชาติ และความผาสุกอย่างยั่งยืนของคนไทยเป็นสำคัญ แม้จะต้องเผชิญกับภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ และภัยคุกคามทางการเมืองอยู่หลายครั้งหลายคราก็ตาม

ด้วยเรื่องราวที่เกิดขึ้นมากมายและไม่อาจจะเล่าสู่กันฟังได้โดยละเอียดบนเนื้อกระดาษที่จำกัด แต่เรื่องเล่าน่ารู้และเหตุการณ์สำคัญของ สปท. ที่อาจตกหล่นไปจากความทรงจำของใครหลายคน ได้ถูกร้อยเรียงโดยสรุปไว้ในบทความนี้แล้ว

กศวสสมัย (พ.ศ. 2485-2494)

เศรษฐกิจไทยสมัยใหม่เริ่มต้นขึ้นเมื่อไทยทำสนธิสัญญาเบาว์ริงกับประเทศอังกฤษในปี พ.ศ. 2398 และต่อมาได้ทำสนธิสัญญาทางการค้ากับอีกหลายประเทศ ธุรกิจการค้าจึงขยายตัว ความต้องการใช้เงินตราเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนสินค้าจึงเพิ่มขึ้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการหาหนทางเพื่อทำหน้าที่รับฝากเงินและโอนเงิน

พ.ศ. 2487 กิจการธนาคารพาณิชย์ไทยจึงเริ่มต้นขึ้น พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าไชยันตมงคล กรมหมื่นมหิศราฯ ทรงจัดตั้ง Book Club เพื่อรับฝากและให้กู้เงิน ปัจจุบันคือ ธนาคารไทยพาณิชย์ หลังจากนั้นธนาคารพาณิชย์อื่น ๆ ของจดทะเบียนอีกหลายราย แต่เนื่องจากมิได้มีกฎหมายเฉพาะในการควบคุมการดำเนินธุรกรรมธนาคารพาณิชย์ การดำเนินการจึงเป็นไปโดยขาดมาตรฐาน จนบางรายล้มเลิกกิจการไป มีผลให้ลูกค้าของธนาคารประสบความเสียหายและขาดความเชื่อถือ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงทรงตราพระราชบัญญัติควบคุมกิจการค้าขาย อันส่งผลถึงความปลอดภัยและผาสุกของสาธารณชนขึ้น โดยครอบคลุมถึงกิจการธนาคาร โดยมีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติเป็นเจ้าหน้าที่รักษากิจการ

ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง รัฐบาลได้เล็งเห็นความสำคัญในการกำกับดูแลธนาคารพาณิชย์ จึงได้ออกพระราชบัญญัติควบคุมกิจการธนาคาร พ.ศ. 2480 ขึ้น โดย หลวงประดิษฐมนูธรรม ในฐานะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ได้เสนอให้จัดตั้งธนาคารกลางขึ้น แต่ไม่สามารถจัดตั้งได้เนื่องจากความไม่พร้อมหลายประการ

กระทั่ง พ.ศ. 2481 หลวงประดิษฐมนูธรรมได้ผลักดันให้รัฐบาลของพลตรีหลวงพิบูลสงคราม ตั้งสำนักงานธนาคารชาติไทยได้สำเร็จ พระยาทรงสุรรางวั (อ่อน บุนนาค) อธิบดีกรมบัญชีกลาง เป็นผู้อำนวยการสำนักงานธนาคารชาติไทยคนแรก มีแผนที่จะฝึกฝนพนักงานให้ชำนาญเตรียมพร้อมที่จะจัดตั้งเป็นธนาคารกลางของไทยต่อไป ทั้งนี้ สำนักงานธนาคารชาติไทยมีฐานะเป็นทบวงการเมือง สังกัดกระทรวงการคลัง ทำหน้าที่รับฝากเงินและจัดการเงินกู้ให้รัฐบาลและธนาคารพาณิชย์

ต่อมาในช่วงสงครามอินโดจีน ได้หาเงินทุนแก่รัฐบาลด้วยการจำหน่ายบัตรช่วยชาติ และพันธบัตรเงินกู้ช่วยชาติ เมื่อเกิดสงครามมหาเอเชียบูรพา ญี่ปุ่นขอเดินทัพผ่านประเทศไทย และประสงค์จะจัดตั้งธนาคารกลางเพื่อพิมพ์ธนบัตรขึ้นใช้ในประเทศไทย หลวงประดิษฐมนูธรรมจึงเจรจาว่า ไทยกำลังจัดตั้งธนาคารกลางอยู่แล้ว และมอบให้ พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวิวัฒนไชย ผู้อำนวยการสำนักงานธนาคารชาติไทยเร่งริบร่างพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2485 พร้อมกับยกฐานะเป็นธนาคารแห่งประเทศไทย ด้วยความจำเป็นในการกล้าเผชิญสถานการณ์วิกฤติของคณะผู้นำ ประเทศไทยจึงรอดพ้นจากการสูญเสียอำนาจอธิปไตยทางการเงินแก่ต่างชาติ

รพท. เปิดดำเนินการครั้งแรก โดยมีพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวิวัฒนไชย เป็น ผู้ว่าการ พระองค์แรก ณ อาคารทำการเดิมของธนาคารฮ่องกงและเซี่ยงไฮ้ ที่ต้องปิดกิจการชั่วคราวอันเนื่องมาจากภาวะสงคราม

ต่อมาในช่วงมหาสงครามเอเชียบูรพา ญี่ปุ่นต้องการเงินบาทเพื่อการใช้จ่ายของกองทัพในไทยและซื้อสินค้าส่งกลับไปญี่ปุ่น โดยสัญญาจะใช้เงินเป็นเงินเยน แต่พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวิวัฒนไชย ทรงคาดว่าหากญี่ปุ่นแพ้สงครามเงินเยนจะไม่มีค่า และด้วยพระปรีชาญาณจึงเจรจาเปลี่ยนหนี้เงินกู้ที่ญี่ปุ่นต้องใช้คืน จากเงินเยนเป็นทองคำแท่ง

ทั้งนี้ ในระยะก่อตั้ง ธปท. ต้องรับภาระหนัก ท่ามกลางภาวะเงินเฟ้อทั้งก่อนและหลังสงคราม เนื่องจากรัฐบาลไทยและกองทัพญี่ปุ่นใช้จ่ายเงินจำนวนมาก ส่งผลให้สินค้าที่มีน้อยอยู่แล้วมีราคาสูงมากขึ้น ธปท. ดูแลสถานการณ์ใกล้ชิด โดยการออกพันธบัตรจำนวน 30 ล้านบาทกู้เงินจากประชาชน เพื่ออุดหนุนบันไดรอกจากระบบ โดยสัญญาจะชำระคืนเป็นทองคำ พร้อมออกพระราชบัญญัติกำหนดให้สถาบันการเงินถือพันธบัตรรัฐบาล ให้ธนาคารพาณิชย์ถือเงินสดสำรองไว้ในอัตราสูง และกำหนดให้การกู้ยืมต้องได้รับอนุญาตเสียก่อน ทั้งนี้ เพื่อป้องกันการกู้เงินไปกักตุนสินค้า หรือซื้อที่ดินเพื่อเก็งกำไร อย่างไรก็ตามภาวะเงินเฟ้อยังรุนแรง จึงออกพระราชบัญญัติส่งเสริมการใช้เช็คในภาวะฉุกเฉิน เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนฝากเงินไว้ในธนาคาร และใช้เช็คแทนธนบัตรที่กำลัขาดแคลน นอกจากนั้นยังบังคับเก็บธนบัตรชนิดราคา 1,000 บาทที่ออกใช้อยู่มาทำลาย และออกพันธบัตรออมทรัพย์ให้เจ้าของแทน

ในช่วงท้ายของสงครามโลก ครั้งที่ 2 นักธุรกิจไทยหลายคนยื่นขอตั้งธนาคารพาณิชย์ ธปท. เห็นเป็นโอกาสจะส่งเสริมให้ธนาคารพาณิชย์ตกอยู่ในมือคนไทย จึงอนุมัติให้ตั้งธนาคารไทยเพิ่มขึ้น 5 แห่ง เพิ่มเติมจากธนาคารสยามกัมมาจล (ปัจจุบัน คือ ธนาคารไทยพาณิชย์) ที่เปิดดำเนินการอยู่ก่อนแล้ว

เมื่อสงครามโลกใกล้จะยุติ ธนาคารฮ่องกงและเซี่ยงไฮ้จะกลับมาดำเนินต่อ ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงย้ายที่ทำการมายังวังบางขุนพรหม ในวันเสาร์ที่ 3 มีนาคม 2488 ต่อมาสงครามสงบลงเมื่อญี่ปุ่นยอมจำนน ธปท. ได้รับมอบอำนาจจากรัฐบาลให้ขายทองคำที่มีอยู่ในทุนสำรองโดยขายทองคำที่อยู่ในสหรัฐอเมริกาเป็นเงินดอลลาร์สหรัฐฯ เพื่อซื้อสินค้าที่จำเป็นในการฟื้นฟูบูรณะประเทศ และขายทองคำที่อยู่ในประเทศไทยเป็นเงินบาท โดยมีวัตถุประสงค์จะถอนเงินออกจากพันธบัตรกลับคืนจากการหมุนเวียน เพื่อบรรเทาภาวะเงินเฟ้อ

พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวิวัฒนไชย ทรงเสนอต่อรัฐบาลให้ขายทองคำทุนสำรองส่วนที่มีอยู่ในประเทศไทยจำนวน 2.9 ล้านกรัมเป็นเงินบาท ด้วยวิธีประมูลราคา แต่รัฐบาลสมัยนั้นนโยบายจะแบ่งขายให้ประชาชนโดยไม่มีการประมูล ซึ่งคณะกรรมการ ธปท. ไม่เห็นด้วย และยืนยันจะใช้นโยบายประมูลราคา ในที่สุดรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ได้มีหนังสือแจ้งให้ ธปท. ปฏิบัติตามมติของรัฐบาลให้ขายโดยไม่ต้องมีการประมูล พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวิวัฒนไชย จึงลาออกทั้งคณะ เมื่อวันที่ 17 ตุลาคม 2489

หลังสงครามรัฐบาลมีการผลิตเปลี่ยนหลายคณะ ดร.เสริม วินิจฉัยกุล, คุณเล้ง ศรีสมวงศ์ และพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวิวัฒนไชย ต่างได้ผลัดเปลี่ยนมารับตำแหน่งผู้ว่าการ และมีผลงานร่วมกันในการผลักดันให้ไทยเข้าเป็นสมาชิกกองทุนการเงินระหว่างประเทศและธนาคารโลก เมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม 2492 อันเป็นประโยชน์แก่ไทยในการกู้ยืมเงินเพื่อบูรณะประเทศหลังสงคราม

ต่อมา ม.ล.เดช สนิทวงศ์ รับตำแหน่งผู้ว่าการ ได้วางระบบควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เพื่อให้มีทุนสำรองเงินตราเพียงพอต่อการใช้จ่ายของประเทศในช่วงหลังสงคราม และติดต่อกู้ยืมเงินธนาคารโลกเป็นครั้งแรก เพื่อสร้างระบบชลประทาน การทำเรือ และการรถไฟ

ทศวรรษที่ 2 (พ.ศ. 2495-2504)

ในต้นปี พ.ศ. 2495 เกิดความขัดแย้งระหว่างรัฐบาลกับ ม.ล.เดช ผู้ว่าการ รัฐบาลต้องการให้ ธปท. ลดอัตราการขายปอนด์สเตอร์ลิงจาก 51 บาทเหลือ 45 บาทต่อหนึ่งปอนด์ เพื่อเป็นการลดค่าครองชีพของประชาชนแต่กลับมากควบคุมเงินตราต่างประเทศ ม.ล.เดชไม่เห็นด้วยกับการควบคุมการซื้อขายเงินตราต่างประเทศ เพราะขัดแย้งกับฐานะดุลการชำระเงินที่เกิดขึ้นดุลอยู่ในขณะนั้น ม.ล.เดชจึงลาออกในเดือนกุมภาพันธ์ 2495

ดร.เสริม วินิจฉัยกุล กลับมาเป็นผู้ว่าการอีกครั้ง ได้ริเริ่มให้มีการตรวจสอบธนาคารพาณิชย์เป็นครั้งแรก และยกเลิกอัตราแลกเปลี่ยนหลายอัตรา และจัดตั้งทุนรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราเพื่อรักษาระดับเงินตราให้มีเสถียรภาพเป็นประโยชน์แก่ผู้ส่งสินค้าเข้าและส่งออก

ต่อมากลางปี พ.ศ. 2498 คุณเกษม ศรีพยัคฆ์ เข้ารับตำแหน่งผู้ว่าการแทน ดร.เสริม และได้วางรากฐานการรักษาเงินบาทโดยออกพระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. 2501 กำหนดให้ ธปท. นำธนบัตรออกใช้ได้ตามสัดส่วนของทุนสำรอง มาตรการดังกล่าวทำให้เงินบาทมีค่ามั่นคง ช่วยให้เศรษฐกิจของประเทศที่ประสบปัญหาเงินเฟ้อและเศรษฐกิจตกต่ำ ได้กลับฟื้นตัวอย่างมีเสถียรภาพในเวลาต่อมา และในช่วงนั้นมีพนักงานชั้นผู้น้อยกระทำทุจริต ดร.เกษมจึงแสดงความรับผิดชอบโดยการลาออกจากตำแหน่ง

กลางปี พ.ศ. 2501 คุณโชติ คุณะเกษม เข้ารับตำแหน่งผู้ว่าการ และดำรงได้ 8 เดือน ก็ได้รับแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง อีกตำแหน่งหนึ่ง ทำให้ธนบัตรชนิดราคา 100 บาท ที่ประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษา วันที่ 13 มกราคม 2502 เป็นธนบัตรชนิดเดียวที่มีลายเซ็นของคุณโชติ คุณะเกษม ทั้งในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง และผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย

แต่หลังจากควบตำแหน่งได้ไม่นาน อีก 3 เดือนก็ต้องพ้นจากตำแหน่งทั้งสอง เนื่องจาก ธปท. เปลี่ยนบริษัทผู้ผลิตธนบัตร จาก Thomas de la Rue ของอังกฤษ เป็น Security Columbian Banknote ของสหรัฐอเมริกา ตามประสงค์ของหัวหน้าคณะรัฐบาลในขณะนั้น ทำให้ถูกสอบสวนและออกจากตำแหน่ง

พ.ศ. 2502 ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ เข้ารับตำแหน่งผู้ว่าการ โดยได้วางรากฐานการธนาคารของไทยตามมาตรฐานสากล

ทศวรรษที่ 3 (พ.ศ. 2505-2514)

พ.ศ. 2505 มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ในการกำกับธนาคารพาณิชย์ให้มีมาตรฐานตามหลักสากล อาทิ การดำรงเงินกองทุน การให้สินเชื่อ และการตรวจสอบในขณะเดียวกัน ดร.ป๋วยเพิ่มความเข้มงวดในการกำกับดูแลฐานะและความมั่นคงของธนาคารพาณิชย์ หากธนาคารใดที่ทำผิดกฎข้อบังคับ จะถูกแก้ไขโดยไม่ละเว้น และเมื่อเกิดปัญหาในเรื่องฐานะการเงินของธนาคารไทยพัฒนา ดร.ป๋วยก็ได้ดำเนินการแก้ปัญหาอย่างฉับพลัน ทำให้ธนาคารพาณิชย์ได้รับความเชื่อถือเป็นอย่างมากจากสาธารณชน ผู้ฝากเงิน ส่งผลให้กิจการธนาคารพาณิชย์ไทยเจริญเติบโต และได้รับความนิยมนมากกว่าธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ สามารถขยายกิจการสาขาเป็นเครือข่ายไปทั่วประเทศ มีบทบาทต่อการขยายตัวของเศรษฐกิจ

ในด้านนโยบายการเงิน ได้ผลักดันประสานนโยบายการเงินกับนโยบายการคลัง และให้มีการกำหนดค่าเสมอภาคของเงินบาทเทียบกับทองคำ ในสมัยนี้ได้เปิดสาขาไปยังภูมิภาคเป็นครั้งแรก

พ.ศ. 2512 ได้เปิดโรงพิมพ์ธนบัตรขึ้น เพื่อพิมพ์ธนบัตรใช้เอง แทนการจ้างพิมพ์ในต่างประเทศ ทั้งนี้ ดร.ป๋วยได้รับการยอมรับนับถือมากเป็นพิเศษทั้งในและต่างประเทศ เพราะเป็นผู้ยกระดับการทำงานตามมาตรฐานวิชาการ การตรวจสอบและกำกับสถาบันการเงิน ตลอดจนระบบการทำงานภายในทั้งมวล เป็นผู้ริเริ่มการให้ทุนแก่ผู้เรียนดี เพื่อไปศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ เพื่อสร้างบุคลากรที่มีความสามารถ และเป็นกำลังสำคัญของ ธปท. ต่อมาจวบจนปัจจุบัน

จะเห็นได้ว่าคุณูปการที่สำคัญยิ่งที่ ดร.ป๋วยได้สร้างให้กับ ธปท. คือ ระบบคุณธรรมในการทำงาน ท่านเป็นแบบอย่างที่ดี ปลุกฝังเป็นวัฒนธรรมองค์กรที่ปฏิบัติสืบกันมา

พ.ศ. 2513 เปิดตัววารสารภายใน ธปท. เล่มแรก ภายใต้ชื่อ 'ธนาคารสาร' ต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็น 'ธปท. บริหารคน' และวารสาร 'พระสยาม' ในปัจจุบัน

ดร.ป๋วย ลาออกเมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2514 รวมระยะเวลานานที่สุดถึง 12 ปี

พ.ศ. 2514 ประเทศไทยเริ่มเผชิญกับความผันผวนของเศรษฐกิจโลก ธปท. ต้องปรับตัวเพื่อรับกับสถานการณ์นี้ และเมื่อเดือนสิงหาคม 2514 คุณพิสุทธิ นิมนานเหมินท์ เข้ารับตำแหน่งผู้ว่าการในช่วงเวลาที่มีการเปลี่ยนแปลงทางการเงินระหว่างประเทศครั้งใหญ่ สหรัฐอเมริกาประกาศยกเลิกการรับแลกเปลี่ยนดอลลาร์สหรัฐฯ เป็นทองคำจากธนาคารกลางของทุกประเทศ อันเนื่องมาจากปัญหาเศรษฐกิจภายในประเทศ ทำให้ประเทศไทยจำต้องตัดสินใจลดค่าเงินบาทเทียบกับทองคำตามเงินดอลลาร์สหรัฐฯ หลายครั้ง เพื่อรักษ้อัตราแลกเปลี่ยนไว้ที่ 20.80 บาทต่อหนึ่งดอลลาร์สหรัฐฯ

ทศวรรษที่ 4 (พ.ศ. 2515-2524)

เงินดอลลาร์สหรัฐฯ ยังคงเสื่อมค่าลงเทียบกับเงินสกุลอื่น ๆ ซึ่งส่งผลถึงเงินเฟ้อภายในประเทศ ธปท. จึงปรับค่าเงินบาทให้สูงขึ้นเป็น 20 บาทต่อหนึ่งดอลลาร์สหรัฐฯ ในวันที่ 15 กรกฎาคม 2516

ค่าเงินบาทที่ผันผวนนี้ส่งผลกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจของไทยขณะนั้น แต่เมื่อเวลาผ่านไปก็เป็นที่ประจักษ์ว่าการตัดสินใจปรับอัตราแลกเปลี่ยนครั้งนั้นเป็นสิ่งจำเป็น ขณะเดียวกันช่วงเวลานี้ก็เป็นจุดเริ่มต้นของปัญหาบริษัทเงินทุนที่เกิดขึ้นในเวลาต่อมา เพราะก่อนปี พ.ศ. 2515 ไม่มีกฎหมายควบคุมการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ เป็นการเฉพาะ การประกอบกิจการกระทำได้โดยเพียงยื่นขอตั้งเป็นนิติบุคคลต่อกระทรวงพาณิชย์ กระทรวงการคลังเห็นว่า

กิจการดังกล่าวมีลักษณะค้าขาย ที่อาจจะกระทบต่อความปลอดภัยและความเป็นอยู่ของประชาชน จึงได้ออกประกาศกระทรวงการคลังฉบับลงวันที่ 19 กันยายน 2515 กำหนดให้กิจการเหล่านี้ต้องขออนุญาตประกอบธุรกิจจาก ธปท. และจะต้องเป็นบริษัทจำกัดได้ ต่อเมื่อได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง สถาบันการเงินที่มีอยู่ก่อนแล้วเป็นจำนวนมาก ได้พากันมายื่นขออนุญาตในปี พ.ศ. 2516-2518 เพื่อให้สามารถประกอบธุรกิจเงินทุนได้ถูกต้องตามกฎหมาย

เมื่องาน ธปท. เพิ่มมากขึ้น วังบางขุนพรหมที่ใช้เป็นที่ทำงานในขณะนั้นก็คับแคบลงไป ผู้ว่าการ พิสุทธี มีบทบาทสำคัญในการก่อสร้างอาคารที่ทำงานแห่งใหม่ โดยยึดมั่นประโยชน์ของชาติเป็นสำคัญ ทำให้ต้องเผชิญกับการประท้วงของกลุ่มผู้เสียประโยชน์จากการก่อสร้าง ผู้ว่าการ พิสุทธี จึงลาออกเพื่อรักษาชื่อเสียงของ ธปท.

กลางปี พ.ศ. 2518 ดร.เสนาะ อนุาณูล เข้ารับตำแหน่งผู้ว่าการ ท่านเป็นผู้ที่ให้ความสำคัญต่อการกระจายการพัฒนาไปสู่ชนบท มีการกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปล่อยสินเชื่อการเกษตรเป็นสัดส่วนต่อเงินฝากเป็นครั้งแรก ส่งเสริมให้บริการธนาคารพาณิชย์กระจายไปสู่ชนบทอย่างทั่วถึง โดยใช้การเปิดสาขาในจังหวัดรอบนอกเป็นเงื่อนไขในการพิจารณาเปิดสาขาในเขตกรุงเทพมหานครและเขตอำเภอเมือง และส่งเสริมให้ธนาคารพาณิชย์เปลี่ยนจากการบริหารในระบบครอบครัวมาเป็นแบบมืออาชีพ พร้อมทั้งผลักดันให้แก้ไขปรับปรุง พ.ร.บ. ธนาคารพาณิชย์ ให้เพิ่มข้อกำหนดเรื่องการกระจายหุ้นแก่มหาชน

ในปี พ.ศ. 2518 นี่เองที่มีการออกธนบัตรชนิดราคา 500 บาท เป็นครั้งแรกในประเทศไทย

ในการดูแลอัตราแลกเปลี่ยนของเงินบาท ได้ปรับให้เงินบาทสามารถเคลื่อนไหวตามภาวะตลาดเงินตราต่างประเทศได้มากขึ้น โดยผลักดันให้รัฐบาลออกพระราชกฤษฎีกายกเลิกค่าเสมอภาคของเงินบาทเทียบกับทองคำ แล้วใช้ระบบการผูกค่าเงินบาทไว้กับกลุ่มเงินสกุลต่าง ๆ ของประเทศสำคัญ เรียกว่า Basket of Currency และหลังจากนั้นได้ยกเลิกวิธีการเดิมที่ทุนรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนเป็นผู้กำหนดอัตราซื้อขายต่างประเทศ มาใช้วิธีที่ทุนรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนและธนาคารพาณิชย์กำหนดอัตราแลกเปลี่ยนประจำวันร่วมกัน หรือ Daily Fixing ตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2521

ด้านธุรกิจบริษัทเงินทุนที่ตั้งขึ้นจำนวนมาก เริ่มส่อเค้าว่าจะมีปัญหารุนแรงมากขึ้น เนื่องจากการขยายตัวอย่างรวดเร็วแต่กฎหมายใช้บังคับมีไม่มากนัก ทำให้การควบคุมไม่มีประสิทธิภาพที่ดีพอ

ปี พ.ศ. 2520-2521 ตลาดหุ้นมีการซื้อขายสูง บริษัทเงินทุนเหล่านี้ก็หันมาทำธุรกิจเก็งกำไรจากการค้าหุ้นมากขึ้น มีการปันหุ้นของตัวเอง จนตลาดหลักทรัพย์ปั่นป่วนในปี พ.ศ. 2520 โดย ปี พ.ศ. 2521 กระทรวงการคลังเห็นว่าบริษัทเงินทุนมีมากถึง 130 บริษัท จึงไม่อนุญาตให้เปิดบริษัทเงินทุนขึ้นอีก ดร.เสนาะได้ผลักดันให้ออก พ.ร.บ. การประกอบธุรกิจเงินทุน พ.ศ. 2522 เพื่อใช้ดูแลและกำกับบริษัทเงินทุนและหลักทรัพย์ ให้เข้มงวดขึ้น ต้องใช้ความพยายามอย่างมากจึงประสบความสำเร็จได้ เนื่องจากสถาบันการเงินเหล่านั้นมีพลังทางการเมืองอยู่มาก

ทว่าปัญหาเศรษฐกิจที่ซบเซาเนื่องจากน้ำมันมีราคาสูงขึ้นมาก ยังเป็นตัวจุดชนวนก่อให้เกิดปัญหาความมั่นคงของสถาบันการเงิน บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์รายการเงินทุน ที่เติบโตอย่างรวดเร็วจากการปันหุ้น เมื่อเกิดปัญหาเงินตั้งขึ้น ราคาหุ้นจึงตกลงอย่างรวดเร็ว เงินที่ให้นักเก็งกำไรกู้ยืมไปจึงกลายเป็นหนี้สูญ ประสบปัญหาการขาดทุน และถูกเพิกถอนอนุญาต ส่งผลกระทบต่อประชาชนผู้ฝากเงินและบริษัทเงินทุนอื่น ๆ รวมทั้งตลาดหลักทรัพย์

ต่อมาผู้ว่าการ ดร.เสนาะ อนุาณูล ลาออกในเดือนตุลาคม 2522 จากนั้น คุณอนุูล ประจวบเหมาะ เข้ารับตำแหน่งผู้ว่าการ ในช่วงเวลาที่ประเทศประสบปัญหาหลายด้าน โดยเฉพาะปัญหาอัตราดอกเบี้ยในประเทศต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยต่างประเทศ ทำให้เงินไหลออกนอกประเทศ ทุนสำรองเริ่มลดลง เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าวจึงผลักดันให้ออกพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน ซึ่งให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงินได้ไม่เกินร้อยละ 15 ต่อปี เป็นผลให้ทางการมีความคล่องตัวในการดำเนินนโยบายการเงินเพื่อแก้ปัญหาที่มีอยู่

ในช่วงต้นปี พ.ศ. 2524 ค่าเงินดอลลาร์สหรัฐฯ แข็งขึ้นมาก แต่ทุนรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนเข้าแทรกแซงเพื่อรักษาอัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเงินบาทกับเงินดอลลาร์สหรัฐฯ ไว้ ประกอบกับภาวะดุลชำระเงินกลายเป็นปัญหาสำคัญ เอกชนเกิดความไม่มั่นใจต่อค่าเงินบาท จึงเร่งชำระเงินกู้ที่เป็นเงินตราต่างประเทศ ทำให้เงินทุนสำรองลดลงมาก

ขึ้นอีก ทางการเงินจึงต้องเข้าไปแทรกแซง โดยในวันที่ 12 พฤษภาคม 2524 ได้ลดค่าเงินบาทร้อยละ 1.07 จาก 20.775 บาท เป็น 21 บาท ต่อดอลลาร์สหรัฐฯ แต่เงินดอลลาร์สหรัฐฯ ยังคงแข็งขึ้นอีก ประกอบกับ มีการเก็งกำไรจากอัตราแลกเปลี่ยน ดังนั้น 25 กรกฎาคม 2524 ธนาคารระดับอัตราแลกเปลี่ยน จึงประกาศลดค่าเงินบาทลดลงร้อยละ 8.7 จากนั้นปรับอีกครั้งเป็น 23 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐฯ พร้อมกับยกเลิก ระบบ Daily Fixing และกลับมาใช้วิธีที่ธนาคารระดับอัตราแลกเปลี่ยน เป็นผู้กำหนดแต่เพียงผู้เดียว

ทศวรรษที่ 5 (พ.ศ. 2525-2534)

ทางด้านบริษัทเงินทุนที่อ่อนแอมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2522 และต้องเผชิญกับ เศรษฐกิจซบเซาในปี 2526 ก็ยิ่งอ่อนแอลงอีก ผู้ว่าการ ธนาคาร ได้แก้ไข วิกฤตการณ์ โดยเพิกถอนใบอนุญาตบริษัทเงินทุนรวม 19 แห่ง และให้ ผู้ถือตัวสัญญาใช้เงินได้รับเงินต้นคืนในระยะเวลา 10 ปี ขณะเดียวกันได้สร้างความเชื่อมั่นในระบบการเงิน โดยให้ทางการเข้าร่วมทุนและบริหารจัดการ สถาบันการเงินที่มีปัญหา มีบริษัทเงินทุน 25 แห่งสมัครเข้าร่วมตามมาตรการ 'โครงการ 4 เมษายน 2527' อันเป็นการยุติปัญหาไม่ให้อุณหภูมิขยายเป็น วงกว้างต่อไป นอกจากนี้เมื่อฐานะการเงินของธนาคารเอเชียทรสต์ มีปัญหา ธปท. ได้เข้าแก้ไขอย่างทันที ปัญหาจึงไม่ลุกลามต่อไป

ทั้งนี้ ผู้ว่าการ ธนาคาร ได้ดำเนินมาตรการเข้มงวดเพื่อแก้ไขเศรษฐกิจ ของประเทศ ที่เกิดจากน้ำมันมีราคาสูง ภาวะหนี้ต่างประเทศสูงขึ้น และทุนสำรองร้อยละอย่างรวดเร็ว ธปท. จึงต้องกู้เงินจากกองทุน การเงินระหว่างประเทศเข้ามาเสริม และขอเงินกู้จากสถาบันการเงิน เอกชนต่างประเทศเป็นครั้งแรกด้วย รวมถึงการลดค่าเงินบาท ปรับอัตรา ดอกเบี้ยให้สูงขึ้น และการกำหนดเพดานการขยายสินเชื่อของธนาคาร พาณิชย์ที่ร้อยละ 18 ของปริมาณสินเชื่อในปีก่อนหน้า

ต่อมาในปี พ.ศ. 2527 ธปท. ด้วยการดำเนินมาตรการทางการเงิน ที่เข้มงวดดังกล่าวของ ธปท. ทำให้สื่อมวลชนโจมตีผู้ว่าการ และ ธปท. อย่างรุนแรง ทำให้ผู้ว่าการธนาคารพ้นจากตำแหน่งในเดือนกันยายน 2527 อย่างไรก็ตามในเวลาต่อมา ก็เป็นที่ประจักษ์ว่ามาตรการดังกล่าวสามารถ นำพาประเทศไทย และเป็นพื้นฐานส่งเสริมให้เศรษฐกิจไทยขยายตัว สูงขึ้น

คุณกำจร สติกรุล เข้ารับตำแหน่งผู้ว่าการ ในช่วงที่เงินบาทมีค่า สูงขึ้นตามเงินดอลลาร์สหรัฐฯ ทำให้ไทยประสบปัญหาดุลการค้าและ ดุลชำระเงินอย่างรุนแรง ในเดือนพฤศจิกายน 2527 ทางการเงินตัดสินใจลดค่าเงินบาทจาก 23 บาท เป็น 27 บาทต่อหนึ่งดอลลาร์สหรัฐฯ พร้อมกับเปลี่ยนระบบอัตราแลกเปลี่ยนให้ยึดหยุ่นขึ้น โดยกลับไปใช้ ระบบการผูกค่าเงินบาทกับกลุ่มเงินตราของประเทศคู่ค้าสำคัญ หลายสกุล ซึ่งมีส่วนทำให้เศรษฐกิจของประเทศคลี่คลายไปด้วยดี

ในการรักษาความมั่นคงของระบบสถาบันการเงิน ผู้ว่าการกำจรได้แก้ไข ปัญหาของสถาบันการเงินที่ดำเนินการหละหลวม เช่น ธนาคารมหานคร ธนาคารนครหลวงไทย ด้วยการสั่งลดเงินทุน เพื่อนำเงินของเจ้าของกิจการมาชดเชยความเสียหาย และเพิ่มทุนใหม่โดยใช้เงินของทางการ พร้อมทั้งปรับเปลี่ยนผู้บริหาร

พ.ศ. 2528 ผู้ว่าการ กำจร มีบทบาทสำคัญในการจัดตั้งกองทุน การฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงินขึ้น เพื่อช่วยเหลือทางการเงิน แก่สถาบันการเงินที่มีปัญหา และช่วยผู้ฝากเงินในกรณีที่สถาบัน การเงินจำเป็นต้องปิดกิจการ

นับจากปี พ.ศ. 2530 เศรษฐกิจโลกเริ่มฟื้นตัวดีขึ้น ประกอบกับ ผลจากการลดค่าเงินบาทในปี พ.ศ. 2527 ทำให้มีรายได้จากการส่งออก การท่องเที่ยว และการลงทุนจากต่างประเทศเพิ่มสูงขึ้นมาก

ในต้นปี พ.ศ. 2532 ธปท. ได้จัดตั้งสาขาต่างประเทศที่ นครนิวยอร์ก เพื่อบริหารเงินสำรองที่เพิ่มสูงขึ้น เศรษฐกิจของประเทศ เริ่มขยายตัวอย่างรวดเร็ว มีความต้องการเงินทุนเพื่อรองรับการ ขยายตัวมากขึ้น และมีความต้องการบริการทางการเงินที่ซับซ้อน หลากหลายมากขึ้น บทบาทของ ธปท. จึงมุ่งเน้นพัฒนาระบบการเงิน ให้ทันสมัย ปรับปรุงกฎเกณฑ์ให้เป็นสากลมากยิ่งขึ้น พัฒนาเครื่องมือ และบริการของตลาดการเงิน เริ่มเปิดให้มีการเคลื่อนย้ายเงินทุนเสรี มากขึ้น

จะเห็นได้ว่าผู้ว่าการ กำจร ได้นำพาเศรษฐกิจของไทยให้ผ่านพ้น ช่วงเวลาแห่งความยุ่งยากมาได้ จนกระทั่งพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ 5 มีนาคม 2533

ในเวลาต่อมาภาวะเศรษฐกิจโลกเอื้ออำนวยให้เศรษฐกิจไทยขยาย ตัวอย่างรวดเร็ว และก้าวเข้าสู่ยุคเปิดเสรีทางการเงิน

โดยเดือนมีนาคม พ.ศ. 2533 คุณขวลิต ธนะยานนท์ เข้ารับตำแหน่ง ผู้ว่าการ ผลงานสำคัญคือการประกาศรับพันธะข้อ 8 แห่งข้อตกลง ว่าด้วยกองทุนการเงินระหว่างประเทศ เมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2533 ซึ่งถือเป็นการเริ่มต้นของการเปิดเสรีทางการเงินของไทย มีผลให้ การเคลื่อนย้ายเงินทุนสะดวกมากขึ้น ช่วยเพิ่มระดับความเชื่อมั่น ของนักลงทุนต่างประเทศในตลาดหลักทรัพย์ของไทย ระบบเศรษฐกิจ การเงินของประเทศไทยเริ่มเปิดไปสู่ระบบเสรีของโลกมากขึ้น ทั้งนี้ ผู้ว่าการ ขวลิต ดำรงตำแหน่งจนครบอายุราชการ เมื่อวันที่ 30 กันยายน 2533

ต่อมา คุณวิจิตร สุพินิจ เข้ารับตำแหน่งผู้ว่าการ ในช่วงหลังเปิดเสรี ทางการเงิน ปี พ.ศ. 2533 มีการผ่อนคลายการควบคุมการแลกเปลี่ยน เงินขั้นที่ 2 โดยยกเลิกการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินทั้งหมด ยกเว้นการ โอนเงินออกไปลงทุนต่างประเทศเกินกว่าที่กำหนด

ในปี พ.ศ. 2535 อนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ไทยและธนาคารพาณิชย์ ต่างประเทศดำเนินกิจการวิเทศธนกิจจำนวน 47 แห่ง ในขณะที่ เปิดให้เงินทุนเคลื่อนย้ายเสรี ธปท. ยังคงใช้นโยบายการกำหนด อัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทกับดอลลาร์สหรัฐ ค่อนข้างคงที่ สถาบันการเงิน และผู้กู้เงินจึงไม่กลัวความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยน มีการกู้เงิน

จากต่างประเทศมาใช้ลงทุนในประเทศมากเป็นประวัติการณ์ มีส่วนทำให้เศรษฐกิจขยายตัวแบบพองสบู่ ประกอบกับการนำเข้า สินค้าบริโภคและลงทุนเพิ่มขึ้นมาก ทำให้ในปี พ.ศ. 2538 ดุลบัญชี เดินสะพัดขาดดุลสูงถึงร้อยละ 8.2 ของรายได้ประชาชาติซึ่งอยู่ใน ระดับอันตราย

ทศวรรษที่ 6 (พ.ศ. 2535-2544)

วันที่ 14 เมษายน 2536 กองทุนการเงินระหว่างประเทศได้คัดเลือกประเทศไทยเป็นตัวอย่างที่ดีในด้านการบริหารเงินทุนเข้าและออก เพราะในช่วงเวลาที่ผ่านมา ธปท. สามารถจัดการใช้ประโยชน์จากเงินทุนต่างประเทศได้ดี

กลางปี พ.ศ. 2537-2538 เริ่มใช้นโยบายเข้มงวด โดยให้ธนาคารพาณิชย์ ส่งแผนการให้สินเชื่อให้ ธปท. พิจารณา และดูดซับเงินที่มีจำนวนมากออกจากระบบเศรษฐกิจ แต่วิธีการนี้ไม่ได้ผล เนื่องจากอัตราดอกเบี้ยในประเทศที่สูงนั้น ทำให้มีผู้กู้เงินจากต่างประเทศเข้ามาหาผลประโยชน์เพิ่มขึ้น และในช่วงนั้นสถาบันการเงินหลายแห่งให้สินเชื่อแก่พวกพ่อค้าหรือกิจการของผู้บริหาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ ดังนั้นเมื่อเกิดฟองสบู่ สินเชื่อเหล่านี้จึงมีปัญหากำไรฐานะของสถาบันการเงินอ่อน ธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การที่มีปัญหามาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2528 ก็ถูกซ้ำเติมด้วยปัญหาการปล่อยสินเชื่อเพื่อเก็งกำไร

ในช่วงฟองสบู่ การที่ปัญหาดังกล่าวไม่ได้รับการแก้ไขโดยฉับไวและเด็ดขาด ทำให้อณาการแห่งนี้ต้องปิดกิจการลงในปี พ.ศ. 2538

ต่อมา ผู้ว่าการ วิจิตร ลาออกในเดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2539 หลังจากดำรงตำแหน่งเป็นเวลาเกือบ 6 ปี จากนั้นคุณเจริญชัย มะระกานนท์ เข้ารับตำแหน่งผู้ว่าการ ท่ามกลางปัญหาเศรษฐกิจที่เริ่มวิกฤติรุนแรง เงินบาทมีค่าสูงเกินจริงตามมูลค่าดอลลาร์สหรัฐฯ ที่มีค่าสูงขึ้นเทียบกับเงินสกุลต่าง ๆ มูลค่าการส่งออกของไทยที่เคยขยายตัวในระดับเฉลี่ยสูงถึงร้อยละ 21 ต่อปีตลอดระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมา กลับกลายเป็นหดตัวลงร้อยละ 0.2 ในปี พ.ศ. 2539 เมื่อการค้าและธุรกิจไม่คล่องตัวอย่างแต่ก่อน ทำให้นักลงทุนไม่สามารถชำระเงินกู้ได้ สถาบันการเงินที่เคยให้สินเชื่ออย่างหละหลวมในช่วงฟองสบู่ประสบปัญหาหนี้เสียจำนวนมาก ในเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2540 ธปท. สั่งให้บริษัทเงินทุนเพิ่มทุนจำนวน 26 บริษัท และประกาศระงับกิจการของบริษัทเงินทุน 16 แห่งชั่วคราว

เมื่อผนวกกับปัญหาการขาดดุลบัญชีเดินสะพัดในระดับสูง ทำให้ต่างประเทศลดความเชื่อถือในเศรษฐกิจไทย ส่งผลให้เงินทุนไหลออกนอกประเทศมากขึ้น มีการเก็งกำไรค่าเงินบาท ทำให้ค่าเงินบาทอ่อนตัวลงอย่างรวดเร็ว ทุนสำรองจึงลดลงอย่างรวดเร็ว เนื่องจากใช้ปกป้องค่าเงินบาทหลายครั้ง

ในที่สุด เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2540 ธปท. ประกาศเปลี่ยนแปลงระบบอัตราแลกเปลี่ยนค่าเงินบาทจากระบบผูกค่าเงินบาทกับตะกร้าเงินเป็นระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบลอยตัว เพื่อความเหมาะสมและเพื่อให้การดำเนินนโยบายการเงินและอัตราแลกเปลี่ยนของไทยมีความคล่องตัว

หลังจากนั้นเงินบาทมีค่าลดลงอย่างต่อเนื่อง ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทยอย่างกว้างขวาง ภาคธุรกิจที่กู้ยืมเงินจากต่างประเทศเพื่อนำมาลงทุนก็ประสบปัญหาขาดทุนอย่างรุนแรง กระทั่งความมั่นคงของสถาบันการเงินทั้งระบบ ผู้ว่าการ เจริญชัย ลาออกจากตำแหน่งในเดือนกรกฎาคม 2540

ดร.ชัยวัฒน์ วิบูลย์สวัสดิ์ เข้ารับตำแหน่งผู้ว่าการ ท่ามกลางวิกฤติเศรษฐกิจและสถาบันการเงิน ภายหลังการเปลี่ยนแปลงระบบอัตราแลกเปลี่ยน ทำให้ความเชื่อมั่นของต่างประเทศลดลง มีการเรียกคืนหนี้ต่างประเทศ ทำให้เงินทุนไหลออกอย่างต่อเนื่องเพื่อชำระหนี้เงินกู้ของภาคเอกชน เงินบาทอ่อนค่าลง ทางทางจึงเข้าโครงการเงินกู้จากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2540 โดยมีสถาบันการเงิน ธนาคารกลาง และกระทรวงการคลังของมิตรประเทศให้เงินสมทบด้วย นอกจากนี้ ธนาคารโลกและธนาคารพัฒนาเอเชียให้การสนับสนุนเงินกู้แก่ประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมฐานะเงินสำรองระหว่างประเทศ และชดเชยการขาดดุลการชำระเงิน

การที่ธุรกิจเอกชนปิดกิจการลง เพราะไม่สามารถชำระหนี้ให้กับสถาบันการเงินได้ ส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพระบบสถาบันการเงินอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น ในเดือนสิงหาคม 2540 จึงประกาศระงับการดำเนินกิจการบริษัทเงินทุนอีก 42 แห่ง และออกมาตรการต่าง ๆ เพื่อให้เกิดเสถียรภาพทางการเงิน จนกระทั่งเดือนมีนาคม 2541 ค่าเงินบาทจึงเริ่มมีเสถียรภาพ และระบบเศรษฐกิจการเงินเริ่มฟื้นตัว

ในช่วงดังกล่าวได้มีแรงกดดันจากกระแสสังคมและรัฐบาลว่าควรมีการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ โดยเห็นว่าควรให้ผู้บริหารจากภายนอกเข้ามาบริหาร เพื่อให้มีความโปร่งใส สังคมสามารถรับรู้ และมีส่วนตรวจสอบการทำงานได้มากขึ้นกว่าเดิม ผู้ว่าการ ชัยวัฒน์ ลาออกจากตำแหน่งในเดือน พฤษภาคม 2541

ต่อมา ม.ร.ว.จตุมงคล โสณกุล เข้ารับตำแหน่งในช่วงที่ ธปท. เผชิญปัญหาวิกฤติศรัทธาจากสังคม ท่านได้ออกมาตรการเพื่อฟื้นฟูสถาบันการเงิน โดยธนาคารพาณิชย์ที่มีปัญหาไม่มากนักก็ให้ควบรวมกิจการเข้าด้วยกัน บางแห่งที่สมควรต้องช่วยเหลือ ก็ให้กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงินเข้าไปพยุงฐานะ ส่วนบางแห่งที่สมควรปิดกิจการก็ให้ปิดกิจการไป นอกจากนี้ยังได้ริเริ่มให้แต่ละธนาคารตั้งบรรษัทบริหารสินทรัพย์สถาบันการเงินเพื่อรับซื้อหนี้ด้วยคุณภาพจากธนาคารแยกไปบริหารและทวงถาม ขณะเดียวกันท่านเห็นควรให้ปรับปรุง พระราชบัญญัติ ธปท. โดยให้ศึกษาและจัดทำขึ้นใหม่ให้ทันสมัย เพื่อให้การทำงานของ ธปท. สอดคล้องกับพัฒนาการของระบบเศรษฐกิจการเงินไทยและสากลโลก รวมทั้งจัดทำร่างพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงินฉบับใหม่ โดยรวมกฎหมายเกี่ยวกับธนาคารพาณิชย์ ธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์และธุรกิจฟองซิเอร์ไว้ในกฎหมายฉบับเดียวกัน

ในเรื่องนโยบายการเงิน ผู้ว่าการ ม.ร.ว.จตุมงคล ได้หันมาใช้อัตราเงินเฟ้อ เป็นเป้าหมายในการดำเนินนโยบายการเงิน โดยได้จัดตั้งคณะกรรมการนโยบายการเงินเพื่อรับผิดชอบการตัดสินใจเกี่ยวกับนโยบายการเงิน และคณะกรรมการนโยบายสถาบันการเงินเพื่อรับผิดชอบนโยบายกำกับสถาบันการเงินขึ้นเป็นครั้งแรก

ในด้านบริหารกิจการภายใน ผู้ว่าการ ม.ร.ว.จตุมงคล ได้ปรับโครงสร้างองค์กร พัฒนาระบบสารสนเทศ และปรับปรุงระบบทรัพยากรบุคคลให้ทันสมัย และพัฒนาจัดทำข้อมูลเศรษฐกิจให้สมบูรณ์ รวมทั้งการเผยแพร่ข้อมูลสู่สาธารณะผ่านทางเว็บไซต์ (BOT Website) และปรับปรุงการประชาสัมพันธ์ของ ธปท. ให้มีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้เพื่อฟื้นฟูระบบการเงินให้พ้นจากวิกฤติ ผู้ว่าการ ม.ร.ว.จตุมงคล ได้พยายามแก้ไขปัญหามาจากการที่อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงที่อยู่ในระดับสูง จนเป็นอุปสรรคต่อการค้าการลงทุน โดยดำเนินนโยบายอัตราดอกเบี้ยต่ำ แต่แนวทางการดำเนินนโยบายดังกล่าวไม่สอดคล้องกับแนวทางรัฐบาลเป็นเหตุให้ท่านพ้นจากตำแหน่ง

ปลายเดือนพฤษภาคม 2544 ม.ร.ว.ปรีดิยาธร เทวกุล เข้ารับตำแหน่งผู้ว่าการ

ทศวรรษที่ 7 (พ.ศ. 2545-2554)

ผู้ว่าการ ม.ร.ว.ปรีดิยาธร ได้ให้ความสำคัญกับการสร้างทุนสำรองของชาติให้เข้มแข็งและรักษาเสถียรภาพของอัตราแลกเปลี่ยน ในด้านการเสริมสร้างความมั่นคงของธนาคาร ได้นำธนาคารศรีนครเข้าร่วมกับธนาคารนครหลวงไทย ซึ่งต่างก็เป็นธนาคารพาณิชย์ของรัฐ ทำให้

นครหลวงไทยใหญ่เป็นลำดับที่ 5 มีสินทรัพย์และฐานะที่มั่นคงยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังได้เสนอต่อรัฐบาลให้ออกพันธบัตรรัฐบาลจำนวน 7.8 แสนล้านบาท เพื่อนำเงินมาชดเชยส่วนที่สูญเสียของกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน ที่เกิดจากการแก้ไขปัญหาสถาบันการเงินในช่วงที่ผ่านมา ช่วยให้ระบบสถาบันการเงินเดินหน้าต่อไปได้

ในด้านการบริหาร ได้ส่งเสริมให้นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ใน ธปท. ธนาคารพาณิชย์ และสถาบันการเงินต่าง ๆ โดยการปลูกจิตสำนึกของบุคลากรทุกระดับ ให้มีความรับผิดชอบต่อองค์กรและสังคมส่วนรวม การบริหารงานของผู้ว่าการ ม.ร.ว.ปรีดิยาธร ยึดหลักความถูกต้องในการดำเนินนโยบายการเงินของ ธปท. แม้ว่าจะต้องเผชิญความกดดันจากกระแสการเมือง จนได้รับรางวัล นายธนาคารกลางแห่งเอเชีย ประจำปี พ.ศ. 2549 จากนิตยสาร The Banker นับว่า ผู้ว่าการ ม.ร.ว.ปรีดิยาธร

ได้นำพา ธปท. ให้ได้รับความเชื่อถือศรัทธาจากสังคมทั้งในและต่างประเทศ ต่อมาท่านได้ลาออกในเดือน ตุลาคม 2549

ต่อมา พุทธศักราช 2549 ดร.อารีชา วัฒนเกส ดำรงตำแหน่งผู้ว่าการหญิงคนแรกของ ธปท. ภารกิจสำคัญคือเป็นผู้บุกเบิกในการพัฒนาระบบการชำระเงินของไทยให้ทันสมัย เช่น ระบบบาทเน็ต เพื่อลดความเสี่ยงในระบบการชำระเงิน และทำให้การดำเนินธุรกิจต่าง ๆ เป็นไปอย่างสะดวก รวดเร็ว และปลอดภัย ทั้งการดูแลส่งเสริม การเงินไทยเข้าสู่มาตรฐานสากล และมีความมั่นคง เข้มแข็ง สามารถแข่งขันกับประเทศอื่น ๆ ได้

1 ตุลาคม 2553 ดร.ประสาร ไตรรัตน์วรกุล เข้ารับตำแหน่งผู้ว่าการหลังการเกษียณอายุของ ดร.อารีชา ด้วยภาพลักษณ์อันโดดเด่น และได้รับการยอมรับจากทั้งคน ธปท. และบุคคลภายนอก

ในการประชุมประจำปีสภาผู้ว่าการกองทุนการเงินระหว่างประเทศและธนาคารโลก ดร.ประสาร ได้รับการยกย่องจาก Euromoney Group โดยนิตยสาร Emerging Markets มอบรางวัล Central Bank Governor of the Year Award for Asia 2011 เมื่อวันที่ 24 กันยายน 2554 ที่กรุงวอชิงตัน ดี.ซี. สหรัฐอเมริกา

ก้าวสู่ทศวรรษที่ 8

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 เป็นต้นไป

ธปท. ยังคงขับเคลื่อนอย่างกล้าแกร่ง ภายใต้แผนยุทธศาสตร์ 5 ปี (พ.ศ. 2555-2559) โดยการนำของ ดร.ประสาร ไตรรัตน์วรกุล ซึ่งมีเหตุการณ์สำคัญต่าง ๆ เกิดขึ้นมากมาย เช่น เมื่อวันที่ 13 มกราคม 2555 ธปท. ได้เปิดศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน (ศคง.) เป็นครั้งแรก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปกป้องคุ้มครองผู้ให้บริการทางการเงินและให้ความรู้ทางการเงินกับประชาชนทั่วไปมิให้ถูกหลอกลวงจากบุคคลที่ต้องการหลอกลวงทางอิเล็กทรอนิกส์ ทางเครื่องมือสื่อสารใด ๆ และได้จัดทำธนบัตร 50 บาท รูปแบบใหม่ในเดือนมกราคม 2555 อีกด้วย

วันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2555 ธปท. เริ่มใช้ระบบการหักบัญชีเช็คโดยใช้ภาพเช็ค หรือ 'ICAS' (Imaged Cheque Clearing and Archive System) เป็นการเรียกเก็บเงินตามเช็คระบบใหม่ด้วยภาพเช็ค โดยมีเป้าหมายเพื่อลดเวลาการเรียกเก็บเงินจาก 1-5 วันทำการเหลือ 1 วันทำการ ทำให้การหมุนเวียนเงินมีความคล่องตัวมากขึ้น และช่วยลดเวลาในการขนส่งเช็ค

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า ธปท. มีปณิธานที่สำคัญยิ่ง ในการรักษาความมั่นคงทางการเงินของชาติ และการก้าวสู่ทศวรรษที่ 8 นี้ ธปท. ยังคงมุ่งมั่นในการเป็นองค์กรที่มองการณ์ไกล และอุทิศตนเพื่อดูแลเศรษฐกิจไทยให้เติบโตอย่างยั่งยืนตลอดไป

ประมวลภาพจากงานและกิจกรรมต่าง ๆ ที่สำคัญของพวกเรา
ชาว สปท. ที่เกิดขึ้นในรอบปี 2555 ซึ่งแสดงถึงความร่วมมือร่วมใจ
อันควรค่าแก่การจดจำ

ผู้ว่าการ ผู้บริหารและพนักงานธนาคารแห่งประเทศไทย
ร่วมทำบุญตักบาตร เนื่องในโอกาสวันครบรอบ 70 ปี
ธนาคารแห่งประเทศไทย ประจำปี 2555 ณ บริเวณ
ตำหนักวังบางขุนพรหม วันที่ 7 ธันวาคม 2555

ผู้ว่าการพบปะพนักงาน และบรรยายพิเศษ เรื่อง
แนวคิด และภารกิจ สปท. กับอนาคตประเทศไทย และ
ความคาดหวังของคนไทย ในรายการ ‘คุยกับผู้ว่าการ
ครั้งที่ 1 ประจำปี 2556’ และมอบของขวัญ ซึ่งได้รับ
การสนับสนุนจากผู้บริหารให้แก่พนักงานผู้โชคดี
ณ ห้องประชุมปวย อังภากรณ์ อาคาร 1 ชั้น 4
วันที่ 11 มกราคม 2556

ผู้ว่าการเป็นประธานพิธีถวายสัตย์ปฏิญาณ เพื่อเป็น
ข้าราชการที่ดีและพลังของแผ่นดิน โดยมีผู้บริหารและ
พนักงานร่วมในพิธี ณ บริเวณสนามหญ้าด้านหน้า
ประตูพิธีการ อาคาร 1 วันที่ 3 ธันวาคม 2555

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระราชทานปริญญาบัตรบริหารธุรกิจดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์แก่ผู้ว่าการ โดยสภามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิพิจารณามอบให้ ด้วยเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถทางด้านบริหารธุรกิจและการจัดการด้านการเงินการคลังจนเป็นที่ยอมรับ และประสบความสำเร็จในตำแหน่งหน้าที่การงานเป็นแบบอย่างที่ดี ณ หอประชุม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี วันที่ 29 พฤศจิกายน 2555

คุณสาธิตี วังตาล ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายกำกับสถาบันการเงิน เป็นประธานเปิดงาน ‘ทศวรรษแห่งความผูกพัน CPC สัมพันธ์ 2555’ (Central Point of Contact) ซึ่งจัดขึ้นเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้แทนธนาคารพาณิชย์ รวมทั้งแนะนำผู้บริหารสายกำกับสถาบันการเงิน ณ ห้องเลี้ยงรับรอง อาคาร 7 ชั้น 2 วันที่ 7 ธันวาคม 2555

คุณจันทวรรณ สุจริตกุล ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายตลาดการเงิน เปิดการประชุม Market Consultation ประจำปี 2555 โดยมีสถาบันการเงิน นักลงทุน และผู้ร่วมตลาดเข้าร่วมประชุม เพื่อประชาสัมพันธ์แผนการออกพันธบัตร รปท. ในปี 2556 และหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็น พร้อมทั้งรับฟังปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพันธบัตร รปท. เพื่อนำมาปรับแผนการออกพันธบัตรให้มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับความต้องการของตลาดยิ่งขึ้น ณ ห้องประชุมปวย อังภากรณ์ อาคาร 1 ชั้น 4 วันที่ 23 พฤศจิกายน 2555

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินเป็นประธานในพิธีเปิดสำนักงาน ตัวแทนธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ณ กรุงปักกิ่ง ที่ อาคาร The Exchange Beijing กรุงปักกิ่ง สาธารณรัฐ ประชาชนจีน วันที่ 6 เมษายน 2555 โดยมี นายวิบูลย์ คุสสุล เอกอัครราชทูตไทยประจำสาธารณรัฐประชาชนจีน ม.ร.ว.จิตุมงคล โสณกุล ประธานคณะกรรมการ ธนาคารแห่งประเทศไทย นายประสาร ไตรรัตน์วรกุล ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย และผู้บริหารระดับสูง ธนาคารแห่งประเทศไทย เฝ้ารับเสด็จ

ผู้ว่าการแถลงนโยบาย ประจำปี 2555 ณ ห้องประชุม ปวย อังภากรณ์ อาคาร 1 ชั้น 4 วันที่ 27 มกราคม 2555

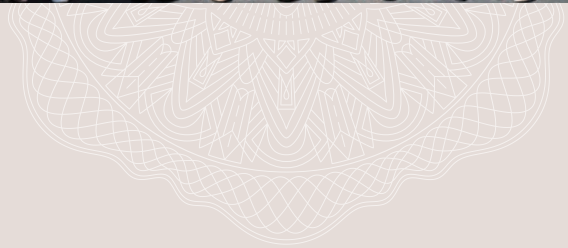

ผู้ว่าการ และ Dr.Atiur Rahman ผู้ว่าการธนาคาร กลางบังกลาเทศ ร่วมลงนามใน MoU on Twinning Agreement โดยมีคณะจาก World Bank และ Bangladesh Bank รวมทั้งคณะผู้บริหาร ธปท. ร่วมเป็นสักขีพยาน ณ ห้องทเวจวงศ์วิศิษฐ์ วันที่ 18 พฤษภาคม 2555

ผู้ว่าการบรรยายหัวข้อ ‘ยุทธศาสตร์ 5 ปี สปท. (ปี 2555-2559) กับอนาคตประเทศไทย’ แก่คณะสื่อมวลชนประจำ สปท. และผู้บริหารระดับสูง ณ โรงแรมอินเตอร์คอนติเนนตัล หัวหิน รีสอร์ท จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ระหว่างวันที่ 15-16 ธันวาคม 2555

ผู้ว่าการแถลงข่าว ‘ธนบัตรที่ระลึกเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 80 พรรษา 12 สิงหาคม 2555’ ชนิดราคา 80 บาทและ ‘ธนบัตรที่ระลึกเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมาร ชนิดราคา 100 บาทเนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 5 รอบ 28 กรกฎาคม 2555’ ณ ห้องบรรยาย ตำหนักวังบางขุนพรหม วันที่ 3 กรกฎาคม 2555

Mr.S. Srisikandarajah หัวหน้าคณะ และประธานศาลอุทธรณ์ศรีลังกา พร้อมคณะผู้พิพากษา เข้าพบคุณเกริก วณิชกุล รองผู้ว่าการ ด้านเสถียรภาพสถาบันการเงิน และผู้บริหาร สปท. เพื่อหารือเกี่ยวกับบทบาทของ สปท. ในการป้องกันปัญหาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ณ ห้องบริพัตรสุโขมพันธ์ุ อาคาร 1 ชั้น 5 วันที่ 27 กรกฎาคม 2555

ผู้ว่าการประกอบพิธีบำเพ็ญกุศลเนื่องในวันสถาปนาธนาคารแห่งประเทศไทย ครบรอบ 70 ปี และเป็นประธานมอบเครื่องราชอิสริยาภรณ์ และของที่ระลึกแก่พนักงานงานนาน ณ ห้องประชุมป๊วย อังภากรณ์ อาคาร 1 ชั้น 4 วันที่ 10 ธันวาคม 2555

H.E. Mr.Mark A.G. Kent เอกอัครราชทูตอังกฤษประจำประเทศไทยและคณะ เข้าเยี่ยมคารวะผู้ว่าการ ณ ห้องรับรองผู้ว่าการ อาคาร 1 ชั้น 5 วันที่ 24 ตุลาคม 2555

คุณไพบุลย์ กิตติศรีกังวาน ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายนโยบายการเงิน และผู้บริหาร ธปท. พบปะหารือเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับนักเศรษฐศาสตร์ชั้นนำเกี่ยวกับภาวะเศรษฐกิจของประเทศ ณ อาคารเรือนแพ วันที่ 21 พฤษภาคม 2555

ผู้ว่าการเป็นประธานกล่าวเปิดงานสัมมนาวิชาการธนาคารแห่งประเทศไทย ประจำปี 2555 (Symposium ครั้งที่ 13) หัวข้อ ‘บทบาทหน้าที่ของธนาคารกลางท่ามกลางความเปลี่ยนแปลง’ (Central Banking Amidst Global Changes) ณ ห้องบางกอกคอนเวนชันเซ็นเตอร์ โรงแรมเซ็นทาราแกรนด์ แอท เซ็นทรัลเวิลด์ วันที่ 24 กันยายน 2555

พิธีเปิดงานมหกรรมการเงิน ครั้งที่ 12 (MONEY EXPO 2012) และพิธีเปิดบูธของธนาคารแห่งประเทศไทย โดยคุณกิตติรัตน์ ณ ระนอง รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง คุณชาญชัย บุญฤทธิไชยศรี ผู้ช่วยผู้ว่าการสายช่วยงานบริหาร คุณสันติ วิริยะรังสฤษฎ์ ประธานบรรณาธิการการเงินธนาคาร ณ เมืองทองธานี วันที่ 17 พฤษภาคม 2555

ผู้ว่าการมอบรางวัลแก่ผู้แข่งขันรอบชิงแชมป์ประเทศไทยในโครงการ ‘ตอบปัญหาเศรษฐกิจการเงินกับธนาคารแห่งประเทศไทย ประจำปี 2555’ (BOT CHALLENGE & EXPERIENCE 2012) ณ ห้องประชุมป๊วย อิงภากรณ์ อาคาร 1 ชั้น 4 วันที่ 1 พฤศจิกายน 2555

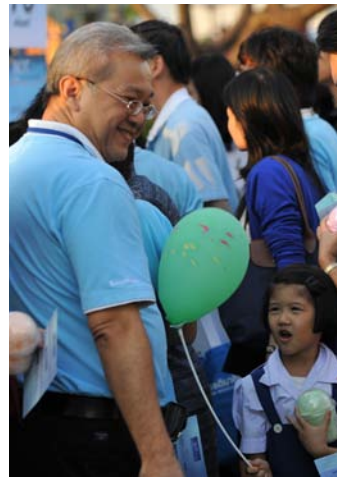
BOT Day

Love is all around

งานวันพนักงาน ประจำปี 2555 จัดขึ้นเมื่อวันที่ 14 ธันวาคม 2555 บริเวณสนามหญ้าริมน้ำ อาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานใหญ่ ภายใต้แนวคิด 'Love is all around' เพื่อเป็นการขอบคุณพนักงาน สปท. ทุกคนที่ได้ทุ่มเทกายแรงใจ ทำงานให้ธนาคาร ทุกกิจกรรมที่เกิดขึ้นเน้นการสร้างความรัก ความผูกพัน ความภาคภูมิใจ ความสามัคคีและการมีส่วนร่วมของพนักงาน

โดยงานเริ่มตั้งแต่เวลา 17.00 น. เปิดให้ลงทะเบียน รับของที่ระลึกที่โซน 'Love & Share' และลุ้นรางวัลพิเศษกับคู่ 'บัดดี้พาโชค' ของพนักงานแต่ละคน ซึ่งรางวัลพิเศษคู่บัดดี้ที่มาร่วมงาน 30 คู่

นอกจากนี้ ยังสนุกสนานกับการถ่ายภาพที่ระลึก พร้อมเขียนความประทับใจที่ 'มุมแห่งความรัก' ส่วนไฮไลท์ของการจัดงานคือพิธีมอบรางวัล BOT AMBASSADOR ซึ่งเป็นตัวแทนจากสายงานต่าง ๆ และพิธีมอบรางวัล โครงการ สปท. อาสา จากผู้ว่าการ และยังได้เพลิดเพลินกับการแสดงจากผู้บริหาร และเพื่อน ๆ พนักงาน รวมถึงการแสดงดนตรีที่ไพเราะจากชมรมดนตรีสากล และนักร้องสมัครเล่น สปท. ก่อนปิดท้ายด้วยคอนเสิร์ต จากวง 'Jetset'er' ท่ามกลางความรัก ความสุข และความขื่นมันที่เกิดขึ้นของพนักงานและผู้บริหาร สปท. ทุกคน

พันธกิจเพื่อความยั่งยืน

ธนาคารแห่งประเทศไทยยึดมั่นในพันธกิจที่มุ่งเสริมสร้างสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจการเงินที่มีเสถียรภาพ และมีการพัฒนาการอย่างยั่งยืนและทั่วถึงภายใต้วิสัยทัศน์ในการ ‘เป็นองค์กรที่มองไกล มีหลักการ และร่วมมือ เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีอย่างยั่งยืนของไทย’

70 ปีแห่งปณิธานที่มั่นคง
ธนาคารแห่งประเทศไทย